VÉGH & VÉGH MUNKA-, KÖRNYEZET- ÉS TŰZVÉDELMI
MÉRNÖKIRODA ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
Iroda: H-9500 Celldömölk, Sági u. 43.
Telefon: +36 (95) 421-698 / Fax: +36 (95) 779-444
E-mail: veghesvegh@cellkabel.hu / Web: www.veghesvegh.hu

MUNKA-, KÖRNYEZET-, ÉS TŰZVÉDELEM
VÉGH & VÉGH

MOSONMAGYARÓVÁR

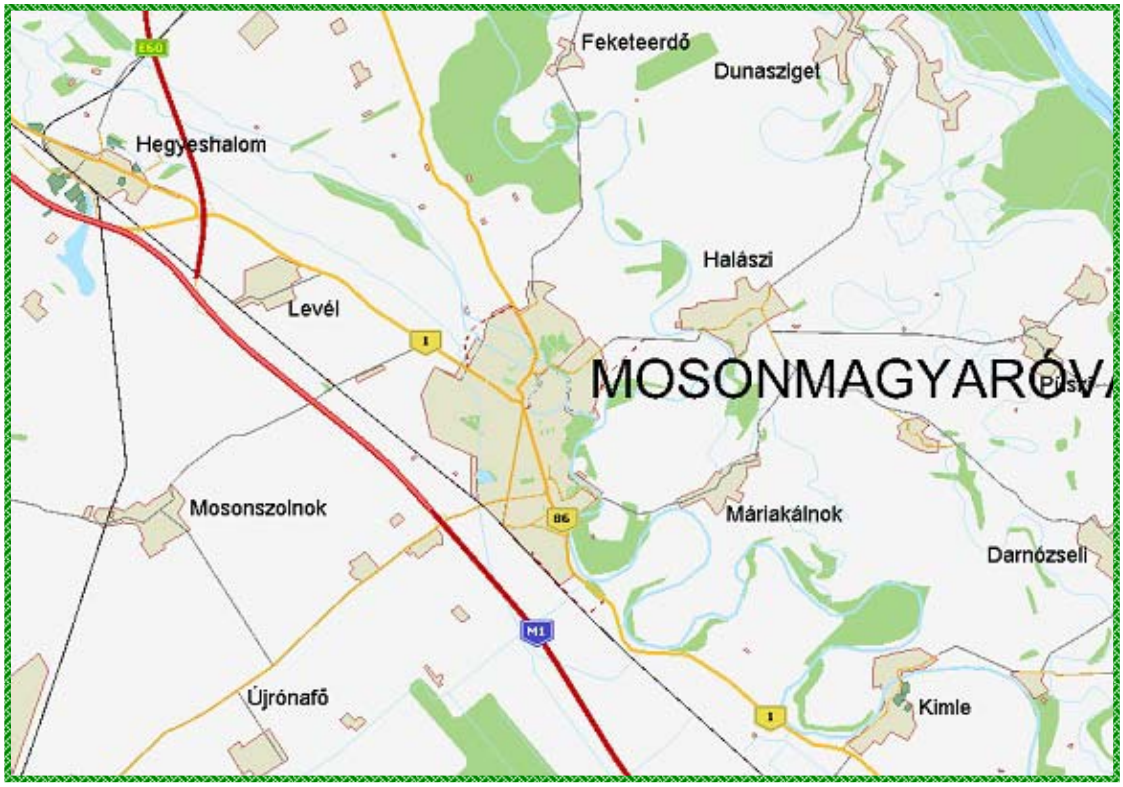

HELYI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS STRATÉGIÁJA

(LOCAL AGENDA 21)

MEGRENDELŐ: MOSONMAGYARÓVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

01/16-2010.

2010.

Végh Szilárd
OKL. KÖRNYEZETMÉRNÖK

Tartalomjegyzék

1.BEVEZETÉS 4
1.1. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS 5

2. JELENLEGI ÁLLAPOT 8
2.2. FÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK, TÖRTÉNELEM 8

3. TERMÉSZETI KÖRNYEZET 10

4. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET 14
4.1. INFRASTURUKTÚRA 14
4.2. ÉPÜLETEK, TERÜLETEK 25
4.3. ZÖLDÖVEZETEK 26

5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS 27

6. KÖRNYEZETVÉDELMI TÉNYEZŐK 33
6.1. VÍZMINŐSÉG 33
6.2. A LEVEGŐ MINŐSÉGE 41
6.3. A ZAJ 47

7. GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK 51
7.1. GAZDASÁGI HELYZET 51
7.2. A GAZDASÁGLEGFONTOSABB ÁGAZATAI 54

8. A MEZŐGAZDASÁG ÉS AZ ERDŐGAZDÁLKODÁS HELYZETE 55

9. AZ IPAR 59

10. A KERESKEDELEM 60

11. SZOLGÁLTATÁSOK, TURIZMUS 60

12. A MUNKAERŐ SZERKEZETE 62

13. HUMÁN ERŐFORRÁSOK 63
13.1. DEMOGRÁFIA, KÖZEGÉSZSÉGÜGY 63

14. SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI ELLÁTÓ RENDSZER 71

15. VALLÁSFELEKEZETEK 76

16. A POLGÁRI TÁRSADALOM 76

17. KÖZBIZTONSÁG ÉS TÁRSADALMI BÉKE 76

18. NEMZETISÉGEK 78

19.OKTATÁSI RENDSZER, KULTÚRA, SZABADIDŐ 80
19.1. OKTATÁS ÉS NEVELÉS 80
19.2. MŰVELŐDÉS ÉS KULTÚRA 84
19.3. A VÁROS KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEI 84
19.4. FLESCH KÁROLY KULTURÁLIS KÖZPONT 85
19.5. MÚZEUMOK, KIÁLLÍTÁSOK 85
19.6. ZENE 87
19.7. KIADÓK 87
19.8. ÍROTT ÉS ELEKTRONIKUS SAJTÓ 87
19.9. ALAPÍTVÁNYOK, KULTURÁLIS EGYESÜLETEK 87
19.10. KULTURÁLIS ESEMÉNYEK 88

20. SPORT ÉS SZABADIDŐ 88

21. ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEK 93
21.1. MOSONMAGYARÓVÁR FEJLESZTÉSÉNEK FŐ CÉLKITŰZÉSEI 95
21.2. A VÁROSI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS MENEDZSMENTJÉNEK ELVEI AZ EURÓPAI FENNTARTHATÓ VÁROSOK 1996-OS BRÜSSZELI NYILATKOZATA, AZ 1997-ES BRÉMAI NYILATKOZAT ÉS AZ AMSZTERDAMI EGYEZMÉNY ÉRTELMÉBEN 95
21.3. A LAKÓTERÜLETEK REHABILITÁLÁSÁNAK ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉNEK ALAPELVEI AZ ÁLTALÁNOS VÁROSRENDEZÉSI TERVBEN 97
21.4. NEMZETKÖZI DOKUMENTUMOK 97

22. A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI PROGRAM CÉLKITŰZÉSEI, MEGVALÓSÍTÁSA 98
22.1. KÖRNYEZET 98
22.2. INFRASTRUKTÚRA 99
22.3. ÉPÍTKEZÉS, TERÜLETRENDEZÉS 100
22.4. ZÖLD TERÜLETEK 101
22.5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS 102
22.6. A VÍZ 103
22.8. A ZAJ 108

23. GAZDASÁGI CÉLKITŰZÉSEK 108

24. TÁRSADALOM 109

24.1. DEMOGRÁFIA ÉS KÖZEGÉSZSÉGÜGY 109
24.2. SZOCIÁLIS HELYZET 110
24.3. VALLÁSFELEKEZETEK 112
24.4. A POLGÁRI TÁRSADALOM 112

25. MÓDSZEREK 112
25.1. A LA21 megvalósítását segítő módszerek 112

26. A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FOLYAMATA 117
26.1. PARTNERSÉGI KAPCSOLATOK 117
26.2. KÖZÖSSÉGKÖZPONTÚ PROBLÉMAELEMZÉS 117
26.3. STRATÉGIAI AKCIÓTERVEZÉS 118
26.4. MEGVALÓSÍTÁS ÉS MONITORING 118
26.5. ÉRTÉKELÉS ÉS VISSZACSATOLÁS 119
26.6 ELVÉGEZENDŐ FELADATOK 119

27. KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ FELADATOK 119

28. TÁRSADALMI SZEMPONTÚ FELADATOK 121

29. GAZDASÁGI SZEMPONTÚ FELADATOK 122

30. A PROGRAM SZEMÉLYI, SZERVEZETI, JOGI, INFRASTRUKTÚRÁLIS HÁTTERE 123

31. ÉRTÉKELÉS 128

MELLÉKLET: KÉRDŐÍV 137

FELHASZNÁLT FORRÁSANYAGOK

1.BEVEZETÉS

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata 2009 óta foglalkozik a fenntartható fejlődés programjának(Local Agenda 21, azaz röviden: Feladatok a XXI. századra) elkészítésével. Az önkormányzatok feladatai közé tartozik a lakosság egészséges környezethez való jogának, a létfeltételeknek, a város jövőjének biztosítása. Ez a program a természet – társadalom –

gazdaság komplex rendszerét foglalja magába. A célja: az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával olyan stratégia kidolgozása és megvalósítása, amely a fenntartható fejlődés elvére épül. Sikeres stratégiát az erősségekre és a lehetőségekre alapozva lehet kidolgozni és megvalósítani.

2010 évben –több egyeztetés, civil és lakossági vélemények alapján - készítette el a Végh és Végh Kft. az Önkormányzat megbízása alapján a program tervezetet, melynek megvalósítása, esteleges módosítása a mi feladatunk. Mindezeket értékelni, monitoringozni is szükséges évente-kétévente azért, hogy tudjuk, milyen irányban haladunk, biztosítják-e az intézkedések, döntések a város jövőjét, élhetőségét.

1.1. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

A fenntartható fejlődés a természeti erőforrások használatának és megőrzésének egyidejű megvalósítására épül.

Az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága szerint a fenntartható fejlődés egy olyan fejlődés, amely a jelen generációk igényeit és törekvéseit úgy elégíti ki, hogy az a jövő generációk hasonló tevékenységét nem veszélyezteti.

A fenntartható fejlődés kérdéskörével több világkonferencia is foglalkozott. Az egyes konferenciákon eltérő kérdéskörök területei kerültek előtérbe.

A Stockholmi Konferencián a természeti-környezeti pillér alakult ki, a Riói Konferencián a gazdasági pillér került előtérbe, a Johannesburgi Konferencián pedig, a társadalmi-szociális pillér kapott hangsúlyt.

A fenntarthatóság elveinek elfogadtatásához elengedhetetlen a gazdaság és a társadalom progresszív megváltoztatása. Ha egy tervezett fenntartható gazdasági modell működőképes, a technikai fejlődés és az innováció lehetővé teszi az erőforrások bővítését. Az embernek kell alkalmazkodnia a környezethez és a környezet meglévő erőforrásaihoz, minél kisebb import erőforrás felhasználásával. A fenntartható fejlődésnél meg kell különböztetni a fenntarthatóság szintjeit (globális, regionális, lokális) és a fenntarthatóság dimenzióit (természeti környezet, társadalom, gazdaság).

A Bruntland Bizottság már 1987-ben kifejtette, hogy milyen alapvető változtatások szükségesek a fenntartható fejlődés megvalósításához.

Eszerint szükséges:

- olyan politikai rendszer, amely lehetővé teszi a hatékony állampolgári részvételt a döntéshozatalban,
- olyan gazdasági rendszer, amely képes terméktöbbletet produkálni fenntartható módon az ökológiai alapok megőrzésével,
- olyan szociális rendszer, amely az egyenlőtlen fejlődésből eredő feszültségeket feloldja.

A rendszer működése feltételezi a folyamatosan megújuló technológiai eljárások fenntartható módszereit és a rugalmas adminisztrációs hátteret.

A környezeti fenntarthatóság korunk egyik legnagyobb jelentőségű felismerése. Vizsgálatánál elemezni kell a magát bővítetten újratermelő – azaz növekvő – gazdaság és a véges természeti környezet kapcsolatát. A változások csak egy fenntartható gazdaság megvalósítása esetén lehetnek tartósak. A fenntartható gazdaság képes új erőforrásokat mozgósítani, így lehetséges az erőforrások bővítése is. Az állam a társadalom tényleges szükségleteinek kielégítését kell, hogy biztosítsa.

Fontos a Fenntartható Fejlődés jövőképének megteremtése és a stratégiai célok kijelölése, rendszerszemléletű megközelítés, holisztikus perspektíva, változások időben és térben, a megfigyelései kör kijelölése, nyitottság, hatékony kommunikáció, széleskörű részvétel, folyamatos értékelés, trendek felismerése, változtatások az újabb ismeretek alapján.

1. Természeti-környezeti indikátorok:
   - üvegházhatású gázok kibocsátása,
   - az ózonréteget károsító anyagok termelése és felhasználása,
   - az ózonréteget károsító anyagok megoszlása kémiai típusok szerint,
   - levegőszennyezés városokban,
   - mezőgazdasági művelés aránya és a biogazdálkodás, műtrágyák és növényvédő szerek felhasználása a régióban, stb.
2. Gazdasági indikátorok:
   - az egy főre jutó GDP,
   - a beruházások aránya a GDP-n belül,
   - a hozzáadott érték az egyes gazdasági szektorokban,
   - az infláció aránya,
   - külföldi beruházások mértéke,

- települési és régiós önellátás helyzete,
- régiós vállalkozások jellemzése,
- kommunikációs infrastruktúra (telefon, Internet),
- régiós K+F kiadások,
- anyagfelhasználás,
- energiafogyasztás az egyes gazdasági ágazatokban,
- energiafelhasználás és intenzitás, stb.

3. Társadalmi-szociális indikátorok:
   - jövedelmi egyenlőtlenségek helyzete,
   - a munkanélküliek aránya,
   - szociális kiadások aránya és egy főre vonatkoztatott értéke,
   - a gyerekek jóléti mutatói,
   - élelmiszer-fogyasztás egy főre számítva és ezen belül a zsiradékból származó energia aránya,
   - halálozási arány a legelterjedtebb betegségek esetén,
   - születéskor várható élettartam,
   - a lakossági arány a csatornázott és szennyvíztisztítóval ellátott területeken, stb.

A fenntarthatóság helyi mutatói a helyi közösség számára nyújthatnak lehetőséget saját prioritásaik felismerésére. Azaz a fenntartható fejlődés olyan társadalom kiépítését célozza meg, amely:

Megvédi és fejleszti környezetét, hatékonyan és elővigyázatosan használja a természeti erőforrásokat, újrahasznosítással minimalizálja a hulladéktermelést, olyan szintre korlátozza a környezetterhelést, amely nem károsítja a természeti rendszereket, értékeli és védi a természet sokféleségét.

Kielégíti a társadalmi szükségleteket, emberi léptékűvé formálja a településeket, értékeli és védi a sokféleséget, erősíti a helyi közösséget és kulturális identitást, jól működő, tartós, tetszetős épületeket, szabad tereket hoz létre, s azokat tovább fejleszti, biztonságos, tiszta és kellemes környezettel védi az emberi egészséget és kényelmet, az egészségügyi ellátásban a megelőzésre és a gondoskodásra helyezi a hangsúlyt, biztosítja az emberi élethez szükséges alapvető szolgáltatások megfizethetőségét, a lehetőségek szerint helyben elégíti ki a helyi szükségleteket, biztosítja a szakértelem és a tudás elérhetőségét, a közösség minden csoportját

képessé teszi a döntéshozatalban való részvételre, valamint a döntések társadalmi és közösségi hatásainak mérlegelésére.

Támogatja a gazdaság eredményességét, élénk helyi gazdaságot teremt, mely a környezet károsítása nélkül teszi elérhetővé a kielégítő és kifizetődő munkát, értékeli a társadalmi tevékenységeket, ösztönzi a közlekedési ártalmak minimalizálását, mindenki számára megteremti a kultúra, a szabadidő és a pihenés könnyen hozzáférhető lehetőségeit. Természetesen a fenntartható fejlődés megvalósításában döntő szerepe van a szemléletformálásnak, a fentiekben megfogalmazott elvek tudatosításának. Sikert csakis akkor lehet elérni ezen a területen, ha az itt élők azonosulnak a törekvésekkel. Erre, pedig csak akkor van esély, ha megértik, mi is a lényege és jelentősége a fenntartható fejlődésnek.

2. JELENLEGI ÁLLAPOT

2.2. FÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK, TÖRTÉNELEM

Mosonmagyaróvár a Dunántúl északnyugati részén, a Kisalföld legmélyebben fekvő középtáján, a Győri medencében fekszik. Ennek kistájai a folyóvízi üledékkel feltöltött Mosoni-síkság és a Szigetköz. Északon és keleten a Szigetköz, délen a Hanság, nyugaton pedig a Pándorfi-fennsíkig húzódó síkság határolja a várost. Területén folyik át a Lajta, amely itt egyesül a Mosoni-Dunával. Maga a város is a Duna hatalmas, 50-200 m vastag törmelékkúpjára épült. Mosonmagyaróvár az északi szélesség 47-48° és a keleti hosszúság 17-18° által megjelölt tér északnyugati szögletében helyezkedik el. E kistáj természetes kapocs Szlovákia, Ausztria és Magyarország között. Mosonmagyaróvárnak állomása van a Bécs-Budapest (Párizs-Isztambul) nemzetközi vasútvonalon, területén fut össze a Hegyeshalom (Bécs) felől érkező 1-es és a Rajka (Pozsony) felől jövő főút, és itt van leágazása az M 1-es autópályának. Közúton Győrtől 39 km-re, Pozsonytól 34 km-re, Bécstől 84 km-re, Budapesttől pedig 160 km-re van, és mind a magyar, mind az osztrák fővárosból könnyen megközelíthető közúton és vasúton is. Mosonmagyaróvár Győr-Moson-Sopron megye harmadik legnagyobb városa, vonzáskörzetében 25 településsel, ahol mintegy 70 ezer

ember él. Az ország két fontos határállomásához, Hegyeshalomhoz és Rajkához való közelsége fontos gazdasági, pénzügyi, idegenforgalmi, közlekedési, ipari és kereskedelmi központtá teszi.

Szellemi és humán infrastruktúrája a vonzáskörzet lakóinak igényeit is kielégíti, egyeteme pedig fontos felsőoktatási és tudományos bázis. A város és környéke mindig jelentős nagytérségi kapcsolatok metszéspontjában helyezkedett el, ahol az ókorban és a középkorban az egyetlen jól járható útvonal, a Duna és a Hanság mocsarai között itt húzódott. A délnémet területekről Pannóniába (kelet-nyugat), valamint a Cseh-medencéből a Mediterráneumba (észak-dél) futó útvonalak e tájon találkoztak. Már a rómaiak idejében is a limes útvonala a Vindobona (Bécs) – Carnuntum (Petronell) – Ad Flexum (Magyaróvár) – Arrabona (Győr) – Brigetio (Szőny) – Aquincum (Óbuda) nyomvonalon haladt. Ennek volt jelentős állomása Ad Flexum. A hely katonai, védelmi és kereskedelmi jelentősége abból adódik, hogy két nagy mocsaras, vizes terület között itt egy keskeny közlekedősáv volt, amely a kelet-nyugati és az észak-déli kereskedelmi és hadi utak része lett. Ez a tény meghatározó volt a vidék történetében, s ma is jelentős a régió szempontjából. Nem véletlenül nevezték e területet „Mosoni kapu”-nak a középkor korai századaiban. I. István azért szervezte a mosoni ispáni (királyi) vár köré a feudális magyar állam fontos bázisát, a megyeközpontot, mert itt kitűnő lehetőség kínálkozott a forgalom ellenőrzésére, lezárására. Jelentős volt ez a szerep a keresztes hadjáratok, majd a török harci cselekmények idején, és óriási hasznot hozott a későbbi évszázadok marhakereskedelmében. Moson várának 1271. évi pusztulása után Magyaróvár vette át a hadi és közigazgatási szerepet, ezért emelte Erzsébet a királynéi

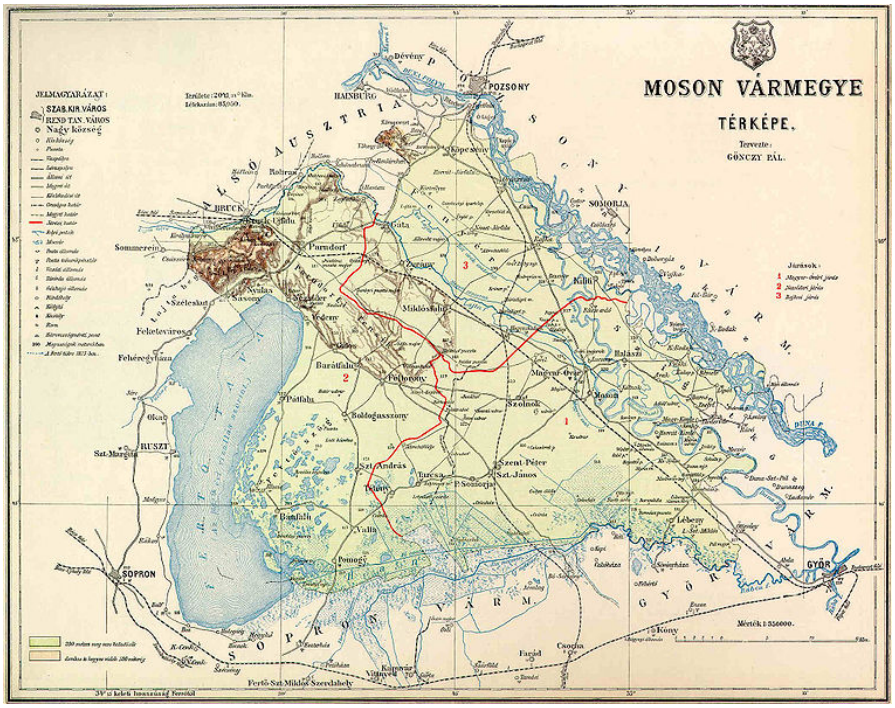

városok rangjára 1354-ben a települést, amely a trianoni békét követő megyeösszevonásig Moson megye székhelye volt. Magyaróvár megerősített vára és a hozzá tartozó hatalmas Habsburg birtok a 16. századtól a kereskedelem és a képműipar erőteljes fejlődését tette lehetővé, s a város kiváltságainak korlátozása ellenére is sok hasznot hozott ez a birtokközponti szerep mind az akadémia létesítésében, mind a korai gyáripar kialakulásában. Moson megyén jelentős kereskedelmi útvonalak vezettek át, gabonapiaca vetekedett a győrivel, a folyóvizek pedig virágzó malomipar kialakulását tették lehetővé. A 20. század első harmadában Mosonban és Magyaróváron fejlett gyáripar jött létre, amely a környéknek is adott munkát. 1939-ben Moson és Magyaróvár egyesült, és Mosonmagyaróvár kisrégiós központként megerősödött. A járások 1984. évi megszűnéséig járási székhely volt, de hivatalai, iskolái, kórháza, kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatásai, valamint közlekedési helyzete következtében ma is természetes központja környékének.

3. TERMÉSZETI KÖRNYEZET

A táj kialakításában döntő szerepe volt az Ős-Dunának, amely a Brucki-kapun át a síkságra érve hatalmas homok- és kavicsréteget rakott le. A térség felszíne teljesen sík. A fiatal feltöltődés miatt kevés az értékesíthető ásványkincs, homokon és kavicson kívül termálvíz található itt. Mosonmagyaróváron és környékén az anyakőzet mindenütt kavics, a talaj gyengén humuszos öntéstalaj, a mélyebben fekvő területeken gyakoriak a réti talajok. Mérsékelten meleg, mérsékelten száraz, enyhe telű kiegyenlített éghajlat jellemzi e vidéket, amely egyúttal Magyarország egyik legfelhősebb és legszelesebb része. Évente 1820-1900 a napsütéses órák száma, a borult napok évi átlaga 130-140 nap, a derülteké 40, míg a ködös napoké 20, a hótakarós napoké pedig 35-40. Elég szélsőségesen jelentkezik a csapadékeloszlás, évi átlagos mennyisége 560-600 mm, de egyes napokon nagy mennyiségű eső zúdul a területre. Évente 130-140 körül van a csapadékos napok száma, júniusban és júliusban esik a legtöbb csapadék, a legszárazabb hónap a január, legmelegebb a július, a hőmérséklet évi átlaga 9,5-10,5 °C, a téli átlag 3,3 °C. Január és július átlagai között a különbség 21-32 °C, de a szélső értékek közötti különbség elérheti az 55-58 °C-ot. Gyakori a késő tavaszi és a kora őszi fagy, ami a növénytermesztésben olykor komoly károkat okoz. Kétszer van áradás a folyókon, a tavaszit (jeges ár) a hóolvadás, a kora nyárit (zöldár) a

csapadékmaximum idézi elő. Egész évben mindössze 50-60 a szélmentes napok száma, az uralkodó szélirány a nyugati és északnyugati, ezt követi gyakoriság tekintetében a délkeleti, déli szél. Valamikor e tájon a természetes növénytakaró nagyon változatos volt. A Hanságban a lecsapolás előtt az égeres láperdők, zsombékok, mocsárrétek voltak a jellemzők, az alacsony ártéri területeken puha- és keményfás ligeterdők, tölgyesek díszlettek. Természetes növénytársulások már csak az ártéri részeken, a Mosoni-Duna partján és az elhagyott vízmedrekben találhatók. A természetes erdőtársulás fái a tölgy, kőris és a szil, a kultúrerdők leggyakoribb fája a nyár, fűz, akác, kőris. Napjainkban a település és környéke nagyrészt művelés alatt álló kultúrtáj. A város legrégibb és legnagyobb ligete a Wittmann park, amelynek névadója Wittmann Antal uradalmi jószágkormányzó, a Lajta szabályozója és az akadémia megszervezője. Ma a város legnagyobb kincsét és vonzerejét az a termálvíz jelenti, ami 1966-ban egy 2000 méter mély kútból tört elő. A kút vízhozama 1800 l/perc, vize 75 °C-os nátrium-hidrogénkarbonátos és kloridos hévíz. 1967-ben gyógyvízzé nyilvánították, amely reumatikus és mozgásszervi megbetegedésekre, gyulladások, légzőszervi bántalmak kezelésére, gyomor- és bélbántalmak gyógyítására alkalmas.

Domborzati adatok: A táj teljes egészében árvízveszélyes alacsonyártéri síkság. Tszf-i magassága ÉNy-on 125—115 m, DK-en 115—110 m között van. Legmagasabb pontja 126 m. A relatív relief csak a DK-i kisebb területrészen haladja meg az 5 m/km^2-t. A feltöltődő területen aktív völgyhálózat nem maradhatott fenn, csak az egykori medrek maradványai élnek egy ideig. A domborzat a területhasznosítást a talajvízmélység révén befolyásolja, ami már kisebb magasságkülönbség esetén is érezhető.

Földtani adottságok: A kistáj szerkezetileg jelenleg is süllyedő fiatal medencerészlet, amit a Duna hordalékkúpja tölt ki. A területet tagoló fő szerkezeti vonalak a folyók futásától is jelzett ÉNy—DK-i és az arra merőleges DNy—ÉK-i irányban haladnak. Bár a geotermikus gradiens helyi értéke meghaladja az országos átlagot, a hévizek által kitermelt hőmennyiség nem éri el a hőfluxus 25 % -át sem. 80 °C hőmérsékletű víz feltárására alkalmas terület.
A süllyedőket kitöltő negyedidőszaki homokos-kavicsos rétegek vastagsága 100—250 m, alattuk a homokos-iszapos pannóniai üledékek 2000 m-nél is vastagabbak. Nagytömegű talaj- és rétegvizet tartalmaznak. A Duna-meder ma is feltöltődő (évi lerakódás kb. 0,5 Mm^3), kavicskészlete kb. 80 Mm^3. A felszínközeiben feltárható építési kavics mennyisége

meghaladja a 3 Mm^3-t, a betonkavicsé a 400 Em^3-t, az építkezéshez felhasználható homok pedig a 100 Em^3-t. A meder homokjának egykor jelentékeny aranykészlete az ausztriai vízjárásviszonyok megváltozása miatt minimálisra csökkent.

Éghajlat: ÉNy-i része mérsékelten hűvös, a DK-i mérsékelten meleg; az egész terület száraz éghajlatú. A napfénytartam évi átlaga a Ny-i részeken kevéssel 1900 óra alatt van, a K-i területeken viszont eléri az 1950 órát is. A nyári hónapokban 770 óra körüli napsütést élvez a vidék, télen kevéssel 180 óra feletti értékkel 326 tart. A legmagasabb napi hőmérsékletek átlaga 33,5 °C körüli, a legalacsonyabb téli hő-mérsékleteké pedig -15,5 és -16 °C közötti. Az évi csapadék 590 mm, a nyári félévé 330 mm körüli. A legtöbb napi csapadékot, 78,3 mm-t, Héderváron mérték. A hótakarós napok száma a DK-i részeken 35 körüli, ÉNy-on ennél több (40—45 nap). A maximális hóvastagság sokévi átlaga 28 cm. A száraz éghajlatnak megfelelően az ariditási index 1,20 körüli értékű. A szél a leggyakrabban ÉNy-i irányból fúj, átlagos sebessége 3 m/s körüli. Az ÉNy-i területek gabona és kapásnövények termesztésére alkalmasak, a DK-i területek a melegigényes kultúrák számára kedvezőek. Az öntözés a kevés csapadék miatt indokolt.

Növényzet: A térség területe a Magyar, vagy Pannóniái flóratartományon (Pannoni-cum) belül elkülönült Alföld flóravidékének (Eupannonicum) Arrabonicum flórajárásába tartozik. A potenciális erdőtakaró zömében puhafa- (Salicion albae) és kemény faligetek (Ulmion), valamint égerligetek (Alnion-glutino-incanae), amelyek között égerlápok (Alnion glutinosae) is kifejlődtek. A magasabban fekvő területekre a tölgy-kőris-szil ligeterdők (Querceto-Ulmetum hungaricum), helyenként gyertyános-kocsányos tölgyesek (Querco robori-Carpinetum) díszlenek. Az aljnövényzetben előfordul a jágerkender (Solidago gigantea), a salátaboglárka (Ranunculus ficaria), az orvosi nadálytő (Symphytum officináié), a posvány-, ritkás- és fehérsás (Carex acutiformis, C. re-mota, C. álba). Az erdészetileg hasznosított felületeket zömmel középkorú lágylombos fajok (fűz, éger, nyár) fedik. A nemesnyárak az erdőterület 50%-át foglalták el.

Talajok: A táj talajaira az alluviális eredet, a könnyű mechanikai összetétel és a karbonátosság a jellemző. A Duna jelenlegi árterén a fiatal és nyers öntéstalajok jellemzőek, a

kistáj talajainak mintegy 12%-át képviselik. Nagyrészt ártéri erdővel borítottak (70%). Termékenységük a mechanikai összetétel és az abból adódó vízgazdálkodási adottságok, valamint a kis szervesanyag-tartalom miatt a gyenge (VII.) termékenységi kategóriába sorolhatók.

A tájat túlnyomóan rétiesedő öntéstalajok fedik, amelyek mechanikai összetétele az öntésekénél nehezebb, vályog. Vízgazdálkodásuk ennek megfelelően kedvező és termékenységük alapján az V., VI. termékenységi kategóriába tartoznak. Zömében szántóként hasznosított mezőgazdasági területek (83%).

Ahol a talajvíz mélyebbre süllyedt és nincs közvetlen hatása a talaj vízgazdálkodására a csernozjom talajképződési folyamatok érvényesültek. Ezeken a területeken csernozjom jellegű homoktalajok találhatók. Területi részarányuk 4%. Termékenységük a felszín közeli kavicsréteg - sekély termőrétegűség - miatt gyenge (VIII), de öntözéssel nagymértékben javítható. Változatos hasznosítású mezőgazdasági területek.

Természetvédelem: Mosonmagyaróvár a Szigetköz és a Hanság védett területei között helyezkedik el. Ezen fekvésből adódóan vigyázni kell a természeti értékekre, az ökológiai folyosó biztosítására. A város külterületéhez tartozó erdők nagy része állami tulajdonban van, melyek kezelője az erdészet. Az erdők egy része a Szigetközi Tájvédelmi Körzetbe tartozik, védett területek. Fontos támogatni a Szigetközi Nemzeti Park létrehozásának ügyét. EU-

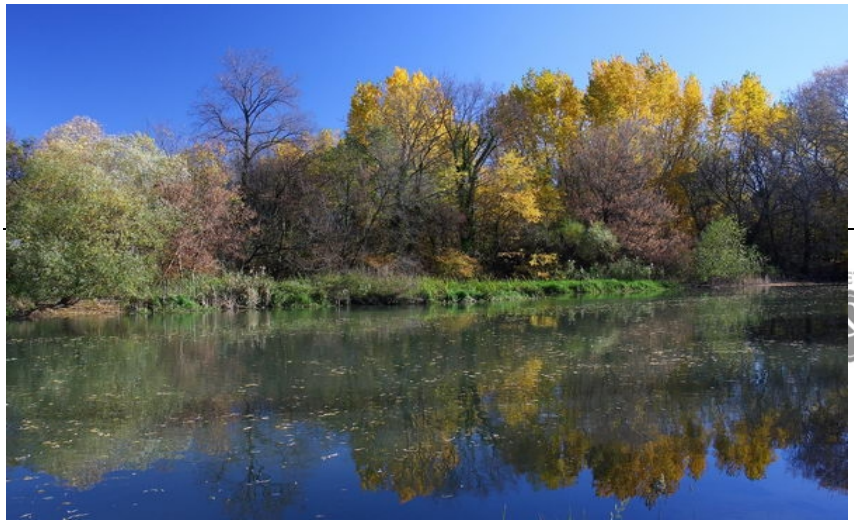

s projekt keretén belül a Szigetközi Természetvédelmi Egyesület foglalkozott a megvalósíthatóság tanulmányozásával. NATURA 2000 területek: A 275/2004.(X.8.) Kormányrendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről rendelkezik azon előírásokról, feladatokról, melyek a közösségi kiemelt jelentőségű élőhely típusok, vadon élő növény és állatfajok élőhelyének megőrzését, védelmét, a biológiai sokféleség biztosítását szolgálják. Mosonmagyaróvár közigazgatási határán belül is kijelölésre kerültek ilyen területek, melyek a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területéhez tartoznak. Ezek a Szigetközi Természetvédelmi Körzet részei, zömében állami erdők.

Az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről alapján a természetes és természetközeli állapotú gyepterületek, erdőterületek és vizes élőhelyek megőrzése minden területhasználó kötelessége. Fontos a természet-és környezetkímélő gazdálkodási módszerek elterjesztése, alkalmazása, különös tekintettel azért, mivel a mezőgazdasági termelés jelentős a környéken és vizes élőhelyekben is bővelkedik a környezet.

Természet- és tájvédelmi szempontból kiemelt feladat a védett területek, fák állapot romlásának megakadályozása, megfelelő kezelése, megújítása.

Önkormányzati rendelettel védetté nyilvánított helyi jelentőségű természetvédelmi terület ill. védett érték az alábbi: Wittmann Antal park, Háromtölgy(sajnos ma már csak kettő tölgy él a korábbi háromból). A fák és a park védelme, megőrzése, felújítása fontos kell, hogy legyen.

4. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET

4.1. INFRASTURUKTÚRA

Ivóvízellátás: Mosonmagyaróvár ivóvíz ellátása 100%-os. A lakosság vízellátását az Aqua Szolgáltató Kft. rétegvízből biztosítja. Az AQUA Szolgáltató KFT. 1994-ben különült el a Győr és Környéke Vízmű és Fürdő Vállalattól és vált önálló szolgáltatóvá. A cég alapítója, illetve egyszemélyes tulajdonosa Mosonmagyaróvár város Önkormányzata volt. A társaság tevékenységét Mosonmagyaróvár és Levél településeken vízellátás, illetve Mosonmagyaróváron és Hegyeshalomban a szennyvízelvezetés és tisztítás jellemezte. Az új gazdasági társaságnak elsődleges feladata az volt, hogy működésének feltételeit megteremtse, hiszen az előző, több évtizedes korszakban a gazdálkodás és a működés irányítása a győri

központban történt. A cég kialakította szervezeti felépítését, biztosította az alaptevékenység ellátásához szükséges jogszabályokban megfogalmazott szakember állományt. Önálló szervezeti egységként működtek az ivóvízellátás, a szennyvízelvezetés ágazatok, a műszaki-karbantartó csoport, s az adminisztráció. 1995-ben a társaság tulajdonosi szerkezetében és törzstőkéjében lényeges változás következett be. Tulajdonos lett Levél és Hegyeshalom községek Önkormányzata is, illetve a tulajdonosok vagyonukat a társaságba apportálták. 2010-ben Máriakálnok és Halászi községek önkormányzata is csatlakozott a tulajdonosok köréhez. Ezáltal a társaság legfőbb döntést hozó szerve a Taggyűlés, működését pedig Felügyelő Bizottság ellenőrzi.

Fejlesztések

1995-től kezdődően a város közműellátásában lényeges változás következett be. A több évtizeden keresztül tartó visszafogott fejlesztések után állami pénzeszközök igénybevételével megindult a város csatornahálózatának fejlesztése, illetve a szennyvíztisztító intenzifikálása és bővítése. Ezen Önkormányzati beruházások bonyolítója és műszaki ellenőre az AQUA Kft. volt. Így a tervezéstől kezdve az engedélyek beszerzésén, pályáztatáson és kivitelezésen keresztül mindvégig lehetősége nyílt a reális üzemeltetői elvárások érvényesítésére, a megfelelő minőségű, költségtakarékos beruházások megvalósítására.

Szolgáltatási terület

A Kft. szolgáltatási területe a fejlesztések hatására lényegesen megváltozott. Ivóvízellátásba bevont települések: Mosonmagyaróvár, Levél, Hegyeshalom, Mosonudvar, Újrónafő. Szennyvízelvezetésben és tisztításban részesülnek: Mosonmagyaróvár, Levél, Hegyeshalom, Máriakálnok, Halászi, Mosonudvar. Napjainkban a társaság a működési területén élő 41 ezer ember víziközműves ellátását biztosítja.

Feketeerdő térségében, a Mosoni-Duna jobb partján lévő területen kiváló minőségű és gyakorlatilag kimeríthetetlen mennyiségű vízkészlet áll rendelkezésre. A kiváló minőségű víz mellett csak biztonsági, a másodlagos szennyeződéseket megelőző klórozásra van szükség, illetve esetleges javítási munkák, vagy üzemszünetek utáni fertőtlenítés válhat szükségessé. A vegyszer adagolása vízhozamjelről vezérelhető ProMinent vegyszerszivattyúval történik. A

vízműtelep 15 éves működése alatt a mai napig nem volt szükség a fertőtlenítő berendezés üzemeltetésére, ez is alátámasztja azt a tényt, hogy a vízműtelep által termelt víz kifogástalan minőségű és a vízellátó rendszer stabil. A kitermelt víz minőségét folyamatosan ellenőrzi, részletes kémiai vizsgálatokat végez a vízműtelepen létesített akkreditált laboratóriumban heti rendszerességgel, ezen felül havonta az ÁNTSZ -el együttműködve az ivóvízhálózatból vett vízmintát bakteriológiai vizsgálatra küldi az AQUA Szolgáltató Kft. A kutakból termelt vizet részletes, az EU előírásai szerinti vízminőség vizsgálatnak is alávetik. A vízkészletbe kerülhető szennyeződések által okozott vízminőség változást a véd területen elhelyezett 10 db észlelőkútból, heti rendszerességgel vett vízmintákból követik nyomon.

Vízminőség

A feketeerdei ivóvíz ásványi anyag tartalma:

Komponens megnevezése	**Dimenzió**	**Átlag érték**
pH	-	7,9
Ammónium	mg/l	0,03
Nitrát	mg/l	6,30
Nitrit	mg/l	0,01
Vas	mg/l	0,05
Mangán	mg/l	0,05
Klorid	mg/l	16,9
Összes keménység	CaO mg/l	140
Kalcium	mg/l	0,05
Magnézium	mg/l	17,7
Lúgosság	mmol/l	3,67
Hidrogén-karbonát	mg/l	224
Kémiai oxigénigény	mg O2/l	0,30
Szulfát	mg/l	33,2
Fajlagos vezetőképesség	µS/cm	478

Az artézi kutakból kivett víz mennyisége 2007-ben 1.879.300 m^3, 2008-ban 1.896.200 m^3, 2009-ben 1.855.200 m^3 volt.

Az új feketeerdei vízmű létesítésére a mosonmagyaróvári régi vízmű veszélyeztetettsége miatt volt szükség. A régi vízmű a város belterületén, az ipari övezetben helyezkedett el - kútjai ásott kutak - melyekből nyert víz magas vas és mangántartalmú volt. Az 1987-ben bekövetkezett talajszennyezés (a II. sz. kút vizében hidrogén-szulfid jelent meg) tette végképp szükségessé a régi vízmű megszüntetését, és egy új vízbázis kialakítását. Mosonmagyaróvár város, valamint Levél község vízellátását biztosítandóan 1988-tól megindultak az építési munkálatai az ún. Feketeerdei Vízbázisnak. Az új vízműtelep az eredeti elképzelések szerint az említett városon, illetve községen kívül mintegy kistérségi regionális vízmű üzemelt volna, ellátva az észak-szigetközi - jelenleg egy másik kistérségi rendszerről ellátott - községeket, valamint a Mosonmagyaróvártól délre fekvő nitrátos vízbázisra települt jánossomorjai vízművet. Az így kialakított koncepció szerint első lépcsőben egy 20.000 m^3/nap kapacitású vízműtelep épült meg, melyet a továbbiakban az esetleges vízigény növekedés esetén 30.000 m^3/nap kapacitásúra kívántak terjeszteni. Az akkori koncepció egy része napjainkba látszik megvalósulni. A korábbi feltáró munkák és az azóta eltelt üzemeltetés eredményei bebizonyították, hogy Feketeerdő térségében, a Mosoni-Duna jobb partján levő területen kiváló minőségű, és gyakorlatilag kimeríthetetlen mennyiségű vízkészlet áll rendelkezésre. Első ütemben, 1989-ben létesült a Mosoni-Duna mentén, a feketeerdei vízbázison 4db víztermelő kút, valamint az ehhez kapcsolódó létesítmények és a vízbázist a Mosonmagyaróvári hálózattal összekötő DN 500-as ún. „Keleti" távvezeték. Második ütemben 1993-ban további négy kút készült a hozzá tartozó kiszolgáló berendezésekkel és az ún. „Nyugati" DN 400-as távvezeték is. Egy évvel később került átadásra a Feketeerdei vízműtelep épülete a hozzá épített medencével és szivattyú gépházzal. Feketeerdei vízbázison jelenleg 8 db - VOGEL, Grundfos ill. PLEUGER típusú - kútszivattyú biztosítja az ivóvízellátást a nagyátmérőjű mélyfúrási kutakból. Mélyebben elhelyezkedő rétegvizek kitermelését szolgáló berendezések maximális kapacitása megközelítőleg 20.000 m3/nap. A kutakból kitermelt víz a vízműtelepi 2x2.000 m^3-es medencékbe kerül, ahonnan a hálózati szivattyúk juttatják a távvezetékbe ill. a 2.000 m^3-es mosonmagyaróvári víztoronyba. A vízműtől a városi hálózatig két távvezetéken jut el az ivóvíz. A „Keleti" DN 500-as távvezeték 7,5 km és a „Nyugati" DN 400-as távvezeték ami 5,5 km hosszúságú. A két

távvezeték együttes hidraulikai kapacitása 25.000 m^3/nap, a 2009.-es év vízfogyasztási adatai alapján elmondható hogy nyári időszakban is legfeljebb 45 - 55 %-os a hidraulikai kihasználtsággal üzemeltek.

Szennyvíz- és esővíz csatornázás: Az 1910-es években indult meg a város csatornázása, melynek során egyesített rendszereket építettek ki. A város csatornázásának történetében az 1950-es években történt lényeges változás, mivel a csatornázás két nagyobb területen, a MOFÉM lakótelepen és az Ipartelepen is megindult. Ezen csatornaépítési munkák folyamán azonban már elválasztott rendszerű csatornahálózatot építettek ki a városban. A csatornahálózat fejlesztése az országos szintnél lényegesen kisebb mértékű volt, így az 1990-es évek elején Mosonmagyaróvár még csak 40 %-os csatornázottsággal bírt. A csatornahálózat jelentősebb mértékű továbbfejlesztése 1992. után indult meg és 1999. év végéig töretlenül folytatódott, majd 2002/04-es időszakban gyakorlatilag egy területet kivéve a város csatornázása kompletté vált. 2008.év végére ez a terület is be lett kapcsolva a gravitációs szennyvízelvezető hálózatba. Ezzel a szennyvízelvezetés a város egész területén lefedetté vált. 2010. év elején 80 olyan ingatlan volt amelyek műszaki probléma miatt nem tudtak rákötni a gravitációs szennyvízelvezető hálózatra. A talajterhelési díjakból befolyó összegből ezeket az ingatlan tulajdonosokat kérelmük alapján a szennyvízhálózatra való rákötés céljából az Önkormányzat támogatja. így évről évre kevesebb a műszaki problémás ingatlanok száma. 2010. év elején kb. 390 olyan ingatlan volt, amelyeknél a szennyvízbekötése lehetősége ugyan rendelkezésre áll, de nem kötött rá a gravitációs szennyvízelvezető hálózatra. A talajterhelési díjakból befolyó összegből ezek az ingatlan tulajdonosok is kérhetnek támogatást. De fő motiváló erő a rákötésre a talajterhelési díj fizetésének kötelezettsége, valamint az újonnan(2010. január 1-től) bevezetett települési folyékony hulladék kezeléséről szóló önkormányzati rendelet, mely a keletkezett települési folyékony hulladék megfelelő kezelésére kötelezi az ingatlantulajdonost büntetés terhe mellett. Ennél fogva 2010 évben megnövekedtek a csatornára kötések.

A szennyvíztisztító telep befogadóképessége és az alkalmazott technológia elavult, ezért korszerűsítése és bővítése folyamatban van pályázati támogatással. Jelenleg 8500m^3/nap

közcsatornán érkező, 30 m^3/nap szippantott szennyvíz fogadására és biológiai tisztítására alkalmas. A kifolyó tisztított szennyvíz mennyiségi mérés után kerül a kitorkolló műbe, ill. a Mosoni Dunába.

Mosonmagyaróváron az összegyűjtött csapadékvíz jelentős részének befogadója a város adottságának megfelelően az élővíz, amely a Lajta és mellékvízfolyásai, a Mosoni-Duna és a Megyei csatorna. A csapadékcsatorna egyes területen túlterhelt, az új rákötéseket csak szabad kapacitás figyelembevételével lehet megvalósítani. Ennek érdekében 2007. évben az Önkormányzat kidolgozatta Mosonmagyaróvár belterület csapadékvíz elvezetési koncepcióját. A koncepció részletesen tartalmazza egyes területek fejlesztése esetén a csapadékvíz elvezetés módját hosszú távlatokra történő megoldását.

***Közlekedés*:** A város és környékének folyói a XX. század kezdetétől már sokkal inkább a pihenés, kikapcsolódás céljait szolgálták. A Mosoni Dunán strandok, csónakházak működtek, kompjárat kötötte össze Magyaróvárt és Máriakálnokot, a Wittman parktól a kálnoki részig, ahol bérelhető csónakok közlekedtek. Néhány éves visszaesés után ma újra felértékelődnek a vizek nyújtotta turisztikai lehetőségek. A jövő feladatai is ezt segítik, megkezdődött a Mosoni Duna mosoni városrészén lévő duzzasztómű átalakítása a folyamatos kishajó forgalom biztosítására. Készül a folyó városi szakaszának hasznosítási terve. Valamint a várost sok helyén átszelő Lajta folyó part menti sétányainak, környezetének rendbetétele is szerepel a város jövőképében. Jelentőséggel bír a dunakiliti duzzasztómű, a Duna, a Szigetköz vízi közlekedése, mely nem a város közigazgatási területén helyezkedik el, de állapota, jövője komoly hatással lehet a város idegenforgalmára, a vendégfogadó képességére.

Mosonmagyaróvár a vasúti közlekedés szempontjából nagyon jó adottságokkal rendelkezik, hiszen a Budapest–Hegyeshalom fővonal mellett fekszik, amely a nemzetközi hálózat része. A felújított állomásépület, a fedett peronok, a gyalogos aluljáró korszerűbbé és komfortosabbá tette a vasúti utazást. A vasútállomás jó feltételekkel rendelkezik ahhoz, hogy részévé váljon a kombinált teherfuvarozási rendszernek, egy új RO-LA terminál megvalósíthatósági vizsgálata már elkezdődött. A város, jelentős ipari területei közvetlenül kapcsolódnak a vasúti hálózathoz, tehermentesítve ezzel az amúgy is jelentős közúti teherszállítás.

A város tömegközlekedését a buszjáratok jelenleg is biztosítják teljes lefedettséggel a lakosság számára az egyes városrészek között, illetve a lakó és az ipari területek irányában. Ennek ellenére szükséges fokozni a kihasználtságot szemléletváltással.

A város úthálózati jellegét két tényező határozza meg alapvetően. A három fővárosba – Budapest, Bécs és Pozsony felé haladó főutak – amelyek ma már részei a transzeurópai közlekedési folyosóknak is – valamint a városrészeket összekötő gerincutak. Ezekre a belső városi utakra kapcsolódnak a lakóterületek kiszolgáló útjai. A Bécs – Budapest főút régi vonala követi a középkorban kialakult nyomvonalat (ma 1. sz. főút), a Pozsonyba vezető főút egyben a Szigetköz északi településeit is összeköti a várossal. 1996-ban elkészült az országhatárig vezető autópálya utolsó szakasza is. A városi lakóutak közül még mindig sok a burkolatlan út, melyeket évről évre lakossági hozzájárulással leaszfaltoznak, kiépítenek. 1990 után jelentős útfejlesztési program kezdődött. A következő hosszú távú időszak feladatai közé tartozik az Ipartelep forgalmának átvezetése, közvetlenül a 86-os főútra. A városban, mint a világon általában mindenhol, egyre nagyobb gond a parkolás. A városban és a környékén jelentős kerékpáros közlekedés van, ugyanakkor az utóbbi időben fellendülőben van a kerékpáros turizmus is. Ennek ellenére még nagyon szerény mértékű a különálló kerékpárút-hálózat a városon belül.

Telefonhálózat: A vezetékes telefonhálózat (Magyar Telecom) kiépítettsége teljes. A város területén több rádió (mobil) telefontársaság működik (Telenor, Vodafone, T-mobil).

Energia szolgáltatás: A villamos energia ellátást az E-ON Észak-Dunántúli Áramszolgáltató Zrt. az országos hálózatból több transzformátorállomáson keresztül biztosítja. A villamos energia ellátottsága a városban 100%. Mosonmagyaróvár Energia Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társasága (MESZ Mosonmagyaróvár Kft.) 15 éves időtartamra elnyerte a város hőszolgáltatási jogát. 2004. augusztusban történt meg az átadása a 6 MW-os (2x3 MW) gázmotoros erőműnek, majd ezt követően, 2007 decemberében az újabb 3 MW-os gázmotor egységnek. Termékeik: gőz: 13 bar, 4 bar forró víz/meleg víz, desztillált víz, villamos energia. A társaság alapvető feladata a hőenergia termelése, elosztása, értékesítése, fűtési melegvíz-szolgáltatás, villamosenergia-termelés, valamint hő termelő, hő elosztó és hő felhasználó berendezések fenntartása, javítása és üzemeltetése. Hőenergia értékesítéssel kapcsolatban

jelenleg 30 céggel vannak szerződéses viszonyban. Legnagyobb fogyasztó a városi hőszolgáltató, a VÜF Kft. (volt Joule Kft.) (lakásszám ~3600 db), de a partnercégek között megtalálható textiliparban, építőiparban érdekelt vállalkozás ugyanúgy, mint az élelmiszeriparban, nehéziparban tevékenykedő társaság, vagy egy-egy kisebb műhely, iroda. Szorosan a hőszolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenységük még a sótalanított víz (desztillált víz) értékesítés, egészen kis mennyiségtől kezdve az ipari mennyiségig. A társaság foglalkozik még a hőenergia értékesítéséhez kapcsolódó szolgáltatásokkal, valamint egyéb másodlagos tevékenységekkel is. A MESZ Mosonmagyaróvár Kft. egy gázmotoros kiserőműben és egy fűtőműben állítja elő fogyasztói részére a hőenergiát villamos energiatermelés mellett. A távhőellátó rendszer három, egymástól függetlenül működtethető részrendszerből áll. Ezek a városközponti-, az ipartelepi, és a vállalati fűtési rendszerek. A hőt 1 db földgáz/fűtőolaj üzemű gőzkazán, 1 db földgáz/fűtőolaj üzemű forró víz kazán, 1 db földgáz üzemű forró víz kazán és 3 db gázmotor állítja elő, beépített hőteljesítményük 65 MW. A nyári üzemben a kazánok üzemeltetése nélkül, a gázmotorok által termelt hő biztosítja a távhőrendszer forró víz hőigényét. Az esetlegesen megtermelt hőfelesleget a 2 db 1 000 m^3-es hőtárolónkban helyezik el. A megtermelt villamos energiát a területi áramszolgáltatónak értékesítik. Energiatermelő berendezések: 1 db forró víz kazán PTVM-30 30 MW, 1 db forró víz kazán MHO-20 15 M, 1 db gőzkazán AKH 15 11 MW, 3 db Gázmotor JMS 620 GS-N.LC 3*3,047 MW.

Fontos szerepet kapnak a megújuló energiaforrások, melyek olyan természeti jelenségek, amelyekből energia nyerhető ki, és amely akár naponta többször ismétlődően rendelkezésre áll. A megújuló energiaforrások jelentősége, hogy használatuk összhangban van a fenntartható fejlődés alapelveivel, tehát alkalmazásuk nem rombolja a környezetet, ugyanakkor nem is fogják vissza az emberiség fejlődési lehetőségeit. Szemben a nem megújuló energiaforrások (kőszén, kőolaj, földgáz stb.) használatával, nem okoznak olyan halmozódó káros hatásokat mint az üvegházhatás, a levegőszennyezés, vagy a vízszennyezés. A szél- és napenergia-technológiák alkalmazása lehetőséget ad arra is, hogy az ember saját maga állítsa elő az otthonában használt villamos energiájának, üzemanyagának és vizének egy részét, vagy akár az egészét. A fosszilis tüzelőanyagoktól való elhatárolódás különösen fontos, egyrészt a globális felmelegedés megállítása miatt, másrészt a közelgő olajhozam-csúcs fenyegetése miatt.

A legfontosabb megújuló energiaforrások:

- napenergia (naperőmű)
- napelem
- napkollektor
- vízenergia (vízerőmű)
- árapály-energia
- hullám energia
- szélenergia
- geotermikus energia
- biomassza
- bioetanol
- biodiesel

A napkollektor olyan épületgépészeti berendezés, amely a napenergia felhasználásával közvetlenül állít elő fűtésre, vízmelegítésre használható hőenergiát. Fűtésre való alkalmazása az épület megfelelő hőszigetelését feltételezi és általában csak tavasszal és ősszel mint átmeneti, illetve télen mint kisegítő fűtés használatos. Hőcserélő közege jellemzően folyadék, de a levegőt használó változatai is elterjedtek. A hétköznapi nyelvben gyakran összetévesztik a napelemmel, amely a napsugárzást elektromos energiává alakítja. A napkollektor fényelnyelő (matt fekete, fényt nem visszaverő festékkel bevont) rétegét abszorbernek is nevezik. Ez a réteg a fény elnyelése által melegszik fel, majd a hőt egy csőkígyón át vezetik el – általában szivattyúval. A csőkígyó másik oldalán hőszigetelő réteg van fokozandó a hatékonyságot, illetve megakadályozandó az átégetést. Derült, napos időben hozzávetőleg 1 kW erősségű sugárzás érkezik minden négyzetméternyi felületre. Az éves, átlagos napsugárzás Magyarországon 3,17 kWh négyzetméterenként naponta

A szélenergia megújuló energiafajta, amelynek termelése környezetvédelmi és költségelőnyei miatt rohamos ütemben nő a világban, főleg Európában. A szélenergia kitermelésének modern formája a szélturbina lapátjainak forgási energiáját alakítja át elektromos árammá. A szélturbinákat ma már ipari méretekben, nagy csoportokban is felhasználják szélfarmjaikon a nagy áramtermelők, de nem ritkák a kis egyedi turbinákat működtető telepek sem,

amelyeknek különösen olyan környezetben veszik nagy hasznát, amelyek távol vannak a nagyfeszültségű elektromos hálózattól, ezért költséges lenne a felhasználás helyéig kiépíteni a vezetékeket. A városban már 12 szélerőművet telepítettek. Az utóbbi években jelentősen csökkent a szélenergia előállításának ára, de még nem olcsóbb, mint a más módokon előállított áram ára (25 Ft/kWh, az átlag 14.16 Ft/kWh-val szemben). A szélenergia termelése gyorsan nő, 2012-ig becslések szerint a tavalyi szint két és félszeresét érheti el.

A geotermikus energia a Föld belső hőjéből származó energia. A Föld belsejében lefelé haladva kilométerenként átlag 30°C-kal emelkedik a hőmérséklet. Magyarországon a geotermikus energiafelhasználás 1992-es adat szerint 80-90 ezer tonna kőolaj energiájával volt egyenértékű. A geotermikus energia korlátlan és folytonos energia nyereséget jelent. Termálvíz formájában viszont nem kiapadhatatlan forrás. Kitermelése viszonylag olcsó, a levegőt nem szennyezi.

Napjainkban a geotermikus energiát számos területen alkalmazzák:

- A mezőgazdaságban az üvegházak fűtése
- Lakások, lakótelepek fűtése
- Villamos energia termelés

A biomassza kifejezés alatt tágabb értelemben a Földön lévő összes élő tömeget értjük. A mai elterjedt jelentése: energetikailag hasznosítható növények, termés, melléktermékek, növényi és állati hulladékok. A tüzelhető biomasszák jellemzően viszonylag alacsony nedvességtartalmúak (szárítás) és ennek megfelelően magas fűtőértékűek. A tüzelhető biomasszákkal szemben fontos követelmény, hogy az éghetetlen hamutartalmuk olyan vegyi összetevőkből álljon, amelyek nem roncsolják szét a kazánberendezést, illetve nem olvadnak rá a fűtőfelületekre, valamint nem okoznak jelentős levegőszennyezést. A legjellemzőbb tüzelt biomassza-fajták: tűzifa apríték (erdei lágy v. keménylombos erdőkből előállítva, fűrészüzemi hulladékokból, illetve lágyfa-energiaültetvényekből (például nyárfa) előállítva, fűrészpor (fűrészipari melléktermék), szalma, energiafű, illetve ezekből előállított pellet.

A biológiailag elgázosítható biomasszák jellemzően nagyobb nedvességtartalmú növényi hulladékból, vagy állati hulladékból áll. Például cukortartalmú növények, zöld növényi

hulladék, állati szennyvíziszap, trágya. Biomassza elgázosítás történhet elgázosító kazánban is, ahol tökéletlen égés során nyerünk úgynevezett. generátorgázt.

Gépjármű-üzemanyagként hasznosítható biomasszákat két alapvető csoportra bontjuk a helyettesített tüzelőanyag fajtája szerint: Benzin esetében (bioetanol): magas cukortartalmú (cukorrépa, cukornád), magas keményítőtartalmú (kukorica, burgonya, búza) vagy magas cellulóztartalmú (szalma, fa, nád, energiafű) növények, melyekből etanol gyártható. Diesel esetében (biodízel): olajtartalmú növények, melyből az olaj kisajtolható, és egyszerűbb vegyszeres kezelések után a diesel olajhoz hasonló anyag nyerhető (például repce, olíva, napraforgó stb.

A biomasszák jelentősége, hogy fosszilis energiahordozók válthatók ki velük, így megvalósítható a fenntartható energiafelhasználás (fenntartható fejlődés). Mivel ezek a biomasszák a megfelelő kezelés esetén megújuló energiaforrások, vagyis rövid életciklusban általában 1 éven belül újból megtermelődnek, használatuk esetén elvileg bányászott energiahordozók takaríthatók meg (kőszén, földgáz, kőolaj). Így a megtakarított fosszilis energiahordozók nem fokozzák a levegő szennyezettségét és a CO_2 tartalmának növekedését (üvegház-hatás, globális felmelegedés).

A lakónegyedek tömbhálózatainak fűtését földgázzal működő, lakónegyedi hőközpontok biztosítják. A családi házakban is többnyire földgáz felhasználásával fűtenek, de utóbbi időben nőtt-főleg az újonnan épülő házaknál-a megújuló energiák alkalmazása. A Nabucco tervezett gázvezeték érintené Mosonmagyaróvárt.

Következtetések:

A város ivóvízellátó rendszere jó. A víz minősége kiváló. Az észlelt veszteség az évi javításokkal fokozatosan csökkenthető, ehhez viszont jelentős anyagi fedezetre van szükség.
A szennyvízcsatorna hálózat kiépített, a rákötések növelése szükséges. A szennyvíztisztító telep fejlesztése időszerű.
A lakónegyedek hőenergia ellátása megfelelő.
A villamos energia ellátás van a város egész területén, a megújuló energiaforrások telepítése folyamatban van, már 12 szélerőmű működik, de több, másfajta is kell.

Az úthálózat kielégítő, de folyamatos javításra szorul. Továbbá az elkerülő, tehermentesítő utak megépítése fontos lenne a kerékpárút hálózat fejlesztésével együtt. Ugyanígy a közösségi közlekedés is javításra szorul.

A telefonhálózat jól működik.

A villamos energia hálózat a város egész lakosságát kiszolgálja.

4.2. ÉPÜLETEK, TERÜLETEK

A város területén 12.369 lakás található jelenleg, mely bővülő tendenciát mutat. A városrészek lakókörnyezetének fő jellemzőjének tekinthető a lakásállomány, valamint az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Ki kell emelni a Lucsony- Károly ligetet és a Városközpontot, ahol a laksűrűség alacsonyabb az átlagnál, valamint a Halászi út környékét és a Majorokat, ahol pedig magas laksűrűséget találunk. A város többi részén a lakásállomány városrészenkénti aránya közelít a népességeloszláshoz. Az ipari park és a külterületi városrészek lakásállományának komfortfokozata elmaradottabbak Mosonmagyaróvár többi részétől (a lakások/házak fele alacsony komfortfokozatú). A legkedvezőbb lakáshelyzet a Városközpontban, a Lucsony-Károly ligetben, a mosoni déli ipari városrészen, valamint a Kossuth utca és környékén található. Önkormányzati bérlakások legnagyobb arányban a Moson belváros és az Óvár belváros területeken találhatók.

Építészeti és műemlék szempontból nagyjelentőséggel bír a Mosonmagyaróvári vár és erődrendszer XIII. századból, a Római katolikus barokk stílusban épült templom, a református templom, a Hansági múzeum, valamint még a Flexum Termál – gyógyfürdő.

Műemlékvédelmi és turisztikai szempontból is fontos jelentőséggel bír a Malom épületének, valamint a Korona szálló felújítása. A város minden évben a védett épületek felújítására irányuló pályázati kiírással igyekszik segíteni ezen épületek állapotjavítását.

Következtetések: A lakóépületek általában jó állapotban vannak. A műemlékek és műépítészeti együttesek restaurálásra és felújításra szorulnak, ezeknek megvalósítása folyamatban van.

4.3. ZÖLDÖVEZETEK

Mosonmagyaróvár a Szigetköz és a Hanság védett területei között helyezkedik el. Ezen fekvésből adódóan vigyázni kell a természeti értékekre, az ökológiai folyosó biztosítására. A zöldfelületek, védőfásítások kialakításánál törekedni kell a tájba illő, őshonos fa és cserje fajok telepítésére (így történt például a tervezett sportcsarnok melletti új zöldfelület kialakításánál). Jelenleg természetvédelmi szempontból két helyi védelem alatt álló terület van: Wittmann park az egyetemi negyedhez kapcsolódik a Wittmann Antal nevét viselő park A tudós mezőgazdász munkásságának eredménye a Lajta folyó szabályozása, a mocsarak szikkasztása és a nádasok lecsapolása révén kialakított park is. Az egyetem diákjainak a Wittmann parkban emelt kollégiumok nyújtanak lakhatást, itt vannak a különböző sportlétesítmények. Fehér mészkő védi a növényi szövettenyésztés-elmélet megalapozójának, a tudós Haberlandt Gottliebnek a Wittmann parkban felállított mellszobrát. A parki Lajta-híd közelében található Háromszögletű kápolna a máriakálnoki búcsújárás egyik állomása volt. A Wittmann park, a Kiserdő és a Rudolf liget a 2003 évi új Erdőgazdasági üzemterv készítésével az erdőművelési ág alól kivonásra kerültek, közparkká lettek átminősítve, s ezáltal önkormányzati hatáskörbe kerültek. Az új üzemtervben 1 ha feletti erdőművelési ágba tartozó két erdőterület szerepel már csak, melyek nem csökkenthetők ill. nem vonhatók ki az erdőművelés alól. Ellenkező esetben a városból eltűnnének az erdők, a város tüdeje zsugorodna, mely jelentős káros környezeti hatással járna.(Sajnos a kettő területe is alig 6 ha.)
A városban található idős, értékes és egyenletes állományú fasorok közül az Önkormányzat képviselői 17-et nyilvánítottak kiemelten kezelendővé, megőrizendővé. A Háromtölgy-fák közül sajnos már csak kettő él. Ezek „megmentése” érdekében az intézkedés jelenleg folyamatban van.
A város külterületéhez tartozó erdők nagy része állami tulajdonban van, melyek kezelője az erdészet. Az erdők egy része a Szigetközi Tájvédelmi Körzetbe tartozik, védett területek.

Fontos támogatni a Szigetközi Nemzeti Park létrehozásának ügyét.

Egy település életében a zöldfelületek, fák kiemelt jelentőséggel bírnak. Egyrészt életminőségi, levegőtisztaság védelmi, városképi, egészségügyi, másrészt zajvédelmi, idegenforgalmi szempontból. Ezen túlmenően szerepet játszanak a helyi klíma alakításában, sportolási, szabadidő eltöltési lehetőséget adnak a parkok, játszóterek, erdők. Ezért nagyon fontos megfelelő kezelésük, védelmük. A parkok zöme az 1970-es években épült, ezért szükségszerű szinte a város összes közparkjának felújítása.

2007 évben megkezdték a városon átvezető fő közlekedési utak zöldfelületeinek felújítását, virágosítását (Fő u., Magyar u.), továbbá a Wittmann park rehabilitációt.

Mosonmagyaróvár évek óta benevez a Virágos Magyarországért környezetszépítő versenybe, melyen már három alkalommal kapott elismerést tevékenységéért.

5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

Települési szilárd hulladék:

1993-óta a REKULTÍV Környezetvédelmi és Hulladékhasznosító Kft. /korábban a Flexum Rt.) végzi a szervezett települési szilárd hulladékgyűjtést. A szervezett hulladékgyűjtés keretében a lakosok vagy vásároltak vagy, bérelnek hulladékgyűjtő edényt, ebbe gyűjtik a hulladékot, amit heti egyszeri alkalommal elszállítanak. Ezen kívül évente kétszer általában tavasszal és ősszel lomtalanítás van a városban, amikor konténereket helyeznek ki a város 50 pontján és ott a lakosok elhelyezhetik hulladékukat. A városban 2002 áprilisa óta üzemel a Barátság utca végén egy lakossági hulladékudvar, ahova a lakosság beviheti az otthonában keletkező veszélyes hulladékokat is, pl. elemek, gyógyszer maradványok stb. Emellett évente szaporodó mennyiségben szelektív gyűjtőedények(zömében PET palack, papír) is kihelyezésre kerültek.

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség 2007. december 31-ig engedélyezte a levéli úti lerakó működését, 2005. január 1.-től csak inert hulladékot lehetett lerakni. A

hatóság a hulladéklerakó 2009. december 31-ig történő rekultivációját írta elő. A lerakó rekultivációja pályázati támogatást nyert, így várhatóan 2011-ben zajlik le a kivitelezési munkák nagy része. A gyakorlatilag megszűnt lerakó helyett a Jánossomorja közigazgatási területén kialakított új – már a legszigorúbb környezetvédelmi feltételeket is teljesítő – 1.300.000 m^3 befogadóképességű kommunális hulladéklerakóba szállítják a Mosonmagyaróvárról, és a környező településekről összegyűjtött hulladékot.

2007 évben:

Lakossági háztartási hulladék: 63.875 m^3

Intézményi, üzemi háztartási hulladék: 40.322 m^3 (háztartási hulladék összesen: 108.580 m^3)

Termelési (ipari) hulladék: 38.030 m^3

keletkezett.

Összetétele 2007 évben a Rekultív Kft. adatai alapján:

FRAKCIÓ	Átlagminta mennyisége [kg]	Átlagminta mennyisége [m/m%]
Minta vizsgálat előtti mennyisége [kg]	906,08 kg	100 %
Biológiailag lebomló hulladék	144,43	16,0
Papír	52,47	5,8
Karton	24,38	2,8
Kompozit anyagok	29,06	3,2
Textiliák	31,48	3,6
Higéniai hulladék	42	4,6
Műanyagok	104,91	11,5
Nem osztályozott éghető anyag	24,35	2,7
Üveg	29,13	3,2
Fém	38,3	4,2
Nem osztályozott éghetetlen anyag	50,41	5,5
Veszélyes hulladék	20,76	2,2
Kis szemcseméretű finom hulladék	314,4	34,7

2008-tól az üveg és alumínium italos dobozok gyűjtése is megoldott lett. A lakosságnak ezen túl lehetősége van az építési és bontási hulladékok, valamint a zöldhulladékok külön elhelyezésére a Barátság u. végén lévő hulladékudvarban. 2009-tól folyik a zöldhulladék külön gyűjtése házhoz menő rendszerben.

2008. évben a

- Lakossági háztartási hulladék: 61.188 m^3
- Intézményi, üzemi háztartási hulladék: 39.134 m^3
- Termelési (ipari) hulladék: 36.960 m^3

Összetétele 2008 évben a Rekultív Kft. adatai alapján:

FRAKCIÓ	**A lerakott hulladék-összetétele 2008.**	
	EWC kód	**tonna**
biológiailag lebomló hulladékok	200304	tonna 0
26,09	200306	447,74
	190805	11297,34
	200201	2129,89
Karton	150101, 200101	0
Papír	150101, 200101	0
kompozit anyagok	150106	254,65
Textíliák	200110	9,83
	200111	11,48

	A lerakott hulladék-összetétele 2008.	
higiéniai hulladékok		---
Műanyagok	170203	0,2
	200139	24,94
nem osztályozott éghető anyag	101103	57,44
9,03	170201	4,1
Üveg	170202	0,2
Fém	200140	59,16
nem osztályozott éghetetlen anyag	100906	592,14
	170101	1830,26
	170102	874,88
	170103	198,13
	170107	971,34
	170802	2,04
	170904	16937,351
veszélyes hulladék	---	0
kis szemcseméretű finom hulladék	170504	1568,44
Egyéb	200301	42426,474
	200307	5077,251
	200399	0,54

A biohulladékokat kezelő telephelyek adatai

Telephely	Kezelés módja	Kezelt hulladék	Kezelt hulladék mennyisége (t)	Létesítmény kapacitása t/év	Keletkező termék (t/év)
Jánossomorja külterület	komposztálás	Biológiailag lebomló hulladék és kommunális szennyvíziszap	1250	45.000	45.000

Mosonmagyaróváron másfél éve működik zsákos zöldhulladék-gyűjtés. A begyűjtött zöldhulladékot Doppstadt Bison típusú aprítógépen aprítják és a jánossomorjai lerakón takaróföldet készítenek belőle. A lakosság által otthon komposztált biológiailag bontható szerves anyag mennyisége becslés szerint kb. 0,4-0,6 t/év, amit a komposztálás után a kertben vagy zöldterületen talajjavításra hasznosítanak. A lehetőségekről kapott széleskörű tájékoztatás, a háztartásokban keletkező biológiailag bontható szerves anyag házi komposztálásához vezethet, ami többféle módon valósulhat meg és a keletkező komposzt a zöld felületeken, kertben hasznosítható. A házi komposztálás eredményeképpen csökken a lerakásra kerülő biológiailag bontható szerves anyag lerakása. A csökkenő szerves anyag lerakás, csökkenti az anaerob körülmények között lezajló folyamatokból keletkező szag, bűzhatást, nem keletkezik biogáz melyet külön kezelni, kell (tűzveszélyesség, környezeti hatás), nem alakul ki a hulladéktestben a kirothadó biohulladék helyén üreg, ami a hulladéktest rogyását, balesetveszélyt okozhat.

Az állati eredetű hulladékot jelenleg a gönyűi székhelyű ATEV gyűjti, szállítja, kezeli, ártalmatlanítja.

A MOTIM Rt.- ben 2002 májusában megszűnt a timföldgyártás, jelenleg két termelő egysége működik, nevezetesen a MOTIM Kádkő Gyártó és Értékesítő Kft. és a MOTIM Műkorund Gyártó és Értékesítő Kft. a timföldgyártás leállítása hozzájárult a környezeti elemek terhelésének csökkentéséhez. Ezáltal a vörösiszap további keletkezése is megszűnt, a meglévő tározók megfelelő, jogszabályi, hatósági előírások alapján történő ártalmatlanítása a feladat.

Az Rt. elvégezte a felhagyott vörösiszap tározók végleges lezárását, növényesítését, rekultivációját 2005. szeptember 30.-ig. A III/b. kazetta 27 ha-os, a IV/a. kazetta 14 ha-os területe végleges lezárásra került, ezáltal a porzás, levegőszennyezés lecsökkent. Elvégezték a köztes és környező területek (kb. 6 ha) védő fásítását is. A lezárás során végső soron a területeken, tározókon növénytelepítés valósult meg, a célra legalkalmasabbnak tűnő fafajjal,

az Ezüst fával (Eleagnus Angustifolia). Ez a gyorsan növekvő fafaj 3-5 év alatt sűrű erdővé borítja a területet, mely levegőminőség védelmi szempontból fontos tényező.(Az elültetett csemeték száma csaknem félmillió darab.) Évente kétszer elvégeztetik a fásított területek gyommentesítését.

A véglegesen lezárt tározók felszínén a csapadékvíz gyűjtésére és levezetésére agyag maggal ellátott elvezető árokrendszert alakítottak ki. A vörösiszap tározókat körülvevő műanyag övárok rendszer felújítása is megtörtént.

A timföldgyártáshoz szükséges energia igény megszűnése miatt 1/3-ra csökkent az erőmű termelése, ezzel egyenes arányban a szén-dioxid kibocsátás is.

A kalcináló kemencék és a hozzájuk tartozó 3 db pontforrás megszűntetésével a levegő porterhelése kb. 25 t/évvel csökkent, ugyanígy a szén-dioxid kibocsátás is, ezzel az üvegház hatású gázok kibocsátása csökkent térségünkben.

A vörösiszap, a város határában lerakott veszélyesnek minősülő kiemelt termelési hulladék. A vörösiszap tározók megfelelő kezelése, utógondozása, ártalmatlanítása saját költségen a MOTIM Rt. feladata, hatósági kötelezések alapján, az előírások betartásával kell végeznie. A még működő V/1 jelű tározóban kerül elhelyezésre a MOTIM Műkorund Kft. és MOTIM Kádkő Kft. öntödei homok jellegű, veszélyes és nem veszélyes termelési hulladéka. A tározó jelentős szabad kapacitással rendelkezik, mely engedélyt kapott bizonyos veszélyes hulladékok elhelyezésére.

Az önkormányzat felelősségi körébe tartozó lakossági és intézményi települési szilárd hulladék (háztartási hulladék) gyűjtés, kezelés, ártalmatlanítás (közszolgáltatás) terén tervezett nagyobb előrelépések, intézkedések megkezdődtek a *Mosonmagyaróvár Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás* létrejöttével.

A projekt a hulladékgazdálkodás fejlesztését négy fő területre bontottan kívánja megvalósítani:

1. gyűjtési rendszer korszerűsítése
2. szállítási rendszer korszerűsítése
3. hulladékkezelés korszerűsítése
4. tájsebek,- régi, környezeti szempontból kockázatos szemétlerakók felszámolása vagy rekultivációja.

Következtetések:

A közterület tisztántartását a Polgármesteri Hivatal biztosítja, továbbá a lakók feladata is. A hulladékszállítási közszolgáltatást a REKULTÍV Környezetvédelmi és Hulladékhasznosító Kft. végzi. A begyűjtött hulladékot egy új a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő telepen helyezik el. A városban üzemel lakossági hulladákudvar, ahol szelektíven gyűjtik be a hulladékot, továbbá vannak gyűjtőszigetek. A modern, korszerű - a megelőzés és újrahasznosítás elvén alapuló - hulladékgazdékodási rendszer kiépítése szükségszerű, előremutató. A volt szeméttelep rekultivácója nagy jelentőséggel bír.

6. KÖRNYEZETVÉDELMI TÉNYEZŐK

6.1. VÍZMINŐSÉG

Felszíni vizek: Az egész terület a Duna vízgyűjtő területe. A Duna fő medre É-ról 57,6 km, a Mosoni-Duna D-ről 121,5 km hosszan határolja. Vízháztartását az alábbi adatok jellemzik:

- ÉNy-on

Fajlagos vízszállítás (Lf)=2 l/s.km^2

Lefolyási tényező (Lt)=10%

Vízhiány (Vh)= 70 mm

- DK-en

Fajlagos vízszállítás (Lf)=l l/s. km^2

Lefolyási tényező (Lt)=6%

Vízhiány (Vh)= 150 mm

A Mosoni-Duna vízjárását a rajkai zsilipen át irányítják, amellyel 64- 120 m3/s vízhozammal lehet ellátni.

A Dunának általában egy tavaszi (hóolvadásból származó) és egy nyár eleji árvize van. Az árteret végig jól kiépített árvízgátak kísérik. Az árterület tetemes, 28,8 km^2 (nem számítva bele a főmeder és a mellékágak felszínét). Az árteret túlnyomórészt ligeterdők, kisebb részt rétek és legelők borítják.

A Duna főmedre most az általa épített hordalékkúp gerincén halad, ezért belőle folyamatos a felszín alatti vízáramlás az alacsonyabban levő Mosoni-Duna medre felé. Mennyisége Ny-ról K-nek 30 l/skm^2-ről 3-ra csökken. A felszín 60%-a, 229 km^2 belvizes terület, amelyről a

vízelvezetést 273 km hosszú csatornahálózat biztosítja. Torkolatuknál 12 átemelő szivattyútelep üzemel 14,9 m^3/s kapacitással.
Mind a Duna, mind a Mosoni-Duna vízminősége tartósan II. osztályú, ami azt jelzi, hogy a folyók öntisztulása lépést tart a külföldi eredetű szennyezéssel.
Az öt kis morotvató felszíne 35,6 ha. Legnagyobb közöttük a dunaszegi Holt-Duna (25,6 ha). A 17 vízállásos terület (378 ha) is egykori, ma már feltöltődőben levő állóvíz. Az ártéren nagy kiterjedésű mellékágrendszerek vannak (cikolaszigeti: 29,3 km, bodaki: 20,3 km, ásványrárói: 35,2 km, bagoméri: 19,8 km), melyeknek vízszintje a Dunáéval együtt váltakozik.

Felszín alatti vizek: Ma a város legnagyobb kincsét és vonzerejét az a termálvíz jelenti, ami 1966-ban egy 2000 méter mély kútból tört elő. A kút vízhozama 1800 l/perc, vize 75 °C-os nátrium-hidrogénkarbonátos és kloridos hévíz. 1967-ben gyógyvízzé nyilvánították, amely reumatikus és mozgásszervi megbetegedésekre, gyulladások, légzőszervi bántalmak kezelésére, gyomor- és bélbántalmak gyógyítására alkalmas.
A talajvíz ÉNy-on 1-2 m között, DK-en 1 m felett, a Mosoni-Duna mentén 2 m alatt áll. Árvízkor és csapadékos időben DK-en felszínre is tör. Közvetlen dunai táplálású partiszűrésű típus. Folyamatosan kitermelhető mennyisége 6-8 1/s.km^2 (a terület egészére számítva több mint 2,5 m^3/s), ami a felhasználás számára korlátlan vízbázist jelent. Kémiai jellege a Dunának megfelelően kalcium-hidrogénkarbonátos.
A mélyebb pleisztocén rétegek is jó víztározók. A természetes adottságok itt minden vízigényes gazdasági ágazat számára kedvezőek. A táj az ország más területei számára is vízbázisként van nyilvántartva. Ezért a felszín alatti víz már megindult elszennyeződésének továbbterjedése ellen fokozottan védendő.

***Szennyvizek*:** A Megyei Csatorna Mosonmagyaróvár nyugati részén az ipartelepek mellett húzódik, a Lajta jobb parti csatornájából indul, befogadója a Mosoni-Duna.
Jelenlegi funkciója szerint tisztított, részben tisztított, ill. tisztítatlan szociális és ipari eredetű szennyvizek és csapadékvizek befogadója.
Az l970-es évek elejéig (első kiviteli terv l972-ben) teljes hosszában nyitott csatornaként üzemelt, addigra azonban teljesen elvadult, nyomvonala több helyen követhetetlenné vált, bűzös volt, így felújítása elkerülhetetlen lett.

A Megyei Csatorna zárt (∅80b, ∅100b, ∅120b) szakaszokból és nyílt csatornarészekből áll.
A csatorna kis lejtésű víznyomai miatt az öblítés vált szükségessé, ennek mértékét az ÉVIZIG 200 l/s vízmennyiségben állapította meg. Ezt a vízmennyiséget az ÉVIZIG a Lajta jobb parti csatornájának és a Megyei Csatorna indulópontjának találkozásánál, a Megyei Csatornán meglévő zsilipnél biztosította.
A csatorna a szennyvizet a befogadó 117,5 m.b.f. vízállás szintje alatt gravitációsan vezeti be a Mosoni-Dunába, a vízállás-szint felett átemeléssel történik a bevezetés.
A Megyei Csatornán tisztító műtárgy nincs.
A Megyei Csatorna jellegénél fogva nem célszerű tisztítóművet létesíteni, ezért az ÉDUVIZIG, Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata és az AQUA Szolgáltató Kft. 1995-től egy rehabilitációs programot hajtott végre, melynek eredményeképpen a kommunális szennyvizek Megyei Csatornáról történő lecsatlakoztatása megtörtént, valamint az ipari üzemek gondoskodtak (két cég kivételével) a szennyvíz megfelelő előtisztításáról és ezzel párhuzamosan a kibocsátott szennyvíz mennyiségének csökkentéséről.
A Megyei Csatorna rehabilitációs programja 1996-ban indult, melynek eredménye képen közcsatorna minősítésből, több fokozatban ismételten élővízfolyássá kell visszaminősíteni.

Ezen beruházási program megvalósulása után válik lehetségessé, hogy a Megyei Csatorna betöltse azt a funkcióját, hogy csakis azon használt vizek befogadója legyen, amelyek tisztítása a városi tisztító telepen nem szükséges, illetve nem lehet.

Mosonmagyaróváron az összegyűjtött szennyvizek, illetve az egyesített vizek tisztítására az 1960-as évek elejéig több kisebb tisztítómű létesült, majd 1964-ben a város úgy döntött, hogy megépíti a Gabonarakparton az ún. Főgyűjtő szennyvíztisztító telepet. Ezen utóbbi telep 1986-ig csak mechanikai tisztítást végzett, míg a meglévő kis telepek (Huszár Gál utcai, Bartók Béla utcai szennyvíztisztító telep, I. számú és II. számú oldó medencék) biológiai tisztítást is végeztek. 1986-ra a Főgyűjtő szennyvíztisztító telep kapacitása és technológiai bővítése megtörtént (az eredeti 220 m3/nap kapacitás helyett 5800 m3/nap), így a szennyvizek biológiai tisztítására is alkalmassá vált. A szennyvízcsatorna hálózat növekedése – 1994 óta Mosonmagyaróváron több mint kétszeresére nőtt a csatornázottság, bekapcsolódott Halászi, Levél, Máriakálnok községek hálózata is – és a kis telepek tisztítási hatékonyságának alacsony volta, megromlott műszaki állapota szükségessé tette, hogy a Főgyűjtő

szennyvíztisztító telep intenzifikálása és bővítése megvalósuljon. A szennyvíztisztító telep intenzifikálása és bővítése 1995-ben kezdődött és 1997. szeptember 15-én fejeződött be a műszaki átadással. Ezt több mint két és fél éves próbaüzemi időszak követte, mely alatt az üzemeltető és a kivitelező többször kérte a próbaüzem lezárási határidejének meghosszabbítását. A próbaüzem 2000. június 30-án zárult le. A befolyó kommunális szennyvíz koncentrálódása napjainkban növekvő tendenciát mutat, ennek legfőbb magyarázata a lakossági ivóvízfogyasztás drasztikus csökkenése. A megváltozott szennyvízminőségi paraméterek miatt a szennyvíztelep jelentősen túlterhelt, az egyre szigorodó kibocsátási határértékeket csak a telep intenzifikálásával érhető el. Az Önkormányzat és az üzemeltető KEOP 1.2.0 pályázati forrásra adta be igényét, a pályázat bizottsági elbírálása megtörtént. A támogatási szerződés aláírása után kezdődhet az Európában is egyedinek számító szennyvíztelep építése.

Technológia összefoglalása

A Főgyűjtő szennyvíztelep III. tisztítási fokozattal ellátott PURDEN - technológiájú közepes terhelésű biológiai tisztítótelep, melynél a biológiai foszfor eltávolítás szimultán vegyszeradagolással egészül ki. A keletkező iszapok (nyers és fölös iszapok) homogenizálása után gravitációs és gépi víztelenítésre kerül sor és az így kapott víztelenített iszap átmeneti tárolás után a jánossomorjai regionális hulladéklerakóra kerül, ahol komposztálják, majd végül takarórétegként helyezik el, illetve mezőgazdasági hasznosításra szezonálisan tudjuk kihelyezni. A hidraulaki paramétereket elemezve, megállapíthatjuk, hogy napjainkba átlagosan 7000 m3/nap szennyvíz érkezik a telepre, de esős időben 10.000 m3/nap feletti is lehet. A befolyó és elfolyó szennyvíz minőségi vizsgálatát akkreditált laboratóriumunkba elemezzük. Az adatokat az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi igazgatósághoz kell beküldeni, akik az ágazat felügyeletét, ellenőrzését látják el.

Települési folyékony hulladék fogadása

A települési folyékony hulladékot (szippantott szennyvizet) a Főgyűjtő szennyvíztisztítótelep fogadni és megfelelően kezelni tudja. A beszállított folyékony hulladék kizárólag kommunális eredetű lehet. A működő emésztőgödrök megszüntetése közös környezetvédelmi érdek. 2010. január 1.-e óta közszolgáltatási feladatok keretében látja el az AQUA Szolgáltató Kft. a szippantott szennyvízszállítást, a vonatkozó rendeletekkel összhangban.

Megoldandó probléma

A mosonmagyaróvári szennyvíztisztító telep fogadja be 4 település Mosonmagyaróvár, Halászi, Máriakálnok, Levél összes kommunális szennyvízét, valamint a településekhez tartozó, csatornával el nem látott területek települési folyékony hulladékát. A telep jelenlegi technológiáját az 1995-1997 között megvalósult intenzifikálás és kapacitásbővítés során érte el. A szennyvíztisztító telepen egy közepes terhelésű, harmadik tisztítási fokozattal ellátott biológiai tisztítás technológia lett kiépítve. A telep névleges hidraulikai kapacitása 8500 m^3/nap, míg biológiai terhelhetősége 53.888LE (lakos egyenérték). Ezen fejlesztés során a szennyvíztelep kapacitását mintegy 50%-kal túltervezték, de ez az akkoriban sokat kritizált előrelátás sem bizonyult elégségesnek, mert az eltelt időszak a lakosság által kibocsátott szennyvizek koncentrációja jelentősen nőtt, bizonyos komponensek esetében megduplázódott. Jelenleg a szennyvíztisztító telep tényleges hidraulikai terhelése átlagosan 6500 m^3/nap közcsatornán érkező, és 19 m^3/nap szippantott szennyvíz, míg biológiai terhelése 65.808 LE. Ezekből a számokból jól látszik, hogy a telep már most is jelentősen túl van terhelve biológiailag. A túlterhelés kommunális jellegű, a beérkező lakossági szennyvizek esetében jelentősen meghaladja az előírt határértéket. A telep ipari szennyvizeket nem fogad, azok előtisztítás után a Megyei Csatornán keresztül jutnak be a befogadó Mosoni-Dunába. A koncentrációnövekedés tisztíthatósági problémákat okoz, mert a telep nem ilyen koncentráció tartományú terhelésre lett tervezve. A beérkező szennyvíz magas zsír és szerves anyag tartalmát nem tudja hatékonyan, a nitrogén eltávolítási hatásfok csökkenése nélkül megfelelő szinten kezelni. Ez komoly környezeti problémát okoz, mivel a fejlesztés helyszíne és mind a négy érintett település Magyarország legnagyobb ivóvízbázisa s Szigetköz mentén fekszik, amely NATURA 2000 terület. A fejlesztés közelében több felszíni szennyezősére különösen érzékeny vízbázis található. A szennyvíztelepet tehát a terveknek megfelelően intenzifikálni szükséges.

Ipari előkezelő

A WINDEL Kft. 1998.-ban kezdte el megépíttetni a textilfestésből és készítéséből származó szennyvizeinek tisztítására a BIOLAK rendszerű eleveniszapos szennyvíztisztító telepet. A szennyvíztelep 1400 m3/nap tisztítási kapacitásra épült meg. 2005. évben a WINDEL Kft. teljes egészében megszüntette tevékenységét. A szennyvíztelep kihasználatlansága miatt nem

volt kívánatos a rendszert tovább üzemeltetni, fenntartani. Az akkori tulajdonos a Junkerwerk GmbH. eladásra kínálta fel a telepet. A városvezetés az AQUA Szolgáltató Kft. és az Óvártej Zrt. közös megegyezése alapján 2007.év májusában a tisztítómű az Óvártej Zrt. tulajdonába került. Az új tulajdonos a saját, sajtgyártásból, a Bardusch Kft. a textilmosásból származó szennyvizeit, a Junkerwerk GmbH. javarészt kommunális eredetű szennyvizét a tisztítótelepre vezeti. Az üzemeltetéssel az AQUA Szolgáltató Kft. lett megbízva. Az átvételt követően az elhanyagolt telep fejlesztése elkezdődött, a megváltozott beérkező szennyvíz paramétereinek megfelelően a technológia gépészeti fejlesztése, módosítása elindult. A közel egy éves üzemeltetési tapasztalatok alapján elmondható, hogy a telep már részben képes megfelelő tisztítási hatásfokkal ellátni feladatát. Az ipartelep frekventált részén elhelyezkedő tisztítómű speciális üzemeltetési feladatokat kíván. A technológia több medencéből áll, ezek a medencék ún. földbe süllyesztett 2 rétegű HDPE fóliával bélelt műtárgyak. A BIOLAK rendszer egy többlépcsős, biológiai eleveniszapos eljáráson alapuló tisztítási rendszer. A mechanikai szűrés után gravitációs vezetéken keresztül a puffer medencébe jut a szennyvíz, ebben a medencében történik meg a szennyvíz pH-jának beállítása. A puffer medence zárható terű aknájából szivattyú segítségével emelik át a szennyvizet az eleveniszapos medencébe. A levegőztető medence 2.500 m3 térfogatú, mélysége 3,5 m. A medencében 9 db levegőztető lánc található. A finombuborékos levegőbevitel optimális oxigén kihasználást biztosít. A levegőztető medencéből az Integrál utóülepítőbe jut a víz. A fázisszétválasztás után, a leülepedett iszap recirkulációs körre, vagy a fölösiszap körre vezethető. A tisztított víz 4db lejtett átbukó csövön a keresztül a bioszűrő kavicságyra jut, majd onnét a kifolyási aknába. Az elfolyó tisztított víz a Timföldgyári úton lévő Megyei csatornába folyik.

Iszapkezelés: A fölösiszapot egy 400 m^3-es HDPE fóliával bélelt medencébe tárolják. A medence teltsége esetén az iszapot a Főgyűjtő szennyvíztelepre szállítják, majd víztelenítés után elhelyezik. A képződő iszap kezelésére nagy hangsúlyt fektetnek hiszen a kellemetlen szagok az ipartelepen lévő cégek mindennapjait, működésüket károsítják. A gyors elszállítás mellett, ha szükséges szagmaszkírozó anyagot permeteznek a medence felszínére.

Mért szennyvízmennyiségi adatok

Év	Mért szennyvízmennyiség (m^3/d)

	Minimum	Maximum	Átlag	85%-os percentilis
2005	4574	8075	6013	6512
2006	4433	9282	6459	7048
2007	5246	8914	6503	7244
Átlag	4433	9282	6287	6942

Mért minőségi adatok az érkező szennyvízben

Év	**2005**												
Szennyezőanyag	**pH**	**Vez.kép.**	**NO_2^-**	**NO_3^-**	**NH_4-N**	**KOI**	**∑P**	**∑Szá.a.**	**∑Old.a.**	**∑Leb.a.**	**ANA**	**SZOE**	**BOI_5**
Minimum	6,85	582	0,01	0,78	23,00	18	7,40	830	450	115	4,75	13,00	203
Maximum	8,76	2 180	5,64	7,17	105,00	6 086	216,00	3 430	1 950	2 340	14,00	121,00	1 638
Átlag	**7,73**	**1 378**	**0,72**	**0,86**	**63,13**	**811**	**20,40**	**1 451**	**1 068**	**389**	**8,74**	**47,17**	**557**
85%-os	**8,03**	**1 542**	**1,61**	**2,43**	**76,00**	**945**	**25,44**	**1 717**	**1 281**	**461**	**10,17**	**58,95**	**703**
Év	**2006**												
Szennyezőanyag	**pH**	**Vez.kép.**	**NO_2^-**	**NO_3^-**	**NH_4-N**	**KOI**	**∑P**	**∑Szá.a.**	**∑Old.a.**	**∑Leb.a.**	**ANA**	**SZOE**	**BOI_5**
Minimum	6,98	483	0,00	0,00	17,00	298	6,20	12	49	5	4,26	22,00	8
Maximum	8,20	2 850	4,37	6,96	97,00	2 462	44,70	3 995	1 610	2 935	13,20	106,00	1 144
Átlag	**7,66**	**1 381**	**0,34**	**1,15**	**61,12**	**790**	**18,26**	**1 404**	**1 021**	**378**	**9,10**	**52,64**	**543**
85%-os	**7,90**	**1 499**	**0,55**	**2,77**	**73,55**	**935**	**23,75**	**1 585**	**1 160**	**429**	**11,40**	**82,37**	**713**
Év	**2007**												
Szennyezőanyag	**pH**	**Vez.kép.**	**NO_2^-**	**NO_3^-**	**NH_4-N**	**KOI**	**∑P**	**∑Szá.a.**	**∑Old.a.**	**∑Leb.a.**	**ANA**	**SZOE**	**BOI_5**
Minimum	7,08	514	0,00	0,00	20,00	481	7,60	936	444	128	6,40	29,60	282
Maximum	8,09	1 653	2,15	7,00	95,33	3 008	57,30	2 856	1 513	1 836	11,40	163,00	2 006
Átlag	**7,66**	**1 289**	**0,44**	**1,53**	**60,90**	**955**	**20,59**	**1 472**	**932**	**533**	**8,08**	**69,33**	**607**
85%-os	**7,92**	**1 398**	**0,99**	**2,94**	**73,62**	**1 207**	**26,68**	**1 944**	**1 051**	**918**	**9,14**	**95,58**	**813**
Év	**2005-2007**												
Szennyezőanyag	**pH**	**Vez.kép.**	**NO_2^-**	**NO_3^-**	**NH_4-N**	**KOI**	**∑P**	**∑Szá.a.**	**∑Old.a.**	**∑Leb.a.**	**ANA**	**SZOE**	**BOI_5**
Minimum	6,85	483	0,01	0,25	17,00	18	6,20	12	49	5	4,26	13,00	8

Maximum	8,76	2 850	5,64	7,17	105,00	6 086	216,00	3 995	1 950	2 935	14,00	163,00	2 006
Átlag	**7,69**	**1 364**	**0,81**	**2,30**	**61,89**	**826**	**19,52**	**1 441**	**1 007**	**431**	**8,65**	**55,39**	**567**
85%-os	**7,96**	**1 501**	**1,67**	**3,68**	**74,88**	**960**	**25,20**	**1 747**	**1 180**	**596**	**10,79**	**82,14**	**745**

Mért minőségi adatok a tisztító telepről elfolyó vízben

Év	**2005**												
Szennyezőanyag	**pH**	**Vez.kép.**	**NO_2^-**	**NO_3^-**	**NH_4-N**	**KOI**	**∑P**	**∑Szá.a.**	**∑Old.a.**	**∑Leb.a.**	**ANA**	**SZOE**	**BOI_5**
Minimum	3,79	699	0,00	0,00	0,35	30	0,00	368	364	0	0,16	-	6
Maximum	7,91	1 658	17,39	142,00	52,00	248	23,70	900	842	187	0,68	-	68
Átlag	**7,47**	**1 233**	**4,59**	**37,59**	**22,06**	**70**	**3,02**	**775**	**693**	**53**	**0,14**	**-**	**27**
85%-os	**7,66**	**1 329**	**7,08**	**68,34**	**36,40**	**91**	**4,52**	**849**	**780**	**90**	**0,36**	**-**	**40**
Határérték	**6-9,5**	**-**	**-**	**-**	**20,00**	**125**	**2,00**	**-**	**-**	**35**	**-**	**10,00**	**25**
Év	**2006**												
Szennyezőanyag	**pH**	**Vez.kép.**	**NO_2^-**	**NO_3^-**	**NH_4-N**	**KOI**	**∑P**	**∑Szá.a.**	**∑Old.a.**	**∑Leb.a.**	**ANA**	**SZOE**	**BOI_5**
Minimum	3,62	615	0,09	0,00	1,87	22	0,00	354	3	1	0,00	-	8
Maximum	7,91	1 658	17,39	142,00	52,00	248	23,70	900	842	187	0,68	-	68
Átlag	**7,47**	**1 233**	**4,59**	**37,59**	**22,06**	**70**	**3,02**	**775**	**693**	**53**	**0,14**	**-**	**27**
85%-os	**7,66**	**1 329**	**7,08**	**68,34**	**36,40**	**91**	**4,52**	**849**	**780**	**90**	**0,36**	**-**	**40**
Határérték	**6-9,5**	**-**	**-**	**-**	**20,00**	**125**	**2,00**	**-**	**-**	**35**	**-**	**10,00**	**25**
Év	**2007**												
Szennyezőanyag	**pH**	**Vez.kép.**	**NO_2^-**	**NO_3^-**	**NH_4-N**	**KOI**	**∑P**	**∑Szá.a.**	**∑Old.a.**	**∑Leb.a.**	**ANA**	**SZOE**	**BOI_5**
Minimum	3,73	575	0,10	0,00	0,09	0	0,00	748	711	30	0,29	-	20
Maximum	7,77	1 452	61,00	108,70	60,00	177	18,15	782	744	46	0,29	-	30
Átlag	**7,47**	**1 151**	**12,50**	**21,58**	**24,13**	**67**	**3,47**	**762**	**724**	**38**	**0,29**	**-**	**25**
85%-os	**7,61**	**1 292**	**26,89**	**40,10**	**38,15**	**85**	**6,10**	**774**	**736**	**44**	**0,29**	**-**	**29**
Határérték	**6-9,5**	**-**	**-**	**-**	**20,00**	**125**	**2,00**	**-**	**-**	**35**	**-**	**10,00**	**25**
Év	**2005-2007**												

Szennyezőanyag	pH	Vez.kép.	NO_2^-	NO_3^-	NH_4-N	KOI	∑P	∑Szá.a.	∑Old.a.	∑Leb.a.	ANA	SZOE	BOI_5
Minimum	3,62	575	0,00	0,00	0,09	0	0,00	354	3	0	0,00	-	6
Maximum	7,95	1 820	61,00	142,00	77,50	248	23,70	1 017	1 002	187	1,37	8,95	115
Átlag	**7,50**	**1 230**	**6,54**	**25,10**	**25,76**	**71**	**3,70**	**779**	**722**	**44**	**0,25**	**0,33**	**27**
85%-os	**7,67**	**1 377**	**9,46**	**51,83**	**42,50**	**93**	**6,33**	**863**	**821**	**73**	**0,37**	**-**	**40**
Határérték	**6-9,5**	**-**	**-**	**-**	**20,00**	**125**	**2,00**	**-**	**-**	**35**	**-**	**10,00**	**25**

Következtetések:

A víz a város legjelentősebb természeti forrása. Biztosítja a lakosság és az ipar vízellátását, nyersanyagként szolgál, fontos a turizmus, a kikapcsolódás, üdülés és a fürdő fejlesztése szempontjából. Nagyon fontos minőségének megőrzése, a vízszennyezés megelőzése.

6.2. A LEVEGŐ MINŐSÉGE

A város területén a levegő minőségét főleg a közlekedés, ipari tevékenység és a lakossági fűtés befolyásolja. A levegő szennyezettségének 65-70 %-át a közlekedés okozza.

Ezen a következőképpen lehetne változtatni:

- Elkerülő utak építése,
- torlódások megszüntetése (kapacitás növelése)
- csomóponti összehangolások,
- forgalomtechnikai szabályozások ideálissá tétele
- tömegközlekedés kiszélesítése
- szilárd burkolatú utak építése.

Az ipari jellegű légszennyezés csökkenő tendenciát mutat, egyrészt sajnos az ipari szektor leépülése miatt, másrészt szerencsére a működők üzemben történt fejlesztéseknek, valamint hatósági kötelezéseknek köszönhetően. Az utóbbi két évben légszennyezettségi bírságot az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség nem szabott ki.

A mérőhelyek számát csökkentették Mosonmagyaróváron, a Polgármesteri Hivatalban és a Kórházban működik mérőműszer. Pormérés pedig 3 ponton működik a korábbi hét helyett

(Kórház, Polgármesteri Hivatal, Gyári út 41.). A légszennyezés közlekedési részarányának csökkentése alapvetően az átmenő forgalom lehetőség szerinti kizárásával lenne elérhető.

Az utóbbi évek levegővédelmi értékeinek alakulása Mosonmagyaróváron:

Értékelés: nitrogén-dioxid komponensre (NO_2) g/m^3

NO2|Hónap	***Kórház,Szent István király út***	***Polgármesteri Hivatal, Fõ út***
2008.1.	30,08	36,47
2008.2.	36,21	38,22
2008.3.	77,12	40,36
2008.4.	41,78	39,12
2008.5.	44,88	45,42
2008.6.	46,85	46,29
2008.7.	38,83	45,37
2008.8.	37,73	42,64
2008.9.	34,17	33,80
2008.10.	50,41	39,21
2008.11.	45,18	34,81
2008.12.	63,16	32,68
átlag	**45,53**	**40,52**
Határérték 2008.	44,00	44,00
Minősítés	szennyezett	megfelelő

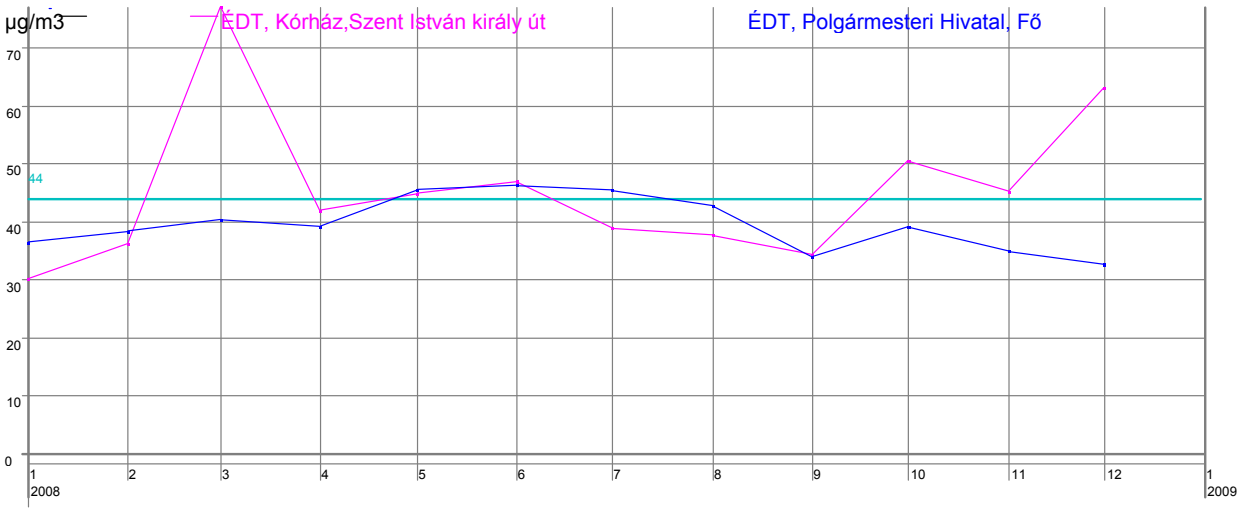

Nitrogén-dioxid koncentráció változása 2003-2008 között g/m^3

Év	*Városi átlag*
2003.	39,84
2004.	33,52
2005.	40,93
2006.	45,81
2007.	44,74
2008.	**43,03**

Értékelés: kén-dioxid (SO_2) g/m^3

SO2|Hónap	*Kórház,Szent István király út*
2008.1.	7,18
2008.2.	14,82
2008.3.	3,39
2008.4.	3,56
2008.5.	3,30
2008.6.	3,43
2008.7.	3,29
2008.8.	3,31
2008.9.	3,56
2008.10.	3,41
2008.11.	3,55
2008.12.	3,26
átlag	**4,72**
Határérték	50,00
Minősítés	kiváló

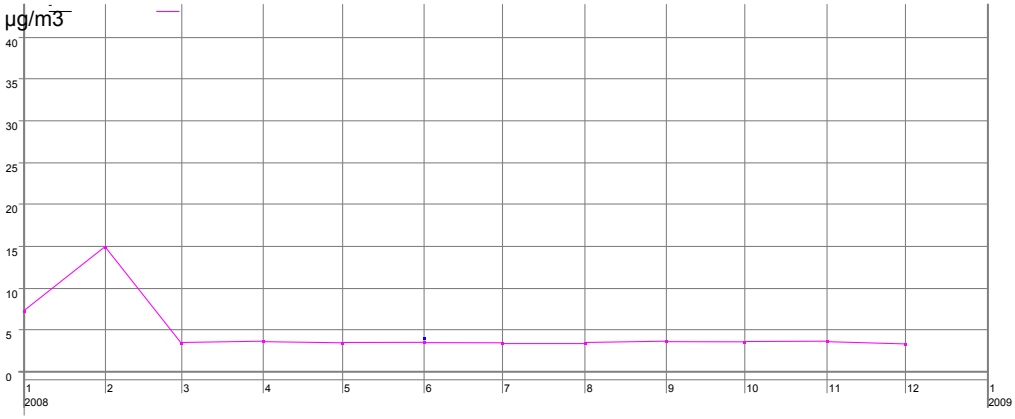

Kén-dioxid koncentráció változása 2003-2008 között g/m^3

Év	*Városi átlag*
2003.	6,78
2004.	7,31
2005.	11,8
2006.	12,43
2007.	3,92
2008.	4,72

Értékelés: ülepedő por g/m^2 30 nap

ÜP|Hónap	*Polgármesteri Hivatal, Fő út*
2008.1.	1,80
2008.3.	29,10
2008.4.	29,40
2008.5.	11,70
2008.6.	33,30
2008.7.	26,90
2008.8.	64,80*
2008.9.	28,70
2008.10.	17,90
2008.11.	21,10
2008.12.	2,50
átlag	**22,26**
Határérték	10,00
Minősítés	erősen szennyezett

*2008. augusztus hónap rendkívül száraz, csapadékmentes volt

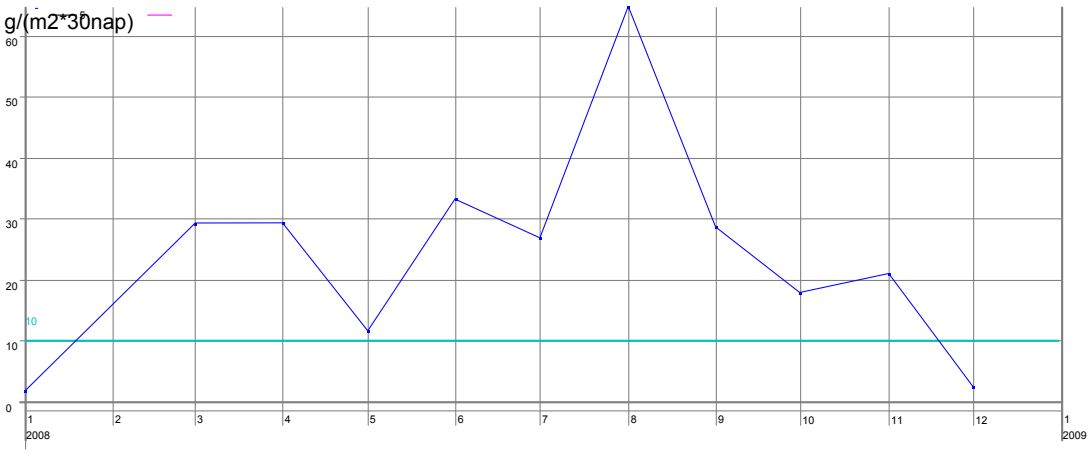

Ülepedő por koncentráció változása 2003-2008 között g/m^2 30 nap

Év	*Városi átlag*
2003.	12,29
2004.	9,81
2005.	8,56
2006.	9,76
2007.	8,59
2008.	22,26

Mosonmagyaróvár város környezeti levegő minőségi értékelése 2009 évben

Értékelés: nitrogén-dioxid komponensre (NO2) g/m3

NO2|Hónap	*Kórház,Szent István király út*	*Polgármesteri Hivatal, Fő út*
2009.1.	55,56	45,94
2009.2.	55,91	128,19
2009.3.	29,68	103,88
2009.4.	51,73	103,23
2009.5.	37,74	41,27
2009.6.	32,19	50,64
2009.7.	43,86	54,86
átlag	**44,11**	**71,49**
Határérték 2009. év	42,00	42,00
*Minősítés	szennyezett	szennyezett

(* ez a minősítés csak tájékoztatás)

Értékelés: kén-dioxid (SO_2) g/m^3

SO2|Hónap	*Kórház,Szent István király út*
2009.1.	5,41
2009.2.	4,12
2009.3.	4,33
2009.4.	4,52
2009.5.	5,15
2009.6.	3,43
2009.7.	3,40
átlag	**4,33**
Határérték	50,00
*Minősítés	kiváló

(kén- dioxidra és nitrogén-dioxidra 24 órás és éves határértéket ad meg a 49/2006. (XII.27.) KvVM-EüM-FVM rendelet)

Értékelés: ülepedő por g/m^2 30nap

ÜP|Hónap	*Polgármesteri Hivatal, Fő út*
2009.1.	14,7
2009.2.	11,5
2009.3.	25,2
2009.4.	10,5
2009.5.	22,9
2009.6.	30,1
2009.7.	17,2
átlag	**18,9**
Határérték/ év	10,00
*Minősítés	szennyezett

Látszik, hogy évről-évre romlik a helyzet a város területén. Városunk csatlakozott az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség kezdeményezéséhez, és 3 önkormányzat összefogásával ETE pályázat került beadásra Regionális Légszennyezettségi Mérőrendszer kialakítására. Egy mérőműszer és kijelző városban kerülne elhelyezésre, mely folyamatosan adatot szolgáltatna, a városlakók is tájékozódhatnak.

A településre vonatkozó levegőtisztaság-védelmi adatokat – emisszió – az LM bejelentés alapján a 2007-2008 évben kibocsátott üzemi szennyező anyagok mennyisége nem haladta meg a határértékeket, így senki sem esett bírságolás alá.

A közlekedés okozta porszennyezés csökkentését mérsékli a kavicsos utak szilárd burkolattal történő ellátása, melyre az önkormányzat az „Útalap” pályázat segítségével folyamatosan törekszik.

A város csatlakozott a „Klímabarát település” kezdeményezéshez. Az éghajlatváltozás-klímavédelem napjainkban mindennapi téma. Többek között az üvegházhatású gázok csökkentésére kell törekedni, apró dolgokkal kezdve is lehet előbbre jutni, minden lépés számít. Ide tartozik pl. az energiatakarékosság (áram, fűtés, hőszigetelés), környezetbarát közlekedés, fásítás, stb.

A Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutatóintézete fogja össze a programot országosan. A csatlakozó települések vállalták a fogyasztás csökkentését, ill. az energiatakarékosságot.

Sajnos egyre szaporodnak az allergiás és légúti megbetegedések, melyek egyik kiváltó okaként meg kell említeni a parlagfüvet, mely több hónapon át fertőz.

A parlagfű elleni védekezést az utóbbi években fokozta a város, megnőtt az ellenőrzések száma és a jogszabályok változásával lehetővé vált hatékonyabb hatósági intézkedés. Több közérdekű védekezés végrehajtása is megtörtént külterületeken.

A civil szervezetek együttműködésre, a mosonmagyaróvári önkormányzat összefogásra szólította fel a helybéli lakosokat, intézményeket, vállalatokat a levegő parlagfű pollentartalmának csökkentése, egészségünk védelme érdekében. A sikeres védekezés egyik feltétele a folyamatos monitorozás, a lakosság tájékoztatása, a bejelentések kivizsgálása, a megelőzésre, védekezésre való kötelezés (a legbiztosabb módszer a virágbimbó kialakulását megelőző kaszálás évente legalább 3-szor). Az akció lényege a lakosság érdekeltté tétele a parlagfű mentesítésben (pl. parlagfű mentes ház, utca).

6.3. A ZAJ

Határozott intézkedések szükségesek ahhoz, hogy jelentős mértékben csökkenjen az átkelő forgalomból eredő zajszint a városban.

Cél: Új utak, hidak létesítésére.
Közúti, vasúti hálózat fejlesztése.
Az áruszállító teherforgalom megadott útvonalakra irányítása.
Minél több sebességkorlátozással ellátott övezet kialakítása.
A tömegközlekedés továbbfejlesztése.
A 86-os főút melletti lakott terület zajvédelmének megoldása zajvédő fallal.
Útburkolat javítások fokozása

Megoldást jelentene a várost elkerülő és tehermentesítő utakat megépítése. Valamint lényeges az ipar negyedek zajkibocsátásának mérséklése.

Mosonmagyaróvár környezeti SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
A város ivóvíz ellátottsága 100 %-os	Szennyvíz csatorna hálózatra nincs minden ingatlan rákötve	Bővíteni, modernizálni pályázati lehetőséggel a szennyvíztisztítóállomás kapacitását	A nem megfelelően tárolt szennyvíz veszélyeztetheti a környezetet
Az ivóvíz minősége jó, mennyisége kielégíti a város igényeit	Jelenleg a tisztítóállomás nem a megfelelő hatásfokkal működik	Zöldfelületek létesítése, parkosítás, fásítás	A nem megfelelő útburkolat balesetveszélyes
Csatornára kötés növelése, valamint a szennyvíztisztító telep korszerűsítése és bővítése	Az utcahálózat kiépítése nem teljes, állapota nem kielégítő, valamint a járdák javításra szorulnak	Alternatív energiaforrások alkalmazása, pályázati segítséggel	Az szén alapú energiahordozók környezetkárosító hatása magasabb, és nem energiatakarékos
Minden hőközpont földgázzal működik és magas hatásfokú égőkkel van ellátva	A várost elkerülő út hiánya szembetűnő, mivel a nehézgépjármű forgalom áthalad a lakott területen	Forgalomszabályozás, a várost elkerülő úthálózat megépítése	A megnövekvő forgalom környezeti hatása egészségkárosító
A város egész területén van villamos energia ellátás, melynek műszaki állapota megfelelő, valamint a megújuló energiaforrások telepítése folyamatos (szélerőművek)	Megújuló energiaforrások kevésbé kihasználtak	Folyóvizek, termálvíz kihasználásának fokozása	Vörösiszap tározók, szeméttelep talajvíz szennyezése
A távközlési rendszer minősége és lefedési foka jó	Kevés parkolóhely	Mélygarázsok építése, parkolási gondok megoldására	Az állagmegóvás, rekonstrukció nélkül a történelmi épületek balesetveszélyessé válnak
A lakások nagy	A műemlékek és	Épületek helyi védelem	A folyó

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
többsége a lakosok tulajdonában van	műépítészeti együttesek restaurálásra és felújításra szorulnak.	alá helyezése	műtárgyainak karbantartása nélkül veszélybe kerülhet az emberi lakóövezet
Számos műemlékkel és építészeti értékkel rendelkezik a város, melyeknek rekonstrukciós munkálatai már megkezdődtek	A csatolt területek nem városias jellegűek	Kerékpárutak, túraösvények kialakítása	Fontos értéket képez a Szigetközi Tájvédelmi Körzet növény és állatvilágának megóvása
A játszóterek felújítása megkezdődött	A lakónegyedekben a játszóterek nem felelnek meg az elvárásoknak	Játszóterek EU-s szabvány szerinti felújítása, építése	A nem biztonságos játszóterek balesetveszélyesek
Elkezdődött a parkok közterületek felújítása, valamint a Wittmann park rehabilitációja	A városi parkok felújításra szorulnak	Erdei iskolák, Környezetvédelmi táborok szervezése	Az elöregedett buszpark balesetveszélyes, és nagy az egészségkárosító hatása
Szigetközi Tájvédelmi Körzet védelme	A szabadidőközpontok nincsenek megfelelően felszerelve	Vízitúrák szervezése, táborozás, viziturizmus fellendítése	A veszélyes, nem veszélyes hulladékok megfelelő tárolása, elhelyezése
Település sokat tesz környezetéért, a Virágos Magyarországért verseny többszörös elismertje	Kevés a híd a folyókon	Gátak, a folyó műtárgyainak megerősítése, karbantartása	
Zajvédelem, levegőtisztaság-védelem szempontjából hasznosak a zöld területek	A meglévő gyűjtőedények cseréje, karbantartása	Úthálózatok bővítése, karbantartása	
A hulladékudvar működése, ahol	Folyók műtárgyainak	Tömegközlekedés,	.

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
megvalósul a szelektív hulladékgyűjtés, és a veszélyes hulladék gyűjtése	karbantartása, és fejlesztése nem kielégítő	autóbuszpark fejlesztése	
A hulladék elszállítása megoldott az egész város területén	Természeti erőforrások nem megfelelő kihasználtsága	Szigetközi Nemzeti Park létrehozása	
A közterületek tisztasága kielégítő	Nem elég fejlett tömegközlekedés	Az árvízvédelem hatékonyságának növelése	
Hulladéklerakó rekultivációja	Az ásványi víz teljes kiaknázása, megfelelő hasznosítása hiányos	Vízminőség védelmére nagy hangsúlyt kell fektetni	
A Duna jó kikapcsolódási lehetőséget nyújt	A közlekedés megváltozásával (elkerülő út) kevesebb lenne a zajártalom	Közlekedés okozta légszennyezés csökkentése	
A város teljes vízellátása biztosított	A közlekedés megváltozásával (elkerülő út) kevesebb lenne a légszennyező anyag a levegőben	Malom-ági Lajta rehabilitációja	
Jelentős ásványi víz található a településen, mely turisztikai szempontból jelentőséggel bír	Szeles időjárás	Hulladékgazdálkodási rendszer korszerűsítése(szelektív gyűjtés, stb.)	
Szennyvíztisztító korszerűsítése bővítése	Utak rossz állapota	További ipari központok létesítése	
A leülepedő porok nehézfémtartalma a megengedett határérték alatt van	Csapadékvíz elvezetés megoldatlan		
A városban nincsenek nagy	Közlekedésből eredő		

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
légszennyező ipari egységek	légszennyezés magas		
A lakónegyedek megfelelő távolságra vannak az ipari övezettől	Folyóvizek szennyezettsége		
Termálvíz lehetőséget biztosít a turizmus számára			
A folyó menti világ kellemes kikapcsolódást biztosít			
Logisztikai központ, közlekedési folyosó			

7. GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK

7.1. GAZDASÁGI HELYZET

Mosonmagyaróvár több száz éves történelme, fejlődése azon a gazdasági alapon teljesedett ki, amely még a nagy középkori háborúk időszakában kezdődött. A városon átfolyó Lajta és Mosoni-Duna nemcsak víziút, de a nagyon fontos malomipart éltető energiahordozó is volt. A mezőgazdaságban, kezdetben az egyházi rendek külföldről érkezett tagjai hoztak ismereteket, később az egységes Habsburg tulajdon miatt a nagybirtok jellegű gazdálkodás volt a jellemező, a 19. század elejétől (1818-ban alakult meg a Mezőgazdasági Akadémia) pedig a felsőfokú oktatás, a mezőgazdasági termelés, termékfeldolgozás, fejlesztési-kutatási tevékenység és a mezőgazdasági gépgyártás komplexuma jelentett gazdasági erőt a városnak és térségének. A 18. századtól kezdve a mezőgazdaság mellett egyre erőteljesebb a kézművesipar (máig őrzik az utcanevek – Tímár utca, Lakatos utca, Kötélgyártó utca – a létrejött céhek koncentrálódását), s elsősorban a malomiparban halmozódó tőke megkezdi az ipari létesítmények beruházásait. Gépjavító műhelyek, posztóműhelyek, szesz- és sörfőzdék jelentették a 20. század első éveitől már a mai értelemben is igazi gyártelepítés gyökereit. Az

első komoly ipari létesítményt 1900-ban kezdték építeni, ez a mai MOFÉM Rt elődje, a Hirtenbergi Töltény-, Gyutacs- és Fémárugyár volt. A gyár sokszínű múltja, folyamatos működése, a gyár körül kialakult városrész – a MOFÉM-telep – azt mutatja, hogy egy hosszú távon prosperáló ipari üzemmel gazdagodott a város. Máig meghatározó a város gazdasági életében az 1910-ben megkezdett, majd az I. világháború után befejezetlenül abbahagyott lőporgyár, amely épületeivel, lakótelepeivel, teljes infrastrukturális kiépítettségével nemcsak értékes építészettörténeti örökségünk, hanem a két világháború közötti helyi iparfejlesztés területe lett. 1934-ben telepedett le a városban a MOTIM Rt elődje, a timföldgyár, amely 2003-ig változatlan profillal, de folyamatosan korszerűsödő technológiával állította elő termékeit. Az elmúlt évben a timföldgyártás – annak gazdaságtalansága miatt – megszűnt, ma már csak a magasabb feldolgozottságú anyagokat gyártják. Az üzem területén készült el a ma legkorszerűbbnek ismert koogenerációs erőmű, amely a gázmotorok hűtési energiáját a városi távfűtés energiahordozójaként hasznosítja. Az egykori lőporgyár területén számtalan egyéb gazdasági tevékenység kapott helyet. 1923-ban itt alapították meg a Magyaróvári Műselyemgyárat, amelynek termékét, a műselyem-fonalat döntő részben exportálták, mert Magyarországon még nem volt felkészült feldolgozóipar. A gyár később átállt konfekcióipari termékek gyártására és pamutkelme szövésére. 1990-ig a Mosonmagyaróvári Kötöttárugyár jelentős könnyűipari üzem, kiemelt foglalkoztatója volt a városnak. A politikai és ezzel együtt a gazdasági rendszerváltás időszakát a 4 nagyüzem – a Kühne Mezőgazdasági Gépgyár, a Mosonmagyaróvári Fémszerelvénygyár, a Timföld és Műkorundgyár, a Kötöttárugyár – mellett az állami tulajdonú kereskedelmi és szolgáltató cégek, néhány feldolgozó vállalat, így a Mosonmagyaróvári Konzervgyár vagy a Műanyagfeldolgozó és Kefeipari Vállalat, a szövetkezeti ipar, a városi szolgáltatásban egyre nagyobb szerepet játszó Flexum Kommunális Vállalat a személyi szolgáltatásokban a gazdasági munkaközösségek és magánvállalkozások jellemezték. Változásokat hozott 1990 után az állami szervezetek tulajdonviszonyainak átalakulása. A Kötöttárugyár nem tudta megőrizni helyét és szerepét a magyar gazdaságban, területén több, kisebb magánvállalkozás jött létre. A MOFÉM részvénytársaságként továbbműködve, külföldi tulajdonba került. A Kühne Mezőgazdasági Gépgyár Rt. közös osztrák tulajdonnal többféle termék gyártását kezdte meg (különösen új ágazat lett a VOGEL & NOOT Hőtechnikai Kft által előállított fűtőtestek, kiegészítő berendezések). A korábbi nagyüzemek fejlesztésekkel, technológiai változásokkal ma már sokkal kisebb számú

munkaerővel dolgoznak. Jelentős foglalkoztatási problémák mégsem jelentek meg a városban és térségében, hiszen a rendszerváltás után a város jelentősen felértékelődött a külföldi befektetők számára, elsősorban a német és osztrák tőke számára vált vonzóvá a térség. Itt kell megemlíteni, hogy a város a 80-as években érte el az ipari foglalkoztatottaknál a felső határt, ekkor mintegy 5000 fő ingázott a környező településekről a városba. A 90-es években egyre több, kis- és középvállalkozás telepedett le a környékbeli falvakban, így ma már több a városból a közeli településekre ingázó, mint ahányan a városba járnak be dolgozni. A 90-es évek végén a társas vállalkozások száma meghaladta az 1000-et, az egyéni vállalkozók száma a 2000-et. A foglalkoztatottak számában még mindig többségében az ipar és a feldolgozóipar foglalkoztatja a legtöbb embert. Kedvező, hogy a humán szolgáltatásban foglalkoztatottak száma az elmúl 10 évben mintegy megkétszereződött (kultúra, oktatás, egészségügy), ez egyre bővülő ellátást jelent az itt élőknek. Ma már minimális mértékű állami tulajdonú, illetve néhány önkormányzati tulajdonú gazdasági vállalkozás működik a városban, a külföldi tulajdon aránya megközelíti az 50%-ot. A jelentős beáramló tőke biztosította azt is, hogy a városban és térségében mindig jelentősen alacsonyabb volt a munkanélküliség, mint az országos átlag. Az 1990-ben induló 1%-ról 1993-94-ben érte el a tetőfokát, akkor a munkanélküliségi ráta 8-9% között mozgott. A foglalkoztatásban 1990 előtt az iparban volt a legnagyobb arányú munkaerő, a gazdasági rendszerváltás, a hatékonyság növekedése miatt az ipar és feldolgozóipar foglalkoztatja a munkaerő felét. A kereskedelemben, szolgáltatásban – elsősorban az idegenforgalomnak köszönhetően nőtt a létszám a legdinamikusabban, ma már a foglalkoztatottak közel 20%-a ebben a gazdasági ágban talál munkát. Jelentős munkaerő-tartalékról nem beszélhetünk, azonban a piacgazdaságban működő vállalkozások rugalmasan reagálnak a gazdasági környezetre, így szabad munkaerő mindig található. Az új vállalkozások igényeihez igazodik a helyi szakképzés is, így megfelelő összetételű fiatal munkaerő tud belépni a munkaerőpiacra. A város gazdasági ereje nagymértékben hozzájárul a városi szolgáltatások biztosításához. Nemcsak a magántőke által finanszírozott kereskedelmi, szolgáltató egységek, lakóparkok, infrastruktúrális beruházások jelentenek gazdagodást, hanem a tíz év alatt megtízszereződött – 2004-ben ez már meghaladja az 1 milliárd forintot – helyi adók befizetésével a humán területek, a környezetvédelmi feladatok, a városi fejlesztések megvalósítását, működését jelentős mértékben a helyi vállalkozások befizetéseiből finanszírozza az önkormányzat.

7.2. A GAZDASÁGLEGFONTOSABB ÁGAZATAI

Mosonmagyaróvár városában a gazdasági tevékenységek széles palettán mozognak, megtalálható az egyéni vállalkozótól az Rt-ig mindenféle gazdasági tevékenységet - termelő, kereskedelmi, szolgáltatást – folytató vállalkozási forma. Működő vállalkozások összesen 2007-ben: 4465 volt. Ebből korlátolt felelősségű társaság: 923, betéti társaság: 623, egyéni vállalkozás 2654, egyéb: 265. A vállalkozási kedv kis mértékben nőtt az elmúlt években.

A mezőgazdaság legfontosabb eredménye a rendszerváltás utáni kárpótlási törvények életbeléptetése, a tulajdoni változások lettek. Ez egyet jelentett a régi mezőgazdasági nagyüzemek tevékenységének visszaszorulásával és a mezőgazdasági magánvállalkozások számának növekedésével. A nagyüzemi termelést ma már csak a Dunamenti Mezőgazdasági Termelőszövetkezet (mintegy korábbi területének felén és egyharmadnyi munkaerővel működő üzem) és a Lajta Hansági Rt (10 ezer ha szántóval és félezer foglalkoztatottal) képviseli. A részvénytársaságot 2001-ben privatizálták. Erdőgazdálkodással a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt és a Lajta Hanság Rt foglalkozik, egyben vadászati tevékenységet is folytatva. Közel 400 fő őstermelőként foglalkozik mezőgazdasági termeléssel, a birtoknagyságok – kevés kivételtől eltekintve – itt sem érik el az optimális méretet. Jelentős mezőgazdasági termékfeldolgozó az Óvártej Rt és a Kaiser Food Kft. Az ipart és a feldolgozóipart a rendszerváltásig a bevezetőben felsorolt 4 nagyvállalat reprezentálta. Az átalakulás után ugyan kisebb létszámmal, kemény piaci feltételek között a Kötöttárugyár kivételével, tovább működnek. Ugyanakkor további jelentős kis- és középüzemek, társas vállalkozások kezdték meg tevékenységüket. A több mint 1250 társaság ismertetésére nincs lehetőség, azonban elmondhatjuk, hogy a korábban meglévő tevékenységek mellett a műanyag-feldolgozás, korszerű építőanyag gyártás, járműipari beszállítók, acél- és gépgyártás és a konfekcióipari üzemek jelenléte a meghatározó. A magán és központi forrásból finanszírozott beruházások megvalósításához nélkülözhetetlen építőipari kapacitás megfelelő mennyiségben és összetételben rendelkezésre áll. A korábbi állami, megyei tanácsi és szövetkezeti cégek átalakulása után jelentős magántulajdonú és egyéni vállalkozás jelent meg a városban. Nagyszámú kis- és nagykereskedelmi egység biztosítja az építőanyag és szakipari termékek széles kínálatát. A gazdaság szerkezetében legnagyobb változás a kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatások és az idegenforgalom terültén következett be. A kiskereskedelmi üzletek száma 10 év alatt a nyolcszorosára nőtt, a vendéglátóhelyek minden igényt

kielégítenek, a személyi szolgáltatások a külföldi és belföldi vendégek számára korlátlan mennyiségben állnak rendelkezésre. A nyugati határnál adottságiból a korábbi egynapos turizmus helyett egyre növekszik a tartósabban itt maradó vendégek száma Különösen nagy fejlődés történt a 90-es években a pénzintézeti szolgáltatásokban, az ingatlanhasznosító és fejlesztő vállalkozások területén, s megjelentek a bevásárlóközpontok is a város területén. Emellett kiépült a város gazdasági életében nagy szereppel bíró ipari-szolgáltató terület, a Mowinpark. A következő években is várjuk az új befektetőket. A város közlekedési adottságaiból adódóan logisztikai, szállítmányozási tevékenységek letelepítése várható. A gazdaság növekedését segítheti a város jövőképében megfogalmazott regionális oktatási és tudományos központ kialakítása az egyetem bázisán és az un. „óváricumok" megismertetése hazai és külföldi piacon. A gyógyvízre alapozható gyógyturizmus ezen ágazat fejlődését segítheti.

8. A MEZŐGAZDASÁG ÉS AZ ERDŐGAZDÁLKODÁS HELYZETE

Az 1800-as évek előtt az évente visszatérő árvizek miatt, a térségben rendszeres szántóföldi művelés nem volt, annál jobban virágzott az állattartás, a legelőgazdálkodás. Az 1885-ben megindult gyökeres vízrendezési munkák új főmedret és többnyire a jelenlegi helyén lévő gátak kialakítását eredményezték. A folyamszabályozási munkák lehetővé tették a Szigetköz nagyarányú mezőgazdasági fejlődését. Az állattartás mellett fokozódott a rendszeres talajművelés, növénytermesztés. A Dunához közel eső területek jelentős része (Dunakiliti, Sérfenyő, Doborgaz, Cikola) a csallóközi, a Pozsony vármegyében fekvő települések része volt, ezért itt a legeltetés - az extenzív takarmánytermeléssel karöltve - maradt az uralkodó gazdálkodási forma. Az ide áthelyezett állatok szállítása dereglyéken és gázlókon keresztül történt. Az új hullámtér is legeltetéssel hasznosult mindaddig, amíg a terjeszkedő erőgazdaságok új telepítései (főleg nyár az addigi füzessel szemben) a legeltetést vissza nem szorították. Az új határok következtében a kihelyezett állattartó telepek lefűződtek a csallóközi anyaközségekről és megindult az önálló települések fejlődése. Ezzel egy időben az

állattartás beszűkülése mellett lassan uralkodóvá vált a szántóföldi növénytermesztés, amely szerkezetében egyre inkább hasonlított a kisalföldihez. Az állattenyésztés napjainkra az egész ország, így a Szigetköz állatállománya is jelentős mértékben lecsökkent. Ennek oka eléggé összetett, de részben az is hozzájárult, hogy a hazánkban jelenleg az intenzív módszerekkel előállított állati termék nem versenyképes a nyugati termékekkel. A nyugati fajtákat tenyésztő nagyüzemek fenntartása nagyon költséges, minőséget előállítani nehéz, ráadásul az európai piac túltelített. A kisgazdálkodók szintén nem tudnak minőségi terméket előállítani az igényes nyugati fajtákból, és az értékesítési piacon sem tudják kellően "reklámozni" magukat. Kiszolgáltatottak a feldolgozó üzemeknek is, melyeknek többsége részben vagy egészen külföldi tulajdonban van. A valaha hagyományos legeltetéses gazdálkodás megszűntével a legelőre alapozott húsmarhatartás gazdaságos tartási lehetősége mostanra gyakorlatilag eltűnt a Szigetközből. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy speciális programokkal azt újra ne lehetne honosítani. Sertéstartás szintén a teljes Szigetközben található, az Állami Mezőgazdasági Összeírás adatai szerint 2000-ben 54 109 darabot tartottak 2785 gazdaságban, ami a megyei sertésállomány 23 %-a, a megyei gazdálkodóknak pedig a 19 %-a. Ezen adatok szerint a Szigetközben a megyei átlag felett van a sertéstartó gazdaságok átlagmérete. A szarvasmarha- és sertéstenyésztésen kívül a térség mezőgazdasági üzemeiben megyei szinten közepes jelentőségű szárnyas-tenyésztéssel is foglalkoznak, a baromfifélék 12 %-a, míg a tojóinak 19 %-a volt a Szigetközben a mezőgazdasági összeírás idején. A juhállomány elenyésző, Mosonmagyaróvár térségében található nagyobb nyáj, az agrártudományi egyetem mellett működő Biotechnológiai Kutató Állomáson. Lovakat a Szigetközben jobbára hobbi célból tartanak. Mosonmagyaróváron, Máriakálnokon, Győrzámolyban, Dunakilitin, Dunaszigetben, Halásziban találhatóak nagyobb létszámban lovak. A tejhasznú szarvasmarha-tenyésztést befolyásolja a feldolgozó kapacitások elhelyezkedése. A Felső-szigetközből nagyrészt a mosonmagyaróvári tejfeldolgozóba szállítják a termelők a tejet, ahol résztulajdonosok is. Ez a tulajdonosi viszony hosszabban fenntartja a nagyméretű tejtermelő telepeket. Emiatt vannak a Felső-szigetközben a megmaradt nagyobb méretű szarvasmarha-telepek. A többi állattartó ágazatban nincs hasonló szerepe a feldolgozó kapacitások elhelyezkedésének, mert magát a nyersterméket, élőállatot nagyobb távolságra is el lehet feldolgozásra céljára szállítani, szemben a tej hasznos-anyagra nézve magas fajlagos szállítási költségeivel.

Növénytermesztés

A szigetközi kertészeti növények közül a zöldségek álltak az első helyen. Híres volt a szigetközi káposzta, petrezselyem és a paprika. A krumplit és a tököt is az ún. „káposztás kertek"-ben termesztették. Az ármentesítés után a kertészkedés kiterjedt a szántóföldekre is, virágkorát az 1930-as években érte el, amikor már nemzetközi piacokra is szállították a szigetközi zöldségféléket. A káposztafélék és gyökérzöldségek, de egyéb kertészeti kultúrák számára is kedvez a nem túl vastag termőrétegű, kavicságyon fekvő öntéstalaj. A növénytermesztésnek egy felkapott termelési ágazata lett a gombatermesztés. Dunaszigeten, illetve Máriakálnokon foglalkoznak gomba termesztésével. Magyarország három fő gombatermesztő körzete közé tartozik a Felső-Szigetköz területe. A gombatermesztés munkaerőigénye nagy, ezért több helyi és környékbeli képesítés nélküli embereknek ad munkalehetőséget. Gyümölcsültetvények az elmúlt években nem létesültek. Ez alól kivétel a bodza, melyet még jelenleg is telepítenek. Nagyobb területű gyümölcsöse a rajkai Tsz-nek volt, melyek mára elöregedtek, és közel a felét ki is vágták az elmúlt 2 év során. Helyette új telepítések nem létesültek. A gyümölcstermesztés jövője egy nagy kérdőjel a kistérségben. Korábban a Szigetköz látta el Mosonmagyaróvárt, Győrt gyümölccsel, de régen Pozsonyba is szállítottak gyümölcsöt. Az éghajlati és a talajadottságok olyanok, hogy erre lenne lehetőség, de a piac bizonytalansága meg a nagy beruházási igény gátolja a gyümölcsültetvények létrehozását. A települések belterületén természetesen nemcsak beépített területek találhatóak, hanem itt jelentős mértékű belterjes zöldségtermelés is folyik. Az Állami Mezőgazdasági Összeírás szerint 235 hektárnyi konyhakert található a Szigetköz településein. Az itt termelt termények egy része piacra kerül közvetlen magánértékesítés útján. A főfoglalkozáson kívül szinte minden családban van mezőgazdasági magántermelés, ami a zöldség-gyümölcs és az állati termékek önellátását segíti. A kistérségben bejegyzett biotermelők tevékenykednek: Dunakilitin, illetve egy Győrújfalun. Ketten kisebb parcellán, míg az egyik dunakiliti biogazdálkodó 9 hektáron, évek óta nyereségesen dolgozik. Egyre többen érdeklődnek a biogazdálkodás lehetőségeiről és feltételeiről. A megyében és a kistérségben biotermékeket előállító vállalkozóknak és cégeknek értékesítési problémáik nincsenek, hiszen a piacok ma telítetlenek, és egyre nagyobb a kereslet a biológiailag tiszta, ellenőrzött és tanúsított termékek iránt.

Jelenleg a szántó az uralkodó művelési ág. Minden olyan terület, ahol nem kell számolni az időszakos belvízveszéllyel, gyakorlatilag szántóföldi művelés alatt áll. Az időszakosan nedves, fakadóvízzel veszélyeztetett területfoltok vagy gyepek, vagy víztűrő-vízkedvelő fafajokkal hasznosított erdők. A Szigetköz gyakorlatilag művelt terület, megműveletlen táblák alig találhatóak.

Erdőgazdálkodás

A Duna által kialakított árterület természetes úton erdősült. A szukcesszió eredményeképpen alakultak ki a bokorfüzesektől kiindulva, a fűz-nyár ártéri ligeterdőkön keresztül a már elöntést csak ritkán kapó, magas fekvésű tölgy-kőris-szil ligeterdők.

Azokon a helyeken, ahol az árvíz már nem, vagy csak nagyon ritkán jelentkezett, a mezőgazdálkodás vette át a szerepet. Az erdők főleg az ártéri viszonyok között maradtak fenn. A legjelentősebb területek az Öreg-Duna hullámterében kialakult szigetvilágban találhatók. Ezek a szigetek hosszú időn keresztül csak vízi úton voltak megközelíthetők. Ugyancsak számottevő a kanyargós Mosoni-Dunát szegélyező ártéri galériaerdők mennyisége is. A keménylombos erdőtársulások zöme itt található. Az ember hosszú időn keresztül nem folytatott tudatos erdőgazdálkodást. A környező erdőkből kielégítette faanyagszükségletét /tűzifa, építőanyag/, a visszamaradó állományok fejlődését a természetre bízta. A múlt század 20-as éveiben, az akkori nagybirtokokon kezdődött el az intenzív erdőgazdálkodás. Ennek a lényege az volt, hogy a sokszor sarjasztatott, rossz egészségi állapotú erdők helyére, nemesített szaporítóanyagból ültetett erdőket hoztak létre. A felújításokban a meghatározó szerepet a nemesnyarak kapták és térhódításuk a 80-as évekig tartott. Ekkorra a szigetközi erdők több mint kétharmadát tették ki. A 90-es évek elején, az erdészeti szemléletváltás következtében, megindult egy ellentétes előjelű folyamat a természetszerű erdőkialakítás irányába. Ez ugyan látványosan nem alakította át a korábbi állapotokat, de ma már érzékelhető eredményeket tudhat magáénak. Az 1992-ben bekövetkezett Duna elterelés jelentősen megváltoztatta a táj arculatát. Elsősorban nemesnyarasok helyén százhektáros nagyságrendben történtek felújítások őshonos fafajokkal. Mindenekelőtt megváltoztak a termőhelyi viszonyok. A talajvízsüllyedés, az árvizek

elmaradása negatív hatást váltott ki a meglevő nyár-fűz állományokra, ugyanakkor nagyobb lehetőséget kínál a kevésbé vízigényes, árvizeket nehezebben viselő keményfás erdők /tölgy-kőris/ kialakítására. Ellehetetlenült a vízi közlekedés, helyette utak, műtárgyak épültek a hullámtérben, és a tengelyen történő közlekedés vált általánossá. A tervezett Nemzeti Park magyar területén található erdők 90 %-a állami, 10 %-a magántulajdonban van. Az állami tulajdonú erdők zömét a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. kezeli. Jelentős a vízügyi hasznosításban lévő terület is. Mellettük, mint állami tulajdonú erdő kezelője, jelen van még a Fertő-Hanság Nemzeti Park.

9. AZ IPAR

Az ipart és a feldolgozóipart a rendszerváltásig 4 nagyvállalat reprezentálta. Az átalakulás után ugyan kisebb létszámmal, kemény piaci feltételek között a Kötöttárugyár kivételével, tovább működnek. Ugyanakkor további jelentős kis- és középüzemek, társas vállalkozások kezdték meg tevékenységüket. A több mint 1250 társaság működik, a meglévő tevékenységek mellett a műanyag-feldolgozás, korszerű építőanyag gyártás, járműipari beszállítók, acél- és gépgyártás és a konfekcióipari üzemek jelenléte a meghatározó. A magán és központi forrásból finanszírozott beruházások megvalósításához nélkülözhetetlen építőipari kapacitás megfelelő mennyiségben és összetételben rendelkezésre áll.

Jellemző ipari tevékenységek: élelmiszeripar(ezen belül is főleg a tejipar, húsipar, pékárú)

gépgyártás
szerelvénygyártás
villamos energia előállítás (szélenergia)
műanyaggyártás
építőipar (építőanyag gyártás, mély- magasépítés)
kádkő-és műkorund gyártás.

Mosonmagyaróvár nagyobb ipari tevékenységet folytató cégei: MOTIM Zrt., MOFÉM Zrt., VOGEL NOOT Kft., Greiner-Bio-One Hungary Kft., Nolato Magyarország Kft., Rettig Hungary Kft., Rekultív Kft., Zink-Power-Moson Kft.

2009.-ben 3.888 db vállalkozásnak az iparűzési adója 1.855,443 millió Ft bevételt jelentett.

A Mowinpark kiépítésével jelentős ipari-szolgáltató területtel növekedett a város, a jövő logisztikai központjának is nevezhetjük, ahol már többfajta tevékenység végzésére megjelentek befektetők, üzemcsarnokok épülnek.

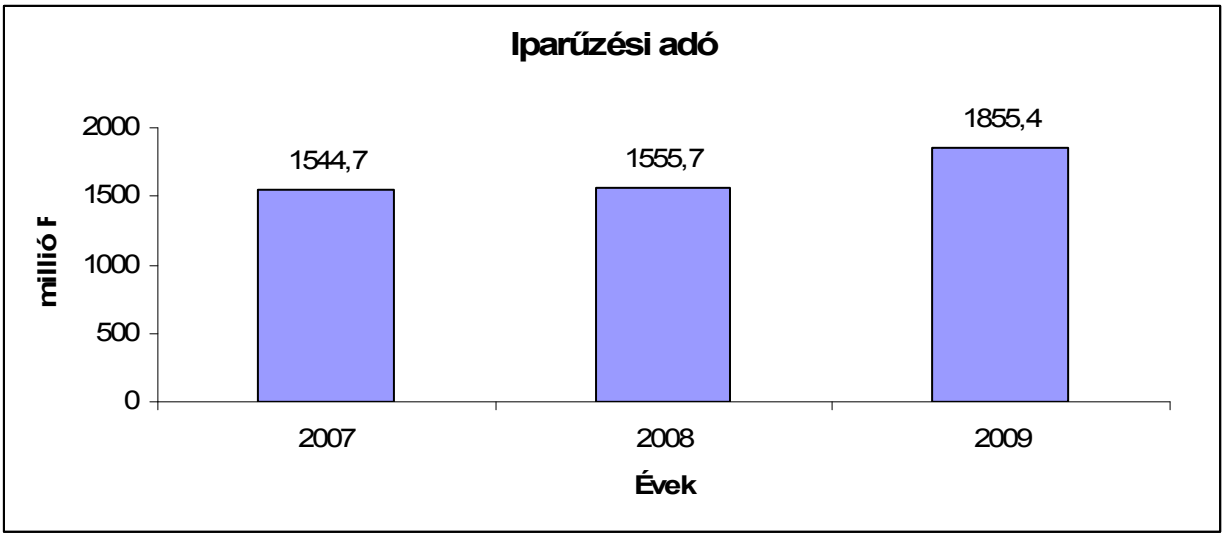

10. A KERESKEDELEM

A korábbi állami, megyei, tanácsi, és szövetkezeti cégek átalakulása után jelentős magántulajdonú és egyéni vállalkozás jelent meg a városban. Nagyszámú kis- és nagykereskedelmi egység biztosítja az építőanyag és szakipari termékek széles kínálatát. A gazdaság szerkezetében legnagyobb változás a kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatások és az idegenforgalom terültén következett be. A kiskereskedelmi üzletek száma 10 év alatt a nyolcszorosára nőtt. A vendéglátóhelyek minden igényt kielégítenek. A személyi szolgáltatások a külföldi és belföldi vendégek számára korlátlan mennyiségben állnak rendelkezésre. Különösen nagy fejlődés történt a 90-es években a pénzintézeti szolgáltatásokban, az ingatlanhasznosító és fejlesztő vállalkozások területén, valamint jelen vannak a bevásárlóközpontok is a város területén.

11. SZOLGÁLTATÁSOK, TURIZMUS

Mára a turizmus meghatározó szerepet tölt be a város gazdaságában, és a foglalkoztatásban. A szolgáltató szektor szerepe jóval túlnőtt, a városra korábban jellemző ipari tevékenységen.

Mosonmagyaróvár turizmusát számos tényező befolyásolja. Ide tartoznak a földrajzi fekvésből adódó kedvező feltételek, a kiváló minőségű gyógyvíz, és a mesterségesen, idegenforgalmi vagy egyéb céllal létrehozott attrakciók. A turisták számára egyaránt vonzerőt jelenthet a Szigetköz páratlan vízi világa, a hansági láposok és mocsarak, a Duna-, Lajta- partját és a holtágakat kísérő galériaerdők, a termálvizekben való gazdagság és a kultúrtörténeti emlékek. Ez utóbbiak közül említésre méltó, hogy Mosonmagyaróvár egyike Magyarország 16 történelmi városának. Évezredes története, a hangulatos műemléképületek, középkori utcahálózata és városképe alapján kapta e „rangot". A kínálat integrált tervezésére azért van tehát szükség, mert a látnivalók együttesen jelentenek akkora csábítást, hogy külföldről vagy az ország másik feléről útra keljenek a turisták és itt töltsék a szabadságukat. Ezen tényezők, a turizmus különböző típusainak kialakulását, megerősödését biztosítják a városban és a térségben. Ide sorolható az egészségturizmus(kiemelt), átutazó-, kerékpáros- és vízi turizmus, lovaglás, horgászat, falusi turizmus.

Mosonmagyaróvár SWOT elemzése gazdasági szempontból

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
A mezőgazdasági és erdős területek magas részaránya	Az állatállomány csökkenése, előállított termékek nem versenyképesesek	Pályázati lehetőségek	A hagyományos állattenyésztés megszűnése
A gazdák magas számú földtulajdonba juttatása	Az üvegházas zöldségtermesztés megszűnése	Kisvállalkozások támogatása	A nem megfelelő megközelíthetőség miatt a vállalkozások csökkenése
A város többfunkciós jellege erősíti a térségi centrumpozíciót	Gyümölcsösök elöregedése, újratelepítés hiánya	Bővítések a kereskedelembe	Forráshiány miatt nem lesznek fejlesztések
Biogazdaságok megjelenése a Szigetközben	Állattartó tevékenység támogatásának hiánya	Helyi gazdasági adottságok teljes kiaknázása	Parlagon maradó veteményesek, földterültek

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
A városperemi mezőgazdaság jelenléte	Textilipar megszűnése	Iparterületek közlekedésének fejlesztése	
A tejfelvásárlási hálózat kialakulása	A gazdasági válság rányomta bélyegét minden ipari tevékenységre	A gyógyturizmus lehetőségének kiaknázása	
A fafeldolgozás fejlettsége	Az iparterületek kiépítettsége hiányos		
Az emberi erőforrás minősége, munkahely			
Az állattenyésztés hagyományos gazdasági ágazat, fontos megélhetési forrás			
Az ipar meghatározó szerepe a városban			
Kisvállalkozások jelentős mértéke			
A turizmus meghatározó szerepe a városban, és az ezzel járó szolgáltatások bővülése			

12. A MUNKAERŐ SZERKEZETE

Mosonmagyaróvár szociális helyzete a munkanélküliség adatainak vizsgálata alapján kedvező képet mutat. A felnőtt lakosság mintegy 2,5%-a (szakképzésben, felsőoktatásban tanulókat nem beleértve) munkanélküli, ami a 6,1%-os országos és 3,6%-os megyei átlagnál is jóval kedvezőbb. A munkanélküliek köréből 17,7% az, aki tartósan került ki a munkaerőpiacról, ami szintén kedvezőbb az országos átlagnál. A népesedési folyamatok hatása megmutatkozik a foglalkoztatásban is, majdnem másfélszeres a különbség az arányaiban magas eltartottakkal rendelkező és a szélesebb aktív rétegekkel bíró városrészek között. Óvár belvárosában, a külterületi lakott részeken és az ipari park környezetében lakók között 52% alatt marad az

aktív korúak foglalkoztatása, míg a Halászi úti lakóterületen, a mosoni déli ipari városrészben és a Lucsony-Károly ligetben meghaladja a 66%-ot. Jelentős szociális feszültségekre is utal a foglalkoztatott nélküli háztartások magas aránya a külterületi és az ipari park menti lakóterületeken. Ugyanakkor a Halászi út, a Majorok, a mosoni déli ipari városrész, valamint a városközpont családjainak a szülők magasabb foglalkoztatási szintje révén, az átlagosnál jobbak a megélhetési lehetőségei.

13. HUMÁN ERŐFORRÁSOK

13.1. DEMOGRÁFIA, KÖZEGÉSZSÉGÜGY

13.1.1. A LAKOSSÁG EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA

2009-es demográfiai adatok szerint a település lakossága: 31799 fő, az élve születések száma 307 fő, halálozás: 341 fő, és a belföldi vándorlás különbözet. 299 fő volt. A település lakosságának száma gyakorlatilag nőtt az előző évekhez képest. A városrészek lakosságszáma nagyon különböző. A külső és az alapvetően gazdasági jellegű városrészeket igen kevesen, legfeljebb néhány tízen lakják (Külterület, Ipari park, mosoni déli ipari városrész). Ugyanakkor az utóbbiak esetében jóval magasabb a nappal jelenlévő népesség száma a munkahelyek vonzása miatt. A legnagyobb népességkoncentráció a Városközpontot (7758), a Mosoni Belvárost (6722) és a Kossuth Lajos utca és környékét jellemzi (4714), e három területen él a város lakosságának csaknem 2/3-a (63%). 2001 óta a jelentős számú lakásépítések következtében legdinamikusabban a MOFÉM, valamint a Kossuth és a Halászi utca környéki városrészek lakónépessége nőtt. A növekedés jelentősen meghaladta a fogyatkozó központi városrészek népességcsökkenését (Városközpont, történelmi belvárosok, Lucsony-Károly liget): a lakosság erőteljes városon belüli dekoncentrációja figyelhető meg.

A népesség száma nem és korcsoport szerint Mosonmagyaróvár városban 1996, 2006

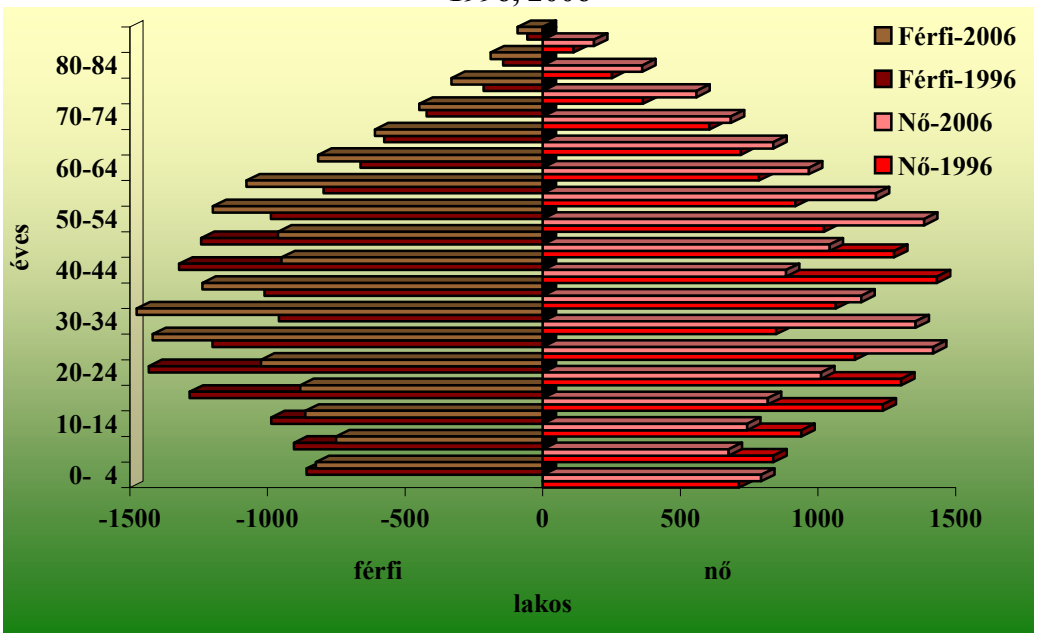

13.1.2. NATALITÁS, MORTALITÁS

A születési adatok évenkénti alakulását követve 2000. január 1. és 2006. december 31. között eltelt időszakban visszaesésekkel tarkított, de emelkedő tendenciát mutat:

Év	Születés szám
2000.	267
2001.	288
2002.	333
2003.	303
2004.	296
2005.	354
2006.	367

Ha 1.000 főre vetített természetes szaporodást nézzük a megyében harmadik helyen áll, de a szám messze elmarad a várttól, és lényegesen nem befolyásolja a népességfogyást.

A régió mortalitási trendjében kedvező folyamat zajlott a közelmúltban, hiszen közel 15%-kal csökkent a 0-X éves lakosság összhalálozása. A halandóság mindvégig az országosnál

kedvezőbb helyzetet jelez, az Európai Uniós átlaggal történő összevetés során azonban, másfélszeres relatív halálozási kockázat mutatkozik. A településen élő férfiak összhalálozása nagyjából 15%-kal csökkent és mindvégig a régiós és a hazai átlagnál kedvezőbben alakult. Nők esetében a mortalitás mindössze 5%-os csökkenése írható le. A régió korai halálozási szintje mindvégig az országos átlagnál kedvezőbb helyzetet jelez, mivel 1997 óta az országos értékekben bekövetkezett javulás üteme meghaladja a régióban tapasztalhatót, így a mortalitás mértéke az országoshoz közelít mindkét nem esetében. Az EU-s összevetés során azonban nők esetében másfélszeres, férfiak esetében kétszeres halálozási kockázat mutatkozik.

Halandóság nemenkénti változása a 65 év alatti lakosság körében Magyarországon, a Nyugat-dunántúli Régióban és Mosonmagyaróvár településen, 1997-2006
(3 éves mozgó átlagolással SHA/100000 fő)

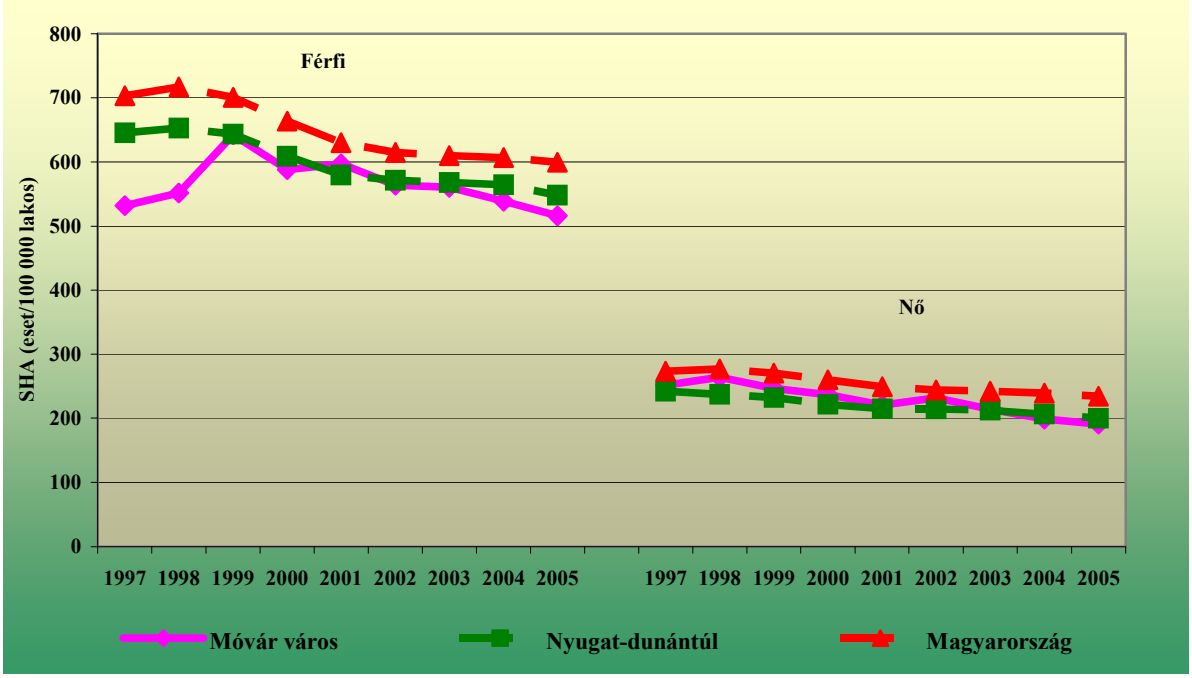

13.1.3. VÁNDORLÁS

Korábban elsősorban osztrák állampolgárok vásároltak ingatlant a Mosonmagyaróvárt környező kistelepüléseken, az utóbbi időben számuk csökkent. Az elmúlt években megjelentek azok a szlovák állampolgárok, akik inkább a városon belül vásárolnak ingatlanokat és költöznek ide, feltehetően azért, mert kedvezőbbek az árak, mint Szlovákia határ menti részein, illetve Pozsonyban. Emellett a közelmúltban megjelentek Mosonmagyaróváron és környékén ukrán vendégmunkások, azonban számukról nincsen hivatalos adat. Nagyrészük Ausztriába megy dolgozni. Munkaerő-közvetítő cégek és magánszemélyek kezdtek Kelet-Magyarország leghátrányosabb helyzetű területeiről Nyugat-Magyarországra munkanélkülieket közvetíteni.

100 főre jutó népességváltozás 2001 és 2006 között

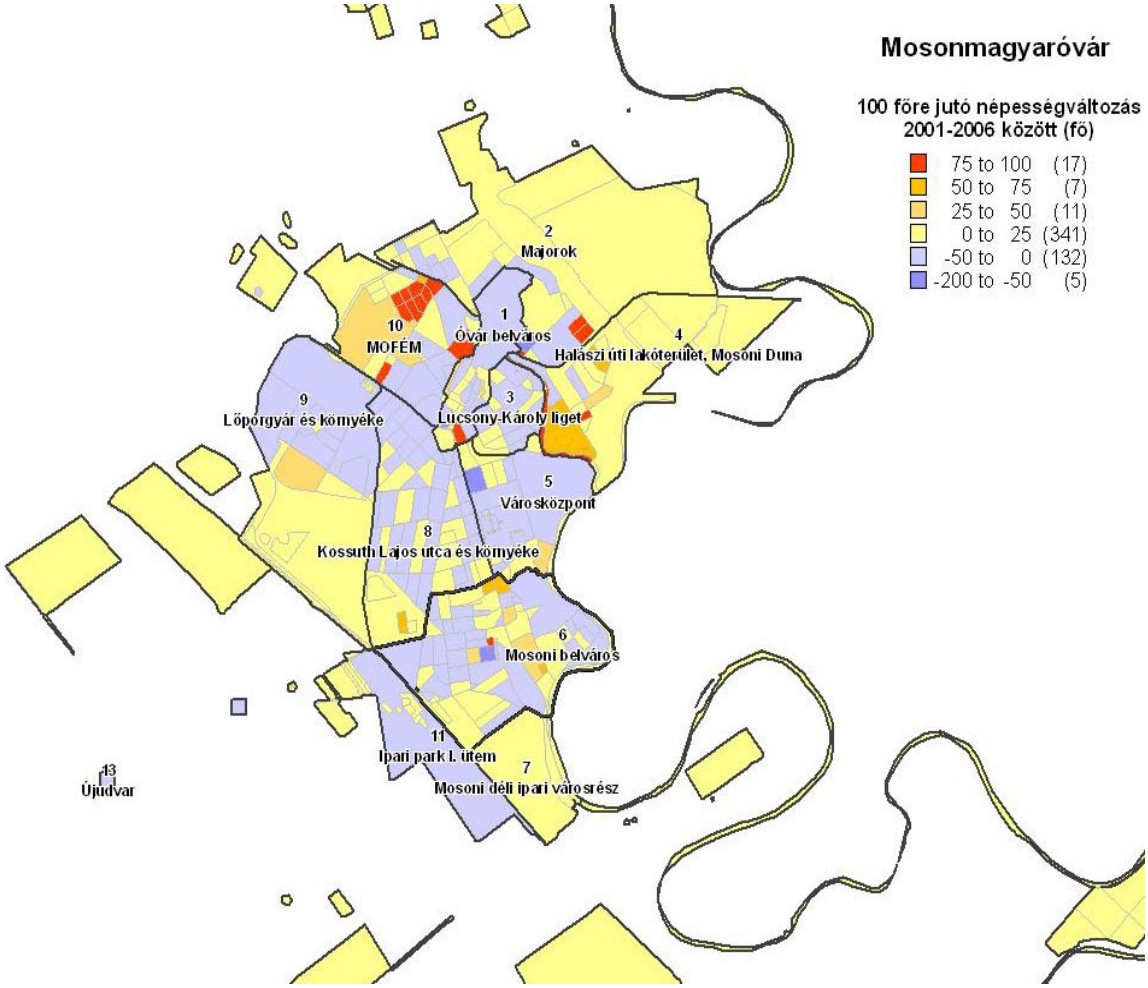

13.1.4. AKTÍV ÉS INAKTÍV LAKOSSÁG

A település népességének kormegoszlása az elöregedő társadalomra jellemző képet mutatja. Az időskorúak (65 év felettiek) növekedése folyamatos, a gyermekkorúak (0-14 éves) arányának csökkenése viszont megállt. 1996-2006 között a 65 év felettiek arányának 2,5%-os emelkedése mellett a 15 év alattiak aránya 2,2%-kal csökkent. Míg 1996-ban 100 gyermekkorú lakosra 66 időskorú jutott, addig 2006-ban már 92, de még így is jóval kedvezőbb a helyzet az országosnál és régiósnál. Jelentős a gyermek és fiatal felnőtt korúak számának csökkenése mindkét nem esetében (kivéve a 0-4 éves leányokat), illetve a lakosság számának emelkedése az 50 év feletti korosztályokban. A foglalkoztatottak száma évről-évre csökken. A városban egyszerre van jelen a munkaerő felesleg és a munkaerőhiány. Az elmúlt

időszakban lelassult a gazdasági fejlődés következtében a városi lakosság egy része a környező településeken vállalt munkát (ahol több ipar telepedett le).

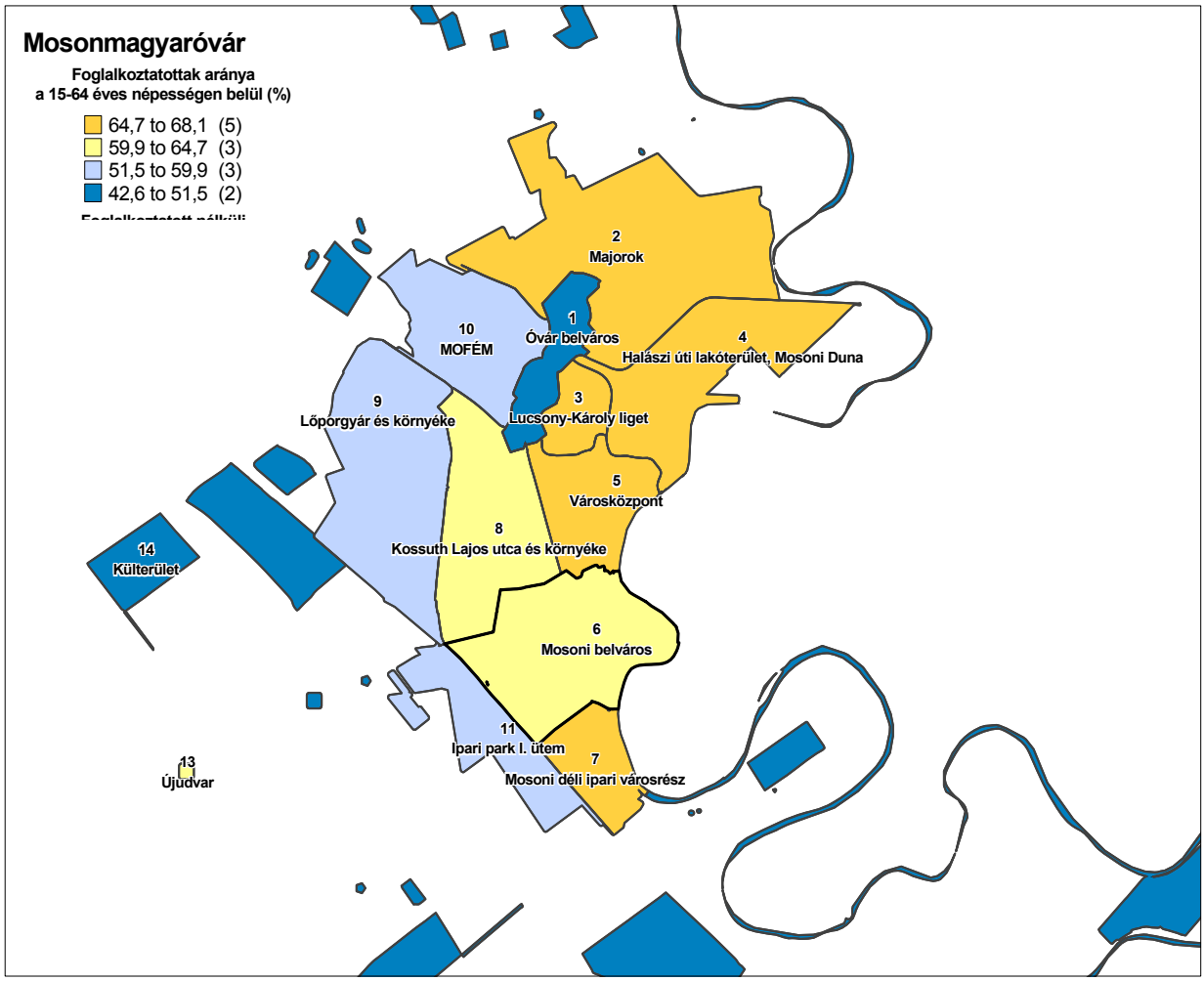

A foglalkoztatottak aránya a 16-64 éves népességen belül (%)

13.1.5. EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT

Az egészségügy kérdésköre, az egészségvédelem, az egészségmegőrzés és a közegészségügy fogalma összekapcsolható, de nem helyettesíthetők egymással.
Az ember egészsége a globális ökológiai rendszer része, tehát ez tartja fenn. Amennyiben nem fenntartható a fejlődés, akkor számos káros tényező közvetlen negatív hatással lesz az emberi egészségre. Az egészség javítása és a fejlődés együtt kell, hogy járjanak.
Az egészség, mint a környezet fenntarthatóságának elősegítésére tett kezdeményezések eredménye. Az alapvetően a helyi és globális környezetvédelmi okokból vállalt kezdeményezések a legtöbb esetben el kell, hogy vezessenek az ember egészségének javulásához.
Az egészségügy hatása a környezetre- az egészségügy az egyik legnagyobb munkáltató és a természeti erőforrások használója. Kulcs szerepe lehet környezeti és más előnyök megteremtésében. Más szempontból is szerepet játszik az egészségügy, hiszen az emberi jogok tiszteletben tartása, az emberi méltóság megőrzése, az esélyegyenlőség, mind hatással lehetnek a helyi agendára.
Az egészségmegőrzés, egészségfejlesztés az út és az eszköz, amin keresztül a lakosság egészségi állapotát javítani lehet.
A közegészségügy sokrétű feladathalmazzal szintén eszköz a lakosság, a környezet állapotának megőrzésére, javítására, a jelentkező veszély elhárítására.

Mosonmagyaróváron a leggyakoribb elhalálozási okok a következők: szív-és érrendszeri betegségek, rosszindulatú daganatok, légző és emésztőszervi betegségek, szenvedélybetegségek. Mosonmagyaróvár településen élők szív és érrendszeri betegség okozta halálozása mindkét nem esetében a régiós és az országos átlagnál kedvezőbb. Csakúgy, mint országosan, a kistérségben is jellemző, hogy a 65 év alatti korosztályban a nők halálozása nagyjából 1/3-a a férfiakénak.
A területi különbségeket tekintve mind a 2001-2005, mind a 2002-2006 közötti időszakra igaz, hogy a 65 év alatti férfiak halandósága nem különbözött az országostól, míg a nőké több mint 10%-kal alacsonyabb volt annál a mosonmagyaróvári kistérségben. A Mosonmagyaróváron élő férfiak korai rosszindulatú daganatos halálozása az országos és

régiós trenddel ellentétben az ezredforduló utáni évekig emelkedést mutatott. Az utolsó években csökkenni kezdett és a régiós átlag alá süllyedt, azonban még mindig magasabb értéket jelzett, mint 1997-ben. Nőknél éppen fordítva, kezdeti csökkenés után emelkedés következett és nagyjából a kiindulási szintre tért vissza a halandóság

Az emésztőszervi betegségek okozta korai halálozás a település férfi lakossága esetében szokatlanul meredeken zuhant a 90-es évek végétől. Megközelíti a nők halandósági mutatóját és jóval az országos alatti. Nőknél átmeneti emelkedés után inkább stagnálás, majd csökkenés jellemezte. Az alkoholizmus okozta halálozási mutató Mosonmagyaróvár településen 1997-2006-ig megfigyelhető, hogy férfiaknál követte a nagyjából együtt vonuló, csökkenő, majd emelkedő országos és régiós tendenciát, azonban azoknál jóval kedvezőbb. A korai halandóság viszont egészen megdöbbentő meredekséggel ívelt a magyar átlag fölé az ezredfordulót követően. A szenvedélybetegség okozta moralitás 0-x éves nőknél 2006-ig emelkedő tendenciát mutat.

A régió legnagyobb és legszélesebb szakmai spektrumú területi kórháza a Karolina Kórház, amely megbízhatóan látja el a város és vonzáskörzetének lakosságát. Az intézmény jól képzett, sokrétű, speciális szaktudással bíró orvosgárdát, és országosan is átlagon felüli képzettségű és szakmaszerető, lelkiismeretes ápolói gárdát alkalmaz. A területi ellátási kötelezettségből fakadóan kb. 72 ezres populáció kötelező ellátása az intézmény feladata, melyből csak 32 ezer a város lakossága. A 2007 áprilisa óta 308 ágyra rendelkezik érvényes OEP szerződéssel (167 aktív és 141 krónikus). Mindezeken túl 10-12 ágy elhelyezésére alkalmas részleggel rendelkezik az F épület 3. emeletén, amely teljesen szeparálható, így az Egészségbiztosítási Felügyelet álláspontja szerint is megfelel magánszolgáltatások nyújtására. Fekvőbeteg ellátási terület az ápolási osztály kihasználtsága közel 100%-os. A belgyógyászati mátrixban található az általános belgyógyászat, kardiológiai, pulmonológia, a gyermekgyógyászat, és a krónikus belgyógyászat. A sebészeti mátrix tartalmazza az általános sebészetet, szülészet-nőgyógyászatot. A rehabilitáció, az egynapos ellátás, valamint a járóbeteg ellátás is a kórház feladatai közé tartozik. Mosonmagyaróváron jelenleg 19 háziorvos és gyermekorvos biztosítja a lakosság ellátását alapellátás keretében. A városban az egy orvos egy rendelő elv már megvalósult. Más kérdés, hogy a rendelők állapotában jelentős eltérés van. 14 felnőtt háziorvos rendel a városban. Rendelő összesen 8 db van, mert egy épületen belül több helyen 3 illetve négy rendelő került kialakításra. Fogászati alapellátás

gyermek és felnőtt fogorvosi körzetet figyelembe véve 9 működik. A magán praxisok száma nem releváns az ellátásban, hiszen nem a város lakosságának az ellátását szolgálják. Jelentősége a gazdasági mutatóknál van, de egy részük nem mosonmagyaróvári székhelyű, így az adózás szempontjából sem jelentős.

14. SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI ELLÁTÓ RENDSZER

A demográfiai mutatók szerint a város lakossága számottevően nem változott

Év	Lakosság szám (fő)
2003	30.583
2004	30.840
2006	30.543

Ugyanakkor a lakosság átstrukturálódása megfigyelhető, növekszik az időskorú lakosság. A demográfiai adatokat figyelembe véve nő az egyedül élők, nyugdíjasok száma, akik társadalmi segítségnyújtásra szorulnak. A szociális ellátási rendszernek fel kell készülni arra, hogy a jelentkező problémákra adekvát választ tudjon adni. A városban 2004. évben elkészült a szolgáltatásszervezési koncepció, melynek felülvizsgálata 2007. évben megtörtént. Az elkövetkezendő időszakban továbbra is nyitni kell a kistérség felé, hiszen a környező települések problémái a városba gyűrűznek be.

Szociális feladatok körébe tartoznak a speciális (társadalmi) rehabilitáció és eszközei intézményei. A társadalomba, munkaerő piacra való be, illetve visszailleszkedés érdekében segítségre szorulnak a társadalom mindazon tagjai, akik valamilyen (betegség, fogyatékosság, megváltozott munkaképesség, családi körülmény, szenvedélybetegség, munkanélküliség) oknál fogva beilleszkedési zavarokkal küzdenek.

A gondozás célja, a gondozásra szoruló ember szükségleteihez igazodó segítségnyújtás, melynek mértékét és fajtáját mindig a rászoruló „kliens” testi, lelki egészségi és szociális állapota határoz meg.

A gyermekvédelem szorosan összefügg a családvédelemmel, hiszen a gyermek a család tagja. A családdal, családban felmerülő problémák (konfliktus helyzet szülők között, bántalmazás,

munkanélküliség, megváltozott munkaképesség, betegség, deviancia stb.) rövid és hosszú távon kihatással van a gyermek szocializációjára, fejlődésére.

A szociális védőháló kiterjesztése nem egyetlen intézményrendszer feladata, hanem a több szervezet, intézmény együttműködésén alapul. A korábban Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata által működtetett szociális és gyermekvédelmi ellátások biztosítását 2010. január 1. naptól Mosonmagyaróvári Többcélú Kistérségi Társulás működteti.

Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgáltató Központ

Feladatát a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többszörösen módosított 1997. évi XXXI törvény, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló többszörösen módosított 1993. évi III. törvény és a végrehajtási szakmai feltételeket szabályzó kormányrendeletek és ágazati rendeletek szabályozzák.

Az alábbi szervezeti egységek tartoznak az intézményhez:

Családsegítő Szolgálat- Speciális szolgáltatás Drogpont

A Családsegítő Központ általános és speciális segítő szolgáltatása keretében segítséget nyújt a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémái, vagy krízis helyzete miatt segítséget igénylő személynek, családnak, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízis helyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából.

Gyermekjóléti Szolgálat

A Gyermekjóléti szolgálat a gyermekek családban történő nevelkedését segíti elő, a gyermek veszélyeztetettségét előzi meg, a gyermek veszélyeztetettségét megszünteti védelembe vételhez kapcsolódó szolgáltatási feladatokat lát el, javaslatot tesz a gyermekvédelmi gondoskodás alkalmazásáról, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését segíti elő, ill. utógondozást végez.

Gyermekek Átmeneti Otthona –Családi Napközi

Az átmeneti otthonban az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az átmeneti otthon segítséget nyújt – a Gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

MEBI Egyesített Bölcsődei Intézmény

Három telephelyen 160 férőhellyel fedi le a várost és vonzáskörzetét. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, és más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat. A bölcsődék épületének külső és belső állapota leromlott. A HEFOP pályázattal sikerült új, korszerű épületben, a lakossági igényeknek megfelelő szolgáltatást biztosítani(Rév u.)

Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény

Feladatát a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló többszörösen módosított 1993. évi III. törvény és a végrehajtási szakmai feltételeket szabályzó kormányrendeletek és ágazati rendeletek szabályozzák.

Az alábbi szervezeti egységek tartoznak az intézményhez

Idős ellátás:	Aranykor Idősek Otthona
	Idősek Otthona
	Idősek Gondozóháza
	Idősek Klubja (5 ebből 2 Mosonmagyaróváron)
	Házi segítségnyújtás
	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Aranykor Idősek Otthona

Az idősek otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek ápolását, gondozását végzik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel. Az idősek otthonába az a 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni.

Az Aranykor Idősek Otthonában az ellátottak száma 65 fő.

Idősek Otthona A jogszabály adata lehetőség következtében átminősítésre került. Átlagos ápolást-gondozást nyújtó idős otthoni ellátást biztosít.

Az Idősek Otthonában az ellátottak száma 20 fő.

Idősek Gondozóháza

Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Az idősek gondozóháza átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra nyújt teljes körű ellátást.

Az ellátotti létszám 35 fő.

Idősek Klubjai

Idősek nappali ellátását biztosító intézmény. Bekerülés feltétele: nyugdíjas vagy rokkantnyugdíjas személy kérheti felvételét. A két mosonmagyaróvári klub demenciában szenvedő idős emberek ellátását is biztosítja.

Az ellátotti létszám: 55 fő.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtó szolgálat célja: azon időskorú személyekről gondoskodni, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, továbbá azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről gondoskodni, akik ezt az ellátási formát igénylik

Ellátott személyek száma: 142 fő.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Mosonmagyaróvári kistérség területén 386 készülék van kihelyezve a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorú, valamint fogyatékos személyek részére nyújtott ellátás. Segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.

Engedélyezett készülékszám: 500 db.

Hajléktalan ellátás: Hajléktalanok Átmeneti Szállása

Hajléktalanok Nappali Melegedője

Hajléktalanok Átmeneti Szállása

A szállót a Mosonmagyaróvár város területén élő, tartózkodó, a szolgáltatásokat igénylő hajléktalan személyek vehetik igénybe.

A szállón 28 fő ellátására van lehetőség. Folyamatban van egy épületbővítési és felújítási projekt, aminek eredménye 15 férőhellyel történő bővítés.

Hajléktalanok Nappali Melegedője

A Nappali Melegedőben 30 fő ellátására van lehetőség.

A nappali melegedőben a hajléktalan emberek szállás nélküli ellátását biztosítják

Fogyatékossággal élők ellátása: Fogyatékossággal Élők Nappali Intézménye

A **Fogyatékossággal Élők Nappali Intézménye** személyes gondoskodást nyújtó nappali intézmény, amely a szociális alapszolgáltatás keretében biztosítja a saját otthonukban élő, 3. életévüket betöltött, közoktatásban nem részesülő, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos és autista személyek napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, étkezésre való lehetőséget.

Az ellátást két telephelyen biztosítja az intézmény, az autizmussal élők kihelyezett csoportban vehetik igénybe a szolgáltatást.

Legfontosabb feladat az intézményen belüli foglalkoztatásban való részvétel biztosítása, munka-rehabilitációs és fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében. A foglalkoztatásban 30 fő vehet részt.

Engedélyezett ellátotti létszám 30fő, megállapodással rendelkezők száma 36 fő.

Étkezeztetés:

Igénybe vevők: 508 fő

Azoknak a szociálisan rászorult személyeknek biztosít napi egyszeri meleg étkezést, akik önmaguk illetve eltartottjaik részére, tartósan vagy átmeneti jelleggel, koruk, egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai – vagy szenvedély betegségük miatt nem képesek biztosítani azt.

Kötelező feladatot két civil szervezet lát el szerződéssel:

Máltai Szeretetszolgálat

- Támogató Szolgálat
- Idősek Klubja

Lehetőség Családoknak 2005 Alapítvány

- Családok Átmeneti Otthona

15. VALLÁSFELEKEZETEK

A történelmi egyházak közül jelen van a város életében a Római Katolikus, a Református és az Evangélikus egyház, valamint új egyházként a Jehova Tanúi Hitközösség. Mosonmagyaróváron a római katolikusok alkotják a legnagyobb lélekszámú felekezetet. Az egyházak vallásos tevékenységükön túl más vonatkozásban is részt vesznek a település életében, nevelőmunkájukkal és szociális feladatvállalásukkal. A vallásfelekezetek hirdette erkölcsi normák és a vallott értékrend számos tekintetben alapja a város fejlődésének. A hagyományos keresztény ünnepek mellet kiemelkedik a helybéliek legnagyobb vallásos ünnepei közül Szent István napja, valamint Szent László ünnepe.

16. A POLGÁRI TÁRSADALOM

Az elmúlt évek előremutató változásai közé sorolható az a tény, hogy egész sor civil szervezet jött létre a városban, a társadalmi-kulturális élet legkülönbözőbb területein fejtve ki tevékenységüket. Az évek során több szervezet is bizonyított, tevékenységük a lakosság számára jelentős anyagi illetve erkölcsi haszonnal járt. A városban ezek a szervezetek többek között az oktatás, a környezetvédelem, a közélet, a művelődés területén tevékenykednek, állampolgári felkészítőket tartanak, támogatást nyújtanak a kis-és középvállalkozásoknak. Ugyanakkor igen fontos tevékenységi területük a szociális –és karitatív munka.

17. KÖZBIZTONSÁG ÉS TÁRSADALMI BÉKE

A városban 2009. október elsejétől tilos közterületen a szeszes ital fogyasztása. Az illetékességi terület sajátos bűnügyi, földrajzi helyzetéből számtalan olyan tény fakad, amely alapvető befolyást gyakorol a bűnügyi, a közrendvédelmi, közlekedési, határrendészeti tevékenységre. (A két határ relációja, autópálya érintettség, nemzetközi és hazai főközlekedési utak találkozási pontjai, hazai és nemzetközi migráció fő iránya, jelentős tranzitforgalom, határkontroll megszűnése, stb.). A bűnügyi tevékenység vonatkozásában, a városban az ismertté vált bűncselekmények száma a már fentebb említett okok miatt is a

2008-as évben 27 %-kal nőtt, (1870-ről 2376-ra). Ez azt jelenti, hogy 506 bűncselekménnyel több történt, mint az azt megelőző évben. Ettől függetlenül a bűnügyi helyzet kezelhető. Kiemelt a köznyugalmat súlyosan befolyásoló, azt felkavaró bűncselekmény nem volt az említett évben. A bűncselekmény szám egyébként az időközben lényegesen megváltozott körülmények ellenére is közel azonos szintű volt a 2006. évihez viszonyítva (2328) és jelentősen alatta maradt a 2005. évinek (2744).

Településen a lakosság nyugodtan élhet és a nap bármely szakában félelem nélkül tartózkodhat az utcán. A tavalyi év januárjától új szervezeti elemként működik a kapitányság Határrendészeti és Közbiztonsági Osztálya. Az integráció, illetve a Schengeni övezethez történő csatlakozás lényegileg változtatta meg a korábbi klasszikus határőrizeti tevékenységet. Az új szervezeti egység alapvető feladata az un. mélységi szűrő háló működtetése, illetve a mélységi kompenzációs biztonsági intézkedések megtétele.

A Kapitányság 95 km hosszú határszakasszal rendelkezik, ebből 59 km szárazföldi (54 km osztrák, 5 km szlovák), illetve 36 km vízi (szlovák) határszakasz. Illetékességi területük speciális földrajzi elhelyezkedése és területi sajátosságai determinálják a nemzetközi közúti és vasúti árufuvarozást. A két szomszédos ország fővárosainak közelsége pedig nagyban meghatározza az illegális migráció mértékét és annak irányultságát. Fő ellenőrzési területeik az M1, M15 autópálya, 86 sz. fő közlekedési útvonal, illetve Mosonmagyaróvár, Hegyeshalom, Rajka települések, azok szálláshelyei, vasútállomásai, közlekedési csomópontjai. Az illegális migráció felderítése érdekében végzett tevékenységüket nehezíti az államhatárok kontroll nélküli átjárhatósága, valamint éves szinten a mintegy 17 millió főre becsült utasforgalom nagysága. A mélységi kompenzációs ellenőrzés eredményeként határrendészeti osztály az ország legeredményesebb osztályaként működve 243 fő külföldi migránst fogott el.

A közlekedési szabálysértések a kiemelt közlekedési szabálysértések és a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése tekintetében mindhárom kategóriában csökkenés következett be. A kiemelt közlekedési szabálysértések közül valamennyi kategóriában csökkenés figyelhető meg, így az ittas járművezetés, a sebesség jelentős túllépése, az engedély nélküli vezetés, illetve a közlekedés rendjének megzavarása esetében is (-40 %, -70 %, -14 %, -34 %).

18. NEMZETISÉGEK

Mosonmagyaróváron több nemzetiség is képviselteti magát önkormányzati szinten, Horvát Kisebbségi Önkormányzat, Német Kisebbségi Önkormányzat, Cigány Kisebbségi Önkormányzat. A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok érvényesülésének biztosítása a települési önkormányzat kötelező feladata. A törvény által az önkormányzat számára általánosságban megfogalmazott kötelezettség településenként különböző módon, a helyi igényekhez igazodva segítheti elő leginkább az ott élő nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését. A települési önkormányzat és a kisebbségi önkormányzatok között együttműködési megállapodás aláírására került sor, a szervezeti és működési szabályzatban pedig beépítésre került, hogy a polgármesteri hivatal milyen módon segíti a kisebbségi önkormányzatok működését. A települési önkormányzat és a kisebbségi önkormányzatok kapcsolata rendkívül harmonikusnak mondható. A támogatások mellett a kisebbségi önkormányzatok működéséhez szükséges technikai, adminisztrációs feltételeket biztosítja. A helyi kisebbségi önkormányzatok működését rendkívül hasznos. „A nemzetiségek azzal szolgálják az örök szépet, ha megőrzik és művelik, ami bennük saját, elidegeníthetetlen és kölcsönözhetetlen adomány, hiszen a költészet realitása éppen és határozottan a nemzeti szellem.” Történelmi hagyományai vannak a németségnek a városban. 1939-ben egyesítették a két várost Mosont és Magyaróvárt. A mosoni városrészen élt a német lakosság. A II. Világháborút követően jelentős részüket kitelepítették. Az itt maradt családok gyermekei, unokái azok, akik városunkban ápolják a német hagyományokat. A 90-es évek elején megalakult a Mosoni Német származásúak Egyesülete, ezen szervezet aktivistáiból alakult meg a német kisebbségi önkormányzat. Aktív munkájuknak köszönhetően indult be 1993-ban a Móra Ferenc Általános Iskolában a német nemzetiségi oktatás és két óvodában pedig egy-egy német nemzetiségi csoport. A szlovének/vendek az 1965-1970-es években kerültek Mosonmagyaróvár Majorok városrészébe. A Lajta-Hanság Állami Tangazdaság az ország különböző, munkával kevésbé ellátott területeiről szerződtetett idénymunkásokat. Közülük 10-15 család telepedett le városban.

Mosonmagyaróvár SWOT elemzése társadalmi szempontból

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Pozitív eredmények a közbiztonság terén	Az utóbbi évek társadalmi és gazdasági változásainak negatív hatásai	Megfelelő beilleszkedést segítő programok indítása, átképzési lehetőségek biztosítása	Elöregedés
A közlekedési szabálysértések csökkenése	Az országhatárok megszűnésével járó bűnözési hullám	Rendvédelmi szervek, valamint a polgárvédelem megerősítése	Lakosság egészségi állapotának romlása
A város jól működő szociális hálóval rendelkezik	Illegális migráció	Pályázati lehetőségek kiaknázása	Bűnözési hullám megnövekedése
A törvényes társadalmi segélyre jogosultakat az önkormányzat anyagilag támogatja	Anyagi természetű gondok	Közintézmények fejlesztése	Forráshiány miatt a közintézmények élhetetlenné válnak
A hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat kiszolgáló intézmények száma magas	Civil szervezetek támogatása kevés	Egészségügy fejlesztése, fontos a megelőzés, módszerek kidolgozása, kapcsolattartás a lakossággal	Fiatalság elvándorlása
A városi lakosság száma nőtt	Egészségtelen életmód (dohányzás, alkohol)	Szociális támogatások	Forráshiány szociális juttatásokra
A pozitív ideiglenes vándorlási mérleg	Ingázó lakosság környzetterhelése	A fiatal családosok támogatása	Kisebbségek leszakadása
A környék munkaerejének városba vonzása	Humán erőforrás fejlesztése hiányos	Munkanélküliek átképzése	
A halálozási arány alacsonyabb az országosnál	Nő a be nem jegyzett munkanélküliek száma	Civil szervezetekkel jobb együttműködés, támogatás	
A lakosság egészségi állapota jó	A negatív állandó vándorlási mérleg		
A munkanélküli ráta alacsonyabb az országosnál	A születések száma csökkent		
Az egészségügyi ellátás jó	A munkavállalók száma folyamatosan		

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
	csökken		
A gyógy-és egészség turizmus fellendülése			
A sokszínű nemzetiségi kultúra színesíti a város életét			
A város, és az önkormányzat támogatja és figyelemmel kíséri a nemzetiségi ügyeket			

19.OKTATÁSI RENDSZER, KULTÚRA, SZABADIDŐ

19.1. OKTATÁS ÉS NEVELÉS

A város jövőjét a rugalmas, a helyi elvárásokhoz igazodó, a gazdasági élet követelményeit teljesítő képzési rendszer és oktatási szerkezet biztosíthatja (alap, közép és felsőfokon). Az élethosszig tartó tanulás feltételeinek biztosítása kell, hogy álljon a képzés, tovább és átképzés középpontjában. A város és az Egyetem szoros együttműködése a kölcsönös előnyök feltárása biztosítja a felsőfokú képzettséget elnyert szakemberek beilleszkedését és megtartását a város életében. A demográfiai adatok szerint nagyobb létszámemelkedésre az óvodákban lehet számítani, de az általános iskolák első évfolyamán is jelentősen magasabb beiratkozó a 2009-2010-es tanévben. Óvodák kihasználtsága megfelelő, a létszám eloszlása azonban nem egyenletes az egyes intézmények között. 2003-ban az ország több óvodájában, civil szerveződés keretében a fenntarthatóságra nevelésen munkálkodnak. A közoktatási törvény módosításában is hangsúlyosan szerepel a fenntarthatóságra nevelés. 2003-ban országosan elindították a „Zöld Óvoda” kritérium rendszert, melyhez a Vackor Óvoda azonnal csatlakozott. E program beindítása az óvodai környezeti nevelés minőségi megalapozását jelentette. A program elismerte, hogy szükséges az iskoláskor előtti környezeti nevelés és fontos a pedagógiai rendszerek egymásra építettsége. A fenntarthatóság pedagógiájának megteremtésében fontossá vált az óvodai területen a fogalom megismerése, tartalmi jellemzőinek összeállítása. Az óvoda ezen munkálkodik. Eredményük, hogy négy éve „Zöld

Óvoda" (= Öko-iskola), és 2009. decemberétől Országos Bázisóvoda címet is elnyerték a Magyar Pedagógiai Társaság segítségével. Ebben az évben elkészítették a „Hóha hó, fára mászni vóna jó…" címmel a zöld programunkat. A fenntarthatóságra nevelés tudati változást igényel. Ezért 2010. májusában az Óvodapedagógiai Konferencia egyik előadója Villányi Györgyné volt. Előadásának címe: „A fenntarthatóságra nevelés múltunk értékeivel" A következő tanévtől felvállalták a környezeti programúk további népszerűsítését. Az általános iskolai nevelés-oktatás leginkább neuralgikus pontja a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, melynek feltételeit utazó szakember hálózattal az Éltes Mátyás Általános Iskolára, illetve a Nevelési Tanácsadóra telepítetten oldották meg. A Kossuth Lajos Gimnáziumban az eredeti funkció, a felsőfokú tanulmányokra sikeresen felkészítő, minőségi képzést nyújtó gimnáziumi feladatellátás felhígult, a parkoló pályaként működő hátránykompenzáló tagozat bevezetésével. A szakképzés a városban működő jelenlegi rendszere az anyagi és a humánerőforrások tekintetében is szétforgácsolt. Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata fenntartásában lévő minden nevelési-oktatási intézményben biztosítani kívánja az esélyegyenlőségen alapuló, a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elve teljes körű érvényesülésének megfelelő oktatást és nevelést. Mosonmagyaróváron a következő intézményekben végzik az oktató, nevelő munkát: Bolyai János Általános Iskola, Informatikai és Közgazdasági Szakközépiskola, Éltes Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Diákotthon, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Pedagógiai Szakszolgálat, Fekete István Általános Iskola, Haller János Általános, Szakképző és Szakközépiskola, Móra Ferenc Általános Iskola, Piarista Általános Iskola és Középiskola, Ujhelyi Imre Általános Iskola. Középiskolák: Bolyai János Általános Iskola, Informatikai és Közgazdasági Szakközépiskola, Haller János Általános, Szakképző és Szakközépiskola, Hunyadi Mátyás Szakképző és Szakközépiskola, Kossuth Lajos Gimnázium, Piarista Általános Iskola és Középiskola, Városi Kollégium középfokú nevelési-oktatási intézmény. Ez utóbbi intézmény kiemelten foglalkozik a környezettudatos neveléssel, több díj, elismerő cím tulajdonosa(pl. Ökoiskola, Zöld iroda).

Felsőoktatás: Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar, az 1818-ban alapított Magyaróvári Gazdasági Magántanintézet utóda Az intézmény munkájára jellemző a több szakos, az élelmiszergazdaságot jól átfogó képzési rendszer működtetése. A magas szintű elméleti képzés mellett fontos szerepet játszik a gyakorlati

ismeretek elsajátíttatása laboratóriumokban és üzemi körülmények között. Ezt a célt szolgálja a kiterjedt nemzetközi kapcsolatokra épülő külföldi farmgyakorlat rendszer is. Ennek keretében a hallgatók Európa számos országába, utazhatnak 3-6 hónapos farmgyakorlatra, amely kiválóan szolgálja szakmai látókörük bővítését és a nyelvgyakorlást.

Az intézmény által folytatott képzések, akkreditált szakok:

Alapképzésben:

- állattenyésztő mérnök (BSc)
- élelmiszermérnök (BSc)
- gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök (BSc)
- környezetgazdálkodási agrármérnök (BSc)
- mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnök (BSc)
- mezőgazdasági mérnök (BSc)
- növénytermesztő mérnök (BSc)

Mesterképzésben:

- agrármérnök (MSc)
- állattenyésztő mérnök (MSc)
- élelmiszerbiztonsági és -minőségi mérnök (MSc)
- növényorvos (MSc)
- mezőgazdasági biotechnológus (MSc)
- vidékfejlesztési agrármérnök (MSc)
- környezetgazdálkodási agrármérnök (MSc) (engedélyezés alatt álló szak)

Szakmérnöki képzésben:

- növényvédelmi szakmérnök
- mezőgazdasági szaktanácsadó szakmérnök

A PhD fokozat megszerzését a kar két doktori iskolájának (Ujhelyi Imre Állattudományi Doktori Iskola, illetve a "Precíziós növénytermesztési módszerek" alkalmazott Növénytudományi Doktori Iskola) 8 doktori programja teszi lehetővé.

A NAT tantárgyközi alapon kötelezővé tette az iskolai környezeti nevelést. Ezt az iskolákban többnyire gyakorolják, de előrelépések még szükségesek. Néhány intézményben külön környezetvédelmi napokat, hulladékgyűjtési akciót szerveznek.

A hulladékgyűjtési akciók megszervezésében az utóbbi két évben fontos szerepet vállalt a Rekultív Kft., mely hulladékgyűjtési versenyeket szervezett egész működési területén, így Mosonmagyaróváron is. A versenyen résztvevők már a részvételért is díjban részesülnek a gyűjtött hulladék kg-os díján felül, valamint az 1 főre eső legtöbb hulladékot gyűjtő intézmények külön jutalomban részesülnek. A közszolgáltató az elmúlt két évben az Öko-Pannon Kft-vel közösen szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő road-showkat szervezett, melyeken 600 gyermek vett részt játékos keretek között. A szárazelem gyűjtés is évek óta folyik az intézményekben, melyet ártalmatlanításra egy kht. szállít el díjmentesen az Önkormányzat megbízásából.

- Fontos az oktatási intézmények helyi tantervében szereplő környezeti nevelési program kellő hangsúlyt kapjon.
- Az önkormányzatnak és intézményeinek példát kell mutatni a lakosság felé, nyomatékosítva a téma fontosságát (pl. bekapcsolódás a szelektív gyűjtésbe).

A városban több Ökoiskola működik: Móra Ferenc Általános Iskola, Fekete István Általános Iskola, Városi Kollégium. A környezeti nevelést több programon keresztül valósítják meg, de működik külön edényzetben a szelektív gyűjtés az intézményekben, városi környezetvédelmi rendezvények aktív résztvevői is.
Kiemelt ökoiskolai nevelési célok:

- Környezettudatos magatartásra nevelés;
- Fenntarthatóságra törekvés tudatosítása;
- Környezetbarát és egészséges életmódra nevelés;
- Környezetvédelmi akciók, tevékenységek népszerűsítése;

- Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése;
- Védett területek, tantermek tisztaságának megóvása;
- Személyes higiénia fontossága;
- Rendszeres testedzés iránti igény kialakítása;
- Egészségkárosító szenvedélyek mellőzése;

19.2. MŰVELŐDÉS ÉS KULTÚRA

A jelenleg működő művészeti és kulturális szervezetek jó keretet biztosítanak tevékenységüknek. A két városrészben található intézmények támogatják és színteret biztosítanak a rendezvényeknek. A létrehozott rendezvényiroda már szervezettebbé tette a programokat. A település kulturális és művészeti élete a fejlődés során egy-két területen európai hírűvé vált (zene, tájfestészet).

19.3. A VÁROS KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEI

Huszár Gál városi könyvtárnak a központi könyvtár a városközpontban, három fiókkönyvtára a majoroki, mosoni városrészekben, valamint Újudvaron(2010-ben levált önálló településként működik: Mosonudvar) fogadja az olvasni, informálódni szándékozókat. A könyvtár 141 000 dokumentummal rendelkezik (könyv, folyóirat, CD, DVD, videokazetta, hangoskönyv). A város és környéke helytörténete iránt érdeklődőket több mint1650 dokumentumot tartalmazó állományával a helyismereti különgyűjtemény várja. Évente 75.000 látogató keresi fel a könyvtárat, akik 144000 dokumentumot kölcsönöznek és ugyanennyit használnak helyben. A mosonmagyaróvári Többcélú Kistérségi Társulással együttműködve 20 községi könyvtár vásárol mozgókönyvtári szolgáltatást intézményüktől. A Flesch Nonprofit Kft. Mosonmagyaróvár és vonzáskörzete legnagyobb rendezvényszervező cége, amely 2008 januárja, azaz megalakulása óta jelentős szerepet kíván betölteni Mosonmagyaróvár és a régió kulturális életében. Négy alapvető tevékenységi köre: a városi nagyrendezvények szervezése, a Flesch Központ, a Fehérló Közösségi Ház üzemeltetése és programjainak szervezése,a kistérségi kulturális központ szerepkör megerősítése és kiteljesítése, a térségi érdek-összehangolás és a szervezettség javítása, a város marketing tevékenységének javítása, valamint, üzleti alapú szolgáltatás. A Mosonmagyaróvári Kulturális Egyesület egy klasszikus, elsősorban a színjátszásra koncentráló közművelődési szervezet. Feladatai közé tartozik a

Mosonmagyaróvár és környéke kulturális életének gazdagítása, a helyi szellemi élet szélesebb körű kibontakozásának elősegítése, a város múltbeli szellemiségének ápolása, az állampolgári öntudat kiteljesedésének elősegítése, valamint az ifjúság kreatív szellemű nevelése, az erkölcsi értékek ápolása.

19.4. FLESCH KÁROLY KULTURÁLIS KÖZPONT

Flesch központ a Moson és Magyaróvár között, az új városközpontban épült 1984-ben a kulturális központ épületegyüttese, amely a könyvtárnak és a zeneiskolának is otthont ad. 1995-óta viseli Moson neves szülöttének, Flesch Károly zenepedagógusnak a nevét. Színházterme 355 személyes, s rendszeresen szerepelnek itt színtársulatok, lépnek fel előadóművészek, tartanak benne koncerteket, de a város legnagyobb közösségi tereként iskolák produkcióinak, ünnepségeknek is színtere.

A Fehér Ló Közösségi Ház épületét 1998-ban újíttatta fel a város önkormányzat a valamikori Fehér Ló Fogadó, majd városi mozi épületéből. Jelenleg 33 kiscsoport működik az intézményben. A csoportokon keresztül programokat kínálnak pici babáknak és nyugdíjasoknak is, a táncfoglalkozásoktól a meditációig. Százhatvanöt fős színháztermükbe elsősorban kamara előadások megtartására alkalmas, azonban a csatlakozó terekkel üzleti, vállalati rendezvényekhez is kiváló.

Galéria ‘94 kiállítótermében a város és a régió művészein kívül szívesen állítanak ki neves hazai és külhoni művészek. Az intézmény ötleteként valósult meg a Mosonmagyaróvári nyár elnevezést viselő nyári rendezvénysorozat, más néven a Nyári fesztivál. Kapcsolatrendszere kiterjed a régióra, bécsi, pozsonyi szervezetekkel tart eleven kontaktust. Az intézmény adja ki a régió egyetlen tudományos folyóiratát, a Moson Megyei Műhelyt.

19.5. MÚZEUMOK, KIÁLLÍTÁSOK

Hansági Múzeum történelmi kiállítása jelenleg mintegy 50.000 tárgyat tartalmazó régészeti gyűjtemény, tartalmazza a régi Moson megye területén 7000 év óta itt élt valamennyi

népcsoport (kultúra) emlékeit. A 150 lelőhelyről származó

régészeti leletek alapján végigkövethető a terület egész történelme. A legjelentősebb az őskori, római kori és népvándorlás kori leletanyag, de számottevő a középkori gyűjtemény is. A Hansági Múzeum helytörténeti gyűjteménye az egykori Mosonmegyei Történelmi és Régészeti egylet kezdeti időszakától datálódik. 1882 után jelentős mennyiségű tárgyi és iratanyag került az egylet birtokába. A helytörténeti anyagon belül a céhes tárgyak alkották a legszebb csoportot. A tárgyi anyagot olyan kiemelkedő tárgyak képezik, mint a fegyvergyűjtemény vagy a Czéh Sándor féle nyomda régi kliséi.

Numizmatika: Az éremtani gyűjtemény egészében nem nevezhető nagynak, de rendkívül sokféle. Két leltárkönyv 3747 darabot tart nyilván.
Néprajzi gyűjtemény a múzeum anyagában jelentős számban van képviseltetve a nemzetiségek (németek és horvátok) anyagi kultúrája. A néprajzi gyűjtemény egyik legjelentősebb részét teszik ki a parasztbútorok. A lakás belső használati- és dísztárgyain, valamint a gazdasági eszközökön kívül fontos megemlíteni a népi kismesterségeket és a háziipart reprezentáló tárgy-együtteseket.

Mosonmagyaróvári Várpince és Vár-tó bemutató, és kiállító teremben, található az egykori mesterségek közül az aranyászat és a halászat tárgyi emlékei, megőrzött dokumentumai, fényképei láthatók, párhuzamos kiállításként a Hansági Múzeumban fellelhető népviseletek és a népi kultúra emlékei gyönyörködtetik a látogatókat. A várpincében található akvárium terem különleges látványosság azok számára is, akik nem szakértői, csak csodálói a természetes vizek színes élővilágának. A várkert, amely a Vár-tó és a várpince között található, a szigetközi növényeket bemutató terület. Cselley-házban található a Gyurkovich-gyűjtemény (XIX-XX. századi festmények és porcelánok), az iparművészeti kiállítás (XVII-XIX. századi bútorok), valamint a római kőtár.

19.6. ZENE

Mosonmagyaróváron a következő kórusok és zenei együttesek működnek Piróka Népzenei

Együttes, Halmos László Énekegyüttes, fúvószenekarok (KÜHNE, MOFÉM, fúvószenekara, Moson Big Band), Coctail együttes. A város zenei életét gazdagító zenei formációk külföldön is elismertek. Koncertjeik, hangversenyeik, a klasszikus zenét népszerűsítő előadássorozataik elég nagyszámú közönséget vonzanak.

19.7. KIADÓK

Mosonmagyaróváron több kiadó található(Lapcom Kft., Helló Szomszéd Szerkesztőség, Szuperinfo Mosonmagyaróvár-Reklám Kft.)

19.8. ÍROTT ÉS ELEKTRONIKUS SAJTÓ

A városban egy megyei lap szerkesztőség működik, a Kisalföld Mosonmagyaróvári Szerkesztősége. Heti vagy havi rendszerességgel több tájékoztató és szórakoztató jellegű lap és reklámújság is megjelenik. Két havilap jelenik meg: legjelentősebb a Mosonvármegye, ill. Mosonmagyaróvári Civil Tükör, az önkormányzat támogatásával, ingyenes példányok.
A Mosonmagyaróvári Kulturális Egyesület adja ki a Mosonmagyaróvári Civil Szemle című havilapot. A helyi elektronikus sajtó képviselője a helyi televízióadó DUO Tv, és a helyi rádióállomás a Lajta rádió. Az interneten több honlap szolgáltat információkat a városról, ilyen a város honlapja(www.mosonmagyarovar.hu), DUO Infomovár, valamint, Infomovár a város információs portálja.

19.9. ALAPÍTVÁNYOK, KULTURÁLIS EGYESÜLETEK

A kultúra, nevelés, oktatás, egészségügy, egyház terén tevékenykedő civil szervezetek jelenléte egyre inkább érezhető a város működésében. Kiemelten fontos a városrészenkénti civil szerveződések munkája, hiszen ők egy településrész minden gondjával foglalkozni tudnak. (Mosoni Polgári Kör, Egyesület a Városközpontért, MOFÉM Körzeti Lakosok Egyesülete, Ipartelepi Lakosok Egyesülete, Majoroki Polgári Kör, stb). A szakmai alapon

szerveződő közösségek, a társadalmi együttélés egy-egy vetületét jelenítik meg. (Városvédő Egyesület, Mosonmagyaróvári Környezetvédő Egyesület, stb.) Külön kiemelendő azon egyesületek, amelyek tagjainak családtagjai, hozzátartozói életükkel, vagy egészségükkel fizettek a ma boldogulásáért. (56-os Egyesület, Honvéd Hagyományőrző Egyesület, stb.) A nagycsaládosokat a Táltos Családi Kör és az Életfa Egyesület fogja össze. Az önkormányzat és a civil szervezetek között jó az együttműködés. Jelentős a különböző tánccsoportok tevékenysége, akik nemzetközi megmérettetésen is jól szerepelnek(pl. néptáncosok, jazz-balett, majorett).

19.10. KULTURÁLIS ESEMÉNYEK

A jelenleg működő művészeti és kulturális szervezetek jó keretet biztosítanak tevékenységüknek. A két városrészben található intézmények támogatják és színteret biztosítanak a rendezvényeknek. A létrehozott rendezvényiroda már szervezettebbé tette a programokat. Egy-egy kiemelt, csak a várost jellemző rendezvény a várost megismerteti Európával. A település kulturális és művészeti élete a fejlődés során egy-két területen európai hírűvé vált (zene, tájfestészet). A város minden évszakban más és más arculatát mutatja az idelátogatóknak és az itt élőknek. Áprilisban a makett kiállítás és verseny, júniusban a Voluta Vízi Fesztivál, augusztusban a Nyári Fesztivál, szeptemberben a Szigetköz ízei, Vármegye Borai Fesztivál, és decemberben a Téli Fesztivál kínál szórakoztatást. Az egy-egy civil szervezet által szervezett programok(pl. Városközpontiak napja, Mosoni nyárbúcsúztató) még színesítik a palettát.

20. SPORT ÉS SZABADIDŐ

A versenysport Mosonmagyaróváron dinamikusan fejlődik, kiemelkedő egyéni sportolók, sikeres csapateredmények jellemzik ezt a területet. A legsikeresebb sportágak az erőemelés, az íjászat, a birkózás és a judo. Évente 20 fő felett van a helyi egyesületekből kikerülő magyar bajnok sportolók száma, de a Világ és Európa bajnokságokon is bajnoki címek, szép helyezések születnek. A városban 28 egyesület, ezen belül 38 szakosztály működik melyek

közül a legnagyobbak az Első-Mosonmagyaróvári Torna Egylet-1904 (E-MTE-1904), MITE, a BOTOND GYMSE, Delta SE és a MOGAAC DSE. Minden egyesület nagy hangsúlyt fektet az utánpótlás-nevelésre is. A legnépszerűbb sportágak közül az első helyen a labdarúgás áll, de nagyon népszerű még az erőemelés és fokozatosan nő a küzdő sportok iránti érdeklődés is, valamint aerobic és kocogó-futómozgalom. A mosonmagyaróvári

diáksportot a városi Diáksport Bizottság fogja össze 12 sportágban. Az általános és középiskolai tanulók városi, megyei és országos szinten versenyeznek. Kiemelkedő teljesítmények születnek az atlétika, a sakk, a kerékpározás és a judo területén. A fiatalok körében egyre népszerűbb a gördeszkázás és a görkorcsolyázás. Szerencsére egyre több embernek van igénye arra, hogy szabadidejét sportolással töltse, ezért szép számmal rendeznek amatőr versenyeket a városban. Sportáganként külön szakbizottságok működnek. A legkedveltebb sportágak, a labdarúgás, a teke, a természetjárás, az erőemelés, a sakk és a tenisz, kerékpározás. A labdarúgókupán közel 30 csapat vesz részt (ez kb. 600 főt jelent), akik hetente mérkőznek egymással a Báger-tó mellet található kispályán. A teke a férfiak és a nők körében egyaránt népszerű, amatőr és félhivatásos versenyeket is szerveznek. A természetjáróknak a Szigetköz szép tájai remek lehetőségeket nyújtanak, a Mosoni-Duna pedig a vizitúrázókat és az evezést-kedvelőket vonzza a városba. Több vizisport egyesület is működik, köztük kiemelt szerepet kap a Mosonmagyaróvári Vízisport Egyesület, akik a Voluta fesztivált szervezik, valamint a Jégmadár VSE. Az erőemelés szabadidősportként is sok embert mozgat meg, a versenyeken kb. 150-200 fő vesz részt. A sakk és a tenisz kedvelői is összemérhetik tudásukat amatőr bajnokságokon. Az évente megrendezett sportesemények közül kiemelkedő a három országot összekötő Béke maratoni kerékpártúra(Makkos József emléktúra), melynek útvonala Pozsony-Nickelsdorf-Mosonmagyaróvár, ez alkalmanként 1500 fő részvételét jelenti. Népszerű kerékpáros-görkorcsolyás rendezvény évek óta a „Gurul a város”, melyet 4 alkalommal szervez a Polgármesteri Hivatal, s 200-300 fő szokott részt venni alkalmanként. Mosonmagyaróvár rendelkezik sportlétesítményekkel, de hiány mutatkozik, pl. nincs még sportcsarnoka a városnak, amely minden igényt kielégítene. Évek óta szeretné a város megépíteni, de helyszíne körül nagy viták folynak.

A város minden óvodájában és iskolájában van sportolásra alkalmas tornaterem, tornaszoba, de ezek sajnos méretük miatt nem alkalmasak magasabb szintű sportolásra valamint minden iskolához tartozik salakos vagy bitumenes szabadtéri pályája. Az egyetlen atlétikai pálya a Gimnázium ifjúsági sporttelepe. A MOGAAC tornacsarnok az Agrártudományi Egyetem tulajdonában van, de a küzdőtér nem alkalmas nemzetközi sportrendezvényekre. A város tulajdonában van a Wittman parkban található sporttelep (labdarúgó), a Gimnázium sport pályája, valamint Mosonban a Kühne pálya. Csónakházak, teniszpályák, 4db 2 pályás tekepálya, squash-pálya, és a Móra iskolában egy tanmedence szolgálja a város verseny-, diák- és szabadidősportját. Sajnos az úszásra kevés lehetőség van. A város sportszerető közönségének legnagyobb óhaja teljesül azzal, hogy a több éven át húzódó álom a közeli jövőben megvalósuljon és a legmagasabb igényeket is kielégítő multifunkcionális rendezvénycsarnok készüljön el.

Mosonmagyaróvár SWOT elemzése oktatási és kulturális szempontból

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Lépést tartanak a társadalmi-gazdasági változásokkal	Infrastrukturális fejlesztések (épületek, berendezések, műszaki feltételek) megvalósítása hiányos	Programok, fejlesztési lehetőségek megvalósítása pályázati források segítségével	Anyagi háttér hiányában az intézmények szervezeti és működési nehézségei
Az oktatási rendszer, a város képzési kínálata jó	Anyagi háttér hiánya	Környezetvédelmi nevelés erősítése az oktatásban	A nem megfelelő eszközök elavultsága balesetveszélyes lehet
A szakmai és az egyetemi oktatás is a piac igényeit követi	A helyi társadalom nem ismeri eléggé a civil szervezeteket	Sportlétesítmények fejlesztése, építése	A nem megfelelő létesítmények, illetve azok hiánya

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
			sporttevékenységek rovására megy
Az oktatás moduláris jellegű, egymásra épül, átjárható	Ki nem aknázott lehetőségek	Konferenciák szervezése	
Rugalmas, gyakorlatias oktatási formákat alkalmaznak az intézményekben	Sportpályák, tornatermek hiánya, és korszerűtlensége	Sportlehetőségek teljes körű megismertetése a lakossággal, sportprogramok szervezése	
Nagyszámú kulturális értékek		Kiállítások, színházi előadások, kulturális rendezvények szervezése	
Gazdag képzőművészeti gyűjtemény		Az oktatási rendszer bővítése, fejlesztése	
Jelentős a művészek jelenléte a városban, sok a kiállítás		Az egyházak közötti párbeszéd erősítése ökumenikus rendezvényekkel	
A lakosság igénye a kulturált szórakozásra			
Egész évben színes programok, rendezvények várják az itt élőket és az idelátogatókat			
Az emberek iskolázottsága, művészi képzés igénye			
Kiemelkedő teljesítmények a versenysportok terén			

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Sok sportversenyt szerveznek a városban			
Sok féle sportegyesület működik, fontos szerepet kap az utánpótlás nevelés			
A helyi természeti adottságok megmutatkoznak a sport területén is (vízi sportok)			
Fontos az egészséges életmódra nevelés			
Vallási felekezetek nagy számban képviseltetik magukat			
Civil szervezetek részt vállalnak a város életében			

21. ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEK

Mosonmagyaróvár történelmi – földrajzi adottságai, a 90-es évek politikai – gazdasági-társadalmi változásai meghatározták a város fejlődését, gazdasági-műszaki lehetőségeit. A város fenntartható fejlődésének célkitűzései két olyan változási ciklust tartanak szem előtt, amelyek az utóbbi 50 évben zajlottak le. Az első az 1950-es - '80-as évek közötti időszak, amelyet a feldolgozó ipar fejlődésének következtében a beépített területek gyors terjeszkedése jellemez. Ennek negatív hatása kiterjedt a városkép alakulására, a közösségi kultúrára és a környezetre, végső soron elvárosiasodáshoz, az informális gazdaság térhódításához, a szegénység állandósulásához, a gazdagabb lakóterületek visszaszorításához vezetett. A második ciklus a '90-es évek után kezdődött, és az első ciklusban észlelhető jelenségek felerősödésével, valamint a lakosság számának állandósulásával jellemezhető, amit a gazdaságszerkezet lassú változásai indokolnak. Ez a fejlődési folyamat megegyezik más hasonló helyzetben levő városok fejlődési irányával (Közép-és Kelet-európai országok valamint az Európai Unió határ országai).

Európai viszonylatban a nem központi gazdasággal rendelkező periférikus térségekben a városi rendszerek fejlődése lassúbb volt az olyan gazdaságilag integrált körzetekben, amelyek egyben a tercier szektort (szolgáltatások), a kutatást és az oktatást is fejlesztették. Egy városi település fejlődését vagy újjászületését jelentősen meghatározzák a helyi gazdaságban, a lakosság szerkezetében és a közösségi kultúrában végbemenő változások. A városi rendszer fejlődését lényegesen befolyásolja a megfelelő menedzsment alkalmazása, amely négy fő célkitűzésre összpontosít: az infrastruktúra fejlesztése és a hozzáférhetőség biztosítása, a lakásokhoz való hozzájutás, a hatékony környezetvédelem valamint a szegénység csökkentése. Ugyanakkor egy városi rendszer fejlesztésének szem előtt kell tartania a humán-, természeti- és pénzügyi erőforrások korlátozott jellegét, amely a közhivatalokat meggátolja abban, hogy a közösség problémáit maradéktalanul megoldják, az erőforrások kiegyensúlyozott felhasználását, mivel ellenkező esetben fellép, amelynek értelmében növekednek a közös költségek, ez pedig a magánfogyasztás vagy befektetés csökkenését vonja maga után. A közhivatalnak ezért folyamatosan mérlegelnie kell a befektetések időszerűségét, a költségvetés valamint a lakossági elvárások függvényében. Szorgalmaznia

kell a közösségi és egyéni felelősségvállalást, a helyi fejlesztési programok közös megvalósítását.

A városi fejlődést, nem utolsó sorban a város arculatának újratervezése is meghatározza. Az '50-es - '80-as évek tömbház-centrikus építkezési irányzatának és a '90-es évek műépítészeti giccseinek negatív hatását ellensúlyozva olyan, teljesen átértelmezett építészeti környezetet kell létrehozni, amely figyelembe veszi a térségre jellemző klasszikus építészeti értékeket és a nyugat-európai mintákat, biztosítva így a városi kulturális hagyományok és a helyi társadalmi egyensúly fennmaradását.

21.1. MOSONMAGYARÓVÁR FEJLESZTÉSÉNEK FŐ CÉLKITŰZÉSEI

Az infrastruktúra fejlesztése, a hozzá való korlátlan hozzáférés biztosítása (víz, villamosság, gázelosztás, út-hálózat), megfelelő lakásviszonyok kialakítása, környezetvédelem, a szegénység csökkentése, városi megújulás (a természeti értékek, főként a szennyezett vízforrások és területek eredeti arculatának helyreállítása, a város történelmi központjának és más építészeti értékeinek felújítása, eredeti rendeltetésük figyelembevételével).

A város, a térség sajátos adottságaival összhangban, általános célkitűzései mellett felelősséget kell vállaljon a vonzáskörzetébe tartozó falusi települések fejlesztéséért, a hátrányos helyzetű lakosokért és az etnikumok együttéléséért.

21.2. A VÁROSI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS MENEDZSMENTJÉNEK ELVEI AZ EURÓPAI FENNTARTHATÓ VÁROSOK 1996-OS BRÜSSZELI NYILATKOZATA, AZ 1997-ES BRÉMAI NYILATKOZAT ÉS AZ AMSZTERDAMI EGYEZMÉNY ÉRTELMÉBEN

Mivel a városi települések nem zárt rendszerek, az általános célkitűzések olyan menedzsment alkalmazására alapoznak, amelynek a városi fejlődés és/vagy megújulás a legfontosabb célja. A stratégiai tervezés, a programok és projektek megvalósítása a következő alapelvek figyelembevételével történik:

Olyan fenntartható fejlődés, amely hosszú távon számottevő kulturális- és magatartásváltozásokhoz vezet a természeti erőforrások felhasználásának terén.

A közintézmények megerősítése hatékony menedzsment, valamint a közszolgáltatások átértékelése és újraszervezése révén, figyelembe véve a jelenlegi pénzügyi forrásokat, a fenntartható fejlesztés célkitűzéseit és a helyi közösség elvárásait.

Testvérvárosi kapcsolatok kiépítése tapasztalatcsere céljából.

Programok és projektek elkészítése, megvalósítása közintézmények és a civil szféra együttműködésével.

Olyan programok és projektek megvalósítása, amelyekhez a magánszféra nem rendelkezik elegendő anyagi alapokkal.

A városfejlesztés irányának meg kell egyeznie a megyei és regionális fejlesztési elképzelésekkel, ugyanakkor lehetővé kell tenni a különböző gazdasági területek városközi együttműködését.

Az energetikai, anyagi, pénzügyi és emberi erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás.
Szabad piacgazdálkodásra való törekvés, környezetterhelési díjakra vonatkozó törvények megfogalmazása, a befektetések környezeti kritériumok szerinti értékelése. A költségvetés megtervezésekor a környezeti problémák megoldására pénzalapot kell elkülöníteni.
Az energetikai ipar központosításának felszámolása.
A fenntartható városkép kialakításához az építőanyagokra, az épületek arculatára, a területek beépítettségére, az épületek térbeli elhelyezésére, az épületek körüli zöld övezetekre, a mikroklímára valamint az energetikai hatékonyságra vonatkozó szabályozásokra van szükség.
Bármely program vagy projekt megvalósításának tiszteletben kell tartania a közösség kulturális örökségét.
A helyi lakosság érdekeit nem szolgáló közintézmények felszámolása.
Az általános városrendezési tervnek megfelelő területhasznosítás és gazdálkodás.
A programmegvalósítások technikai feltételeinek felmérése.
A humán és pénzügyi erőforrások hatékony felhasználása és folyamatos értékelése.
A programok és projektek pénzügyi életképességének felmérése a jövedelmek szemszögéből.
A helyi közösség szükségleteinek és előjogainak azonosítása, hogy a fejlesztési programok a közösség igényeinek megfelelően valósuljanak meg
A hátrányos helyzetűek szükségleteinek azonosítása, igényeik összhangba hozatala a város társadalmi-gazdasági lehetőségeivel (lakás, munkahely, közszolgáltatások).
Közös programok és projektek megvalósítása a magánszférával. Olyan anyagi ösztönző rendszer kialakítása, hogy a magánszféra befektetések költségeit vállalja fel, biztosítva így a programok és projektek jövedelmezőségét.
Befektetési információk közzététele (helyrajzi információk, a helyi és regionális gazdaságra vonatkozó statisztikai információk, városrendezési szabályzat, általános városrendezési terv és helyi városrendezési tervek).

21.3. A LAKÓTERÜLETEK REHABILITÁLÁSÁNAK ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSÉNEK ALAPELVEI AZ ÁLTALÁNOS VÁROSRENDEZÉSI TERVBEN

Integrált terület-tervezés, amely a kialakított építészeti irányvonalaknak megfelelően magába foglalja a lakóházakat (magánházakat vagy tömbházakat), kereskedelmi rendeltetésű épületeket, parkolókat, iskolákat és a teljes városrendészeti infrastruktúrát.

A lakóterületnek épületek sokféleségét kell magába foglalnia.

Amennyiben a térségben műemlék értékű épületek vannak, homlokzatukat és az épületbelsőket eredeti stílusuk megőrzésével kell helyreállítani. A hasonló jellegű épületek átalakítása vagy lebontása tilos.

A lakóterületek központja multifunkcionális kell legyen, a kereskedelmi, kulturális és szabadidős tevékenységeket egyaránt magába foglalva.

A lakóterületeknek parkosított tereket, zöld övezeteket és parkokat kell magukba foglalniuk.

Közterek tervezésekor figyelembe kell venni funkcionalitásukat (vonzaniuk kell a lakosokat és erősíteniük a közösségen belüli kapcsolatokat).

Gyalogjárókat és kerékpárutakat kell kiképezni a történelmi városközpontokon kívül.

A természetes zöld- vagy vízfelületeket önmagukban kell megőrizni vagy a parkokba beilleszteni.

A helyi közösségeknek tiszteletben kell tartaniuk az erőforrások megőrzésére és a hulladéktermelés csökkentésére vonatkozó szabályozókat.

A közösségek ésszerűen kell használják a vízkészletet.

A várostervezés legfontosabb irányelve az energetikai hatékonyság kell legyen.

Megújuló energiaforrások támogatása.

21.4. NEMZETKÖZI DOKUMENTUMOK

Helyi Agenda 21, 1992

Az ötödik Európai Környezetvédelmi Cselekvési Program (1993) - A fenntarthatóság felé - az ENSZ városfejlesztési tevékenységeknek átfogó áttekintése, adatok és a városi környezetre vonatkozó mutatók összehasonlítása, a Helyi Agenda 21 által tartalmazott kezdeményezések megvalósítása.

Aalborg-i Charta (Európai Városok Chartája és Városok a Fenntarthatóság felé), amelyet a Fenntartható városok és települések Európai Konferenciájának résztvevői hagytak jóvá 1994-ben, Aalborgban, Dániában)
Lisszaboni Cselekvési Terv az Aalborg-i Charta előírásainak megvalósítására
"Fenntartható Európai Városok" Jelentés, Brüsszel, 1996; a Brémai Nyilatkozat (1997), amely megszabja a magánszféra és a városi közintézmények közötti partnerkapcsolatok alapelveit a városok fenntartható fejlődésére vonatkozóan
"Fenntartható Városi Fejlődés az Európai Szövetségben: Cselekvési keretterv" (1998)
36 európai ország városai polgármestereinek Hannover-i felhívása, amelyet a fenntartható városok és települések harmadik Konferenciáján, 2000-ben fogadtak el
Green Papers - Környezetvédelmi problémák, Európa Tanács, 2000
Az Építészeti Örökség Európai Chartája, Európa Tanács, 1975 -Közösségi Cselekvési Terv a Kulturális Örökségről (1994)
Az Európai Közösség egyezményét kiegészítő Amszterdami Szerződés 151. szakasza meghatározza a közös kulturális örökség megtartására és fejlesztésére irányuló tevékenységeket; 6. szakasza a közösségi politikákba és tevékenységekbe beillesztendő környezetvédelemi tevékenységeket ír elő.

22. A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI PROGRAM CÉLKITŰZÉSEI, MEGVALÓSÍTÁSA

22.1. KÖRNYEZET

A jövőben központi szerepet tölt be a természet és az egészség. A vízpartok, sétányok kialakítása, a város és városkörnyék természeti értékeinek beépítése a mindennapi életbe – az idegenforgalom nem romboló formáiba – a szelektív hulladékgyűjtés, természetbarát energiaforrások – kogenerációs erőművek -, megújuló energia kihasználása, levegőszennyezés csökkentése a kommunális infrastruktúra fejlesztésével és a gazdasági szennyező források csökkentésével fontos feladat. A lakosság egészségállapotának megőrzése, javítása szoros összefüggésben van a környezetvédelmi célokkal.

22.2. INFRASTRUKTÚRA

A folyamatban lévő szennyvíz-beruházásokkal a város az ésszerűség határán belül teljesen csatornázottá vált. A jelenlegi úthálózat még jelentős burkolatlan szakaszokat tartalmaz és a burkolt utak egy része teljes felújításra szorul. A városüzemeltetési feladatok fejlesztése. A nem önkormányzati infrastruktúra (gáz, villany, telefon, kábel tv) az ellátatlan területek lassú kiépítésével és az új befektetők ilyen irányú igényeivel jelennek meg újra a közterületeken.

Megbízható, egységes színvonalú és a település egészére kiterjedő infrastrukturális szolgáltatás az elvárás. Üzleti szférának helyet adó területek beruházásait támogatni kell.

- M1 jelű autópálya D-K-i csomópontjának megépítése,
- a várost közvetlenül elkerülő ún. tehermentesítő út megvalósítása.
- Belső tehermentesítő út megépítése (86-os sz. fő út és a Megyei-csatorna nyomvonalának összekötése a Báger-tó körül).
- Kerékpárutak építése (több terv áll rendelkezésre).
- Tömegközlekedés feltételeinek javítása, kibővítése, VOLÁN gépjárműpark fejlesztése, az autó használatról „átszoktatás” más közlekedési módokra, lakossági tudatformálás.
- A Hild tér városi tulajdonba vételének megkezdése, buszpályaudvar építés lehetőségének megvizsgálásával.

Lényeges a meglévő utak tisztántartása, megfelelő kezelése, helyreállítása, karbantartása, síkosság mentesítése, a biztonságos közlekedés biztosítása.

22.3. ÉPÍTKEZÉS, TERÜLETRENDEZÉS

Településszerkezetében, épületeiben jelentős értéket hordoz a város, az egykori monarchia építészeti és történeti értékei még megtalálhatók. A magántőke az óvári belváros megújítását korábban megkezdte, a Mosoni városrész az Erzsébet téri beruházásokkal kezdhet fejlődni(Mosoni belváros rehabilitációs projekt). Túlzott mértékű beépítésekre inkább az új területeken került sor. Hosszú távú, hogy a város arculatára a gondozott, igényesen karbantartott városkép legyen jellemző, a városrészek azonos szinten, de sajátosságaikat megőrizve fejlődjenek. Elhanyagolt, használaton kívüli területek, épületek már ne legyenek, az ápolt parkok és közterek oldják a beépített területeket. A városrészek rehabilitációja fejeződjön be. Turisztikai szempontból is jelentős a Magtát épületének (Csodák Palotája), valamint a Korona szálló felújítása. A város fordítson különös gondot a város vizeinek és környékének állapotára, azok megjelenítésére, a városképbe való szerves beillesztésére, vízminőség megóvására. A fásított területek, az utcai fasorok mennyisége jelentősen növekedjen meg. Nehéz a fiatalok lakáshoz juttatása és hiányzik az idősek számára magasabb szintű nyugdíjas otthonon. Az infrastruktúra folyamatban lévő fejlesztésével a közüzemi szolgáltatások rövid időn belül mindenhol adottak lesznek. A jövő feladatai közé tartozik a tervezett és végrehajtott panelprogram (műszaki és gazdaságossági megújítása, városképet (is) javító korszerűsítések, lakókörnyezet fokozott gondozása) folytatása, a bérlakás építés – önkormányzati és privát szférában egyaránt – segíti a lakáshelyzet javítását. Az intézmény-felújítási programot folytatni kell. Az éves felújítási terv összeállításakor kiemelten kell kezelni az energia-megtakarítást eredményező korszerűsítések elvégzését, a balesetveszély elhárítását és a működőképesség megőrzését.

Két civil szervezet vállalt át feladatot szociális ellátás biztosításában, magánszféra nem érdeklődik és más civil szervezet sem lép be az ellátórendszerbe sajnálatos módon.

Több kezdeményezése volt a városvezetésnek és szakembereknek, de a jelenlegi normatív finanszírozás nem vonzza az ellátást átvállalókat. Az idős ellátásban inkább olyan ápolást gondozást nyújtó ellátórendszerre lenne szükség, ahol megfelelő ellátást kap az idős gondozott, de nem több ágyas szobákban kerül elhelyezésre, hanem kisebb lakrészt biztosítanak részére. Ugyanakkor erre a fizetőképes kereslet kevés. A jelenlegi ellátórendszer finanszírozásában az emeltszintű ellátás nem támogatott, így csak a magánszféra által működtetett otthonról lehet szó. Jelenleg nincs ilyen a városban. Figyelembe véve a

szolgáltatást nem biztos, hogy emeltszintű otthon működtetésére van igény, inkább a fent említett egy kb. 20-30 férőhelyes 1 vagy 2 ágyas ellátásra, a jelenlegi támogatás mellett, és természetesen magasabb térítési díjjal lenne finanszírozható.
Műemlékek támogatása: Keretösszeget továbbra is biztosítani kell a védett építészeti értékek anyagi támogatására. Az iparosított technológiával létesített lakóházak energiatakarékos korszerűsítését folytatni kell támogatásból.

22.4. ZÖLD TERÜLETEK

Egy település életében a zöldfelületek, fák kiemelt jelentőséggel bírnak. Egyrészt életminőségi, levegőtisztaság védelmi, városképi, egészségvédelmi, másrészt zajvédelmi, idegenforgalmi szempontból. Ezen túlmenően szerepet játszanak a helyi klíma alakításában, sportolási, szabadidő eltöltési lehetőséget adnak a parkok, játszóterek, erdők. Ezért nagyon fontos megfelelő kezelésük, védelmük. Folytatni kell a védett fasorok, parkerdők kezelését, védelmét, közterületi utcafásításokat, fapótlásokat. Szükséges néhány kisebb zöldterület, közpark felújítása is. Hangsúlyt kell fektetni a parlagfű mentesítésre is. Továbbá a szúnyogirtást is végezni kell minden nyáron. Utcabútorok felújítása, padok, hulladékgyűjtők cseréje, hirdető táblák cseréje, karácsonyi díszkivilágítás fejlesztése is időszerű volna. Továbbá a város természetvédelmi területeinek védelmét is biztosítani kell. A Wittmann parki majálist és más rendezvényeket célszerű lenne kitelepíteni más, erre alkalmas területre, továbbá szükségszerű lenne forgalomkorlátozás bevezetése, parkőr alkalmazása. Évente legalább 1-1 nagyobb zöldfelület, közpark felújítása, továbbá a meglévők folyamatos kezelése, kivágott fák pótlása, újonnan kialakított utcák fásítása, régi utcák egységes facseréje. Fontos az elhanyagolt, periférikus önkormányzati területek gondozása (illegális hulladéklerakók felszámolása, bozótirtás, tereprendezés). Felmérésre, minősítésre kerültek a játszóterek. Ez alapján szükséges a nem megfelelőek, balesetveszélyesek leszerelésre kerültek, és több új, szabványos játszótér kialakítására került sor az elmúlt években, melyet folytatni kell. A Wittmann parki fitnesz eszközök kihelyezése nagyon sikeresnek bizonyult.

22.5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A települési szilárd hulladék megfelelő kezelése érdekében Mosonmagyaróvár 2003. decemberében csatlakozott a Győr térsége hulladékgazdálkodási konzorciumhoz, mely azóta 3 részre: Győr és térsége, Sopron és térsége, valamint Mosonmagyaróvár és térsége Hulladékgazdálkodási Projektre vált külön. A régi, levéli úti szeméttelep rekultivációs pályázatát a város elnyerte, melynek kivitelezése a közeljövőben fog megtörténni. A hulladékgazdálkodási projekt által meg kell valósulni a teljes körű szelektív hulladékgyűjtésnek (szelektív hulladékgyűjtő szigetek, hulladékudvarok, gyűjtőjárművek fejlesztése). A szelektíven gyűjtés miatt csökken a jánossomorjai hulladék lerakó térfogat felhasználása, növekszik a lerakó élettartama (feltölthetősége). Biztosítani kellene a lakosság részére a háztartásukban keletkező hulladékok helyben történő szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét. A hulladékgazdálkodási rendszerben a hulladékgyűjtést és szállítást a gyűjtési körzetek átszervezésével és a gazdaságosabb feltételeinek biztosításával alakítják ki.

A gyűjtési rendszer korszerűsítése a jelenleg alkalmazott vegyes hulladékgyűjtés helyett szelektív gyűjtőrendszer létesítményeinek kialakítását és működtetését jelenti. Az egy gyűjtőedényes rendszert a kétkannás váltja fel, mely külön edény biztosítását jelenti a lakosságnál képződő komposztálható bio-hulladékoknak. Ügyfél azonosító rendszer kerül kiépítésre a szolgáltatás utólagos számlázásához. A csomagoló anyagok szelektív gyűjtésére gyűjtőszigetek létesülnek átlagosan 800 fő/sziget sűrűséggel. Szigetenként gyűjtendő frakciók: papír, műanyag flakon, fehér és színes üveg, fém. A szelektíven gyűjtött csomagolóanyag válogatás után haszonanyagként visszaforgatásra kerül.

Hulladékudvarok kerülnek kialakításra 4-5000 fő/udvar sűrűséggel, melyek 13 frakcióban tárolják a hulladékot. Ide kell elhelyezni pl. a lomot, veszélyes hulladékokat.

A szállítási rendszer korszerűsítésén belül a jelenleg alkalmazott hulladék szállító járművek mellett külön szállító vonal kiépítésre kerül sor a komposztálható hulladékok, a szelektíven gyűjtött csomagoló anyagok, valamint a hulladékudvarban elhelyezett hulladékalkotók szállítására. A szállítás hatékonyságának növelése érdekében átrakóállomások létesítésével tömörítésre kerülnek a hulladékok, melyek így kerülnek továbbszállításra hasznosításra vagy lerakásra.

A hulladékkezelés korszerűsítésén belül értjük a szelektíven gyűjtött csomagoló anyagok bálázását, majd ezt követően haszonanyagként való visszaforgatását

(újrafeldolgozás), válogatóművek létesítését, komposztálható hulladék feldolgozását prizmás technológia alkalmazásával, építési törmelék (ill. inert hulladék) kezelése törő-rostáló berendezésekkel, majd újrahasznosításuk, a veszélyes hulladékok megfelelő engedéllyel rendelkező ártalmatlanítóhoz kerülnek.
A nem hasznosítható, „maradék" vegyes hulladékok lerakásra kerülnek az engedélyezett hulladéklerakókban.
Fent megfogalmazott célok elérésének, valamint a korszerű hulladékgazdálkodás megvalósításának érdekében a településen élőknek össze kell fogni, szemléletet kell váltani és hatékonyan részt kell venni a megfelelő hulladékkezelésben.

22.6. A VÍZ

Magyarország közüzemi vízellátását biztosító vízbázisok közül 600-nál több sérülékeny földtani környezetben van. Ezek adják a szolgáltatott ivóvíz 65 %-át. Sérülékeny földtani környezetben az a felszín alatti víztároló képződmény van, melyet nem fed olyan réteg, amely visszatartaná a felszínről a talajba szivárgó szennyező anyagokat. Az AQUA Szolgáltató Kft. a közeljövőben a Feketeerdei vízbázist kiemelten védett vízbázissá szeretné nyilváníttatni. Ez azt jelenti, hogy semmilyen olyan ipari, mezőgazdasági tevékenységet nem lehet a védterületen végezni, ami közvetett vagy közvetlen veszélyt jelentene az ivóvízbázisra.

Készülnek pályázati támogatással a Lajta-Mosoni-Duna rehabilitációs munkáinak tervei, mely a várost is érinti. Mivel a város érzékeny vízbázison fekszik és élővíz folyásokban bővelkedik, kiemelt fontosságú a vizek védelme. A felszíni és felszín alatti vizek védelme érdekében különösen szerepet játszik az élővíz folyások kezelése, partrendezés, a csapadékvíz elvezetés módja, szennyvízkezelés (lakossági és ipari szennyvizek), települési folyékony hulladékkezelés. A vízminőség javítása érdekében szükséges intézkedések: Az illegális lakossági bekötések és nyílt szennyvíztározók megszűntetése, a kb. 350 ingatlan csatorna hálózatra történő kötése ill. a műszaki problémások alternatív módú szennyvízkezelése. Nélkülözhetetlen a szennyvíztisztító kapacitásnak bővítése, valamint technológiai korszerűsítése, melynek megvalósítása folyamatban van.

Fő feladat, az egészséges ivóvíz biztosítása, és a háztartásokban keletkező szennyvizek a lehető legkörnyezetbarátabb módon való kezelése, a természetbe való visszajuttatása. A feketeerdei ivóvízbázis Közép-Európa legjelentősebb vízkészletével rendelkezik, vizeink védelme kiemelt feladat, s környezettudatos gondolkodás alapja az, hogy unokáinknak is változatlan minőségben át tudjuk adni azt a rendkívüli értéket, amit ma egészséges ivóvíznek hívunk.

A feketeerdei vízbázison kitermelt ivóvizet egyáltalán nem kell tisztítani és ez a vízbázis bőségesen ellátja majd vízzel az embereket generációkon keresztül. Környezeti kincs a Lajta és a Mosoni Duna is, ennek megfelelően minden fejlesztést azzal a környezettudatossággal kell végezni, hogy a ma elérhető technológiai színvonalon a lehető legkevesebb szennyezőanyag kerüljön bele ezekbe a folyókba. A megépített technológiákat jól képzett és folyamatosan továbbképzett szakemberek magas színvonalon üzemeltetik. A vízelosztó és szennyvízelvezető hálózat környezetvédelmi és üzemeltetési szempontból biztonságosabbá tételére 15 éves átfogó rekonstrukciós tervekkel rendelkezik. Fontos az ivóvízellátás, mind a szennyvízelvezetés-tisztítás szakágak területén az automatizáltság fokának emelése, amely a működést felügyelő és irányító URH jelátviteli rendszerre épül.

<u>Fontosabb teendők:</u>

A Lajta vízrendszer üzemeltetése, fejlesztése
A Malom-ági Lajta üzemeltetési engedélyének megszerzése
A Lajta vízrendszer komplex üzemeltetésének megvalósítása
A Malom-ági Lajta és a Temetői-Lajta ág rehabilitációja
A belterületi árvízveszély csökkentése
Csapadékvíz elvezetés megoldása, koncepció folyamatos megvalósítása
Kavicsbánya tavak partrendezése
Szennyvízcsatornára kötés növelése, szikkasztók megszüntetése

22.7. A LEVEGŐ

A város területén a levegő minőségét főleg a közlekedés, ipari tevékenység és a lakossági fűtés befolyásolja. Ezek közül a levegő szennyezettségének 70-80 %-át a közlekedés okozza. A közlekedés okozta porszennyezés csökkentését mérsékli a kavicsos utak szilárd burkolattal történő ellátása, melyre az önkormányzat az „Útalap" pályázat segítségével törekszik, melyet folytatni kell. A levegőminőség szempontjából fontos a zöldfelületek megfelelő állapota, minősége, fásítások végzése. Az emberi egészség védelmével is szorosan összefügg a levegő minősége. A levegőminőség pedig szorosan összefügg városunkban a közlekedési helyzettel, zöldfelületekkel.

Tömegközlekedési korszerűsítése, géppark korszerűsítése.

A légszennyezés közlekedési részarányának csökkentése alapvetően az átmenő forgalom lehetőség szerinti kizárásával lenne elérhető. A város számára bár létfontosságúak a helyi üzemek, az általuk gerjesztett tehergépkocsi forgalom káros mellékhatásának mérséklését csak saját erőből, önmagában forgalomszervezéssel nem lehet kezelni. A forgalomszervezés lehetőségeit gyakorlatilag kihasználták, alapvető eredmény nagyberuházások nélkül nem lehetséges. Az átmenő forgalom csökkentése érdekében tett több éves fáradozások nem vezettek, és mint a következőkben látni fogjuk, sajnos külső segítség nélkül nem is vezethetnek érzékelhető eredményre.

Tájékoztatásképpen táblázatba foglaljuk a város úthálózat főbb paramétereit 2006. évtől kezdődően:

***2006.** december 31-i útállomány / Mosonmagyaróvár*			
	Külterületi utak /km	*Belterületi utak /km*	*Összesen/km*
Szilárd burkolatú utak	*2,416*	*72,559*	*74,975*
Földutak	*81,603*	*43,321*	*124,924*
Utak összesen	*84,019*	*115,88*	***199,899***
Kerékpárutak	*4,588*		

Burkolt utak százalékaránya (kül+belterület) *37,51%*
A belterület burkolt útjainak százalékaránya *62,62%*

***2007**. december 31-i útállomány / Mosonmagyaróvár*			
	Külterületi utak /km	*Belterületi utak /km*	*Összesen/km*
Szilárd burkolatú utak	*2,416*	*75,331*	*77,747*
Földutak	*81,395*	*41,474*	*122,869*
Utak összesen	*83,811*	*116,805*	***200,616***
Kerékpárutak	*4,588*		

Burkolt utak százalékaránya (kül+belterület) 38,75%
A belterület burkolt útjainak százalékaránya 64,49%

***2008.** december 31-i útállomány / Mosonmagyaróvár*			
	Külterületi utak /km	Belterületi utak /km	Összesen/km
Szilárd burkolatú utak	2,416	76,747	79,163
Földutak	81,395	41,474	122,869
Utak összesen	83,811	118,221	**202,032**
Kerékpárutak	4,588		

Burkolt utak százalékaránya (kül+belterület)	39,18%
A belterület burkolt útjainak százalékaránya	64,92%

A táblázat a kezelésbe vétel, forgalomba helyezés, v. műszaki átadás-átvétel hiányában nem tartalmazza a legújabb építések, pl. Mowinpark, Feketeerdei úti ltp., Duna lakópark útjait.

A táblázatból kiderül, hogy az úthálózat szilárd burkolatú részaránya a lakossági útalap pályázatok segítségével lassan, de biztosan növekszik.

A nem lakossági támogatással építendő, alapvetően gyűjtőúti- forgalmi kategóriájú utak felújítását szükségszerűen a következő utcákban irányozzuk elő:

Útfelújítások becslése

utcatípus (forgalom szerint)		***becsült***		
	utcanév	*úthossz m*	*széless. m*	*útterület m2*
1. Gyüjtőút útfelújítás *	Mosonyi M. u. (szakasz)	400	8	3200
	Barátság u.(elkészült 2010 ősszel!)	950	7,5	7125
	Erkel F. u.	450	12	5400
	Osztermayer u.	800	8,5	6800
	Károly u. (szakaszok)	400	8	3200
	Mátyás kir. u.	200	4,5	900
	Szekeres R. u.	320	7	2240
1.1. új út építése	Gyári u.	900	8	7200
	Liszt F. u.	tervezői mennyis.		3646
	Zsilip u. (LLK I-II. ütem)			
2. Egyéb, forgalmi szerepű utak felújítása *	Kiskapu utca			
	Petőfi u. (Szt. I. kir.-Aranyossz.)	130	6	780
	Árpád u. (Bakó-Határsor)	1020	6	6120
	Fertő sor (ill. Főkapu útjai)	800	7	5600
	Honvéd u.	150	6	900
	Timföldgyári út			
	Radnóti u.	300	5	1500
	Csokonai u.	150	5	750
	Kígyó u.	430	6	2580
	Csaba u. (Vízpart - Kolbai)	450	6	2700
	Szent Imre utca (Sallai u.)	230	7	1610
	Hold utca		6	
	Gyárfás u. (átl. szélességgel)	175	11	1925
	Duna u.			
	Szél utca			
	Határsor u. (Árpád-Kossuth)	450	6	2700
	Kishíd utca	100	6	600
	Móra F. utca	485	8	3880
	Kórház u.	250	5	1250
	Honvéd utca			
	Flesch K. u.			

3. Új út építése (nem útalap pályázattal)				
	Gyöngyös ltp. szélső utca			
	Zsilip u. (LLK I-II. ütem)	200	7	1400
	Kökény utca			
	Fazekas M. utca			
	Huszár Gál u. (Megyei csat.)			

22.8. A ZAJ

A város célja a közúti forgalom javítása, a közlekedés zajkibocsátásának mérséklése, az ipartelepek zajártalmának csökkentése új technológiai folyamatok bevezetésével és az ipari övezet, illetve a lakott területek közötti zöld övezet kialakításával. Megoldást jelentene a várost elkerülő és tehermentesítő utakat megépítése. A 86-os út mentén, a felüljáró körül zajvédő fal megépítése lenne célszerű a lakóházak védelme érdekében.

23. GAZDASÁGI CÉLKITŰZÉSEK

Jelenleg a város gazdasága szélsőségek nélkül, de folyamatos stabilitással működik, a kb. 5.500 vállalkozás mutatja, hogy a gazdaság nem kiszolgáltatott néhány foglalkoztatótól. Az idegenforgalomban, a kereskedelemben visszaesés, a szolgáltatásokban enyhe növekedés tapasztalható. Megújulásra vár a gyógyvízre alapozható turizmus. A kereskedelemben és a szolgáltatásban a visszaesés ellenére a minőségi fejlesztések gyarapodnak. Az Óvári sajt sajátossága a városnak, ma még a helyi marketing nem fektet nagy hangsúlyt rá, jelentősége ellenére. Mosonmagyaróvár jövőképét a különböző gazdasági ágazatok egymás mellett élése, több lábon állása jellemzi. Növelni kell a betelepülő ipar helyét zöld és barnamezős területek biztosításával egyaránt. A termálfürdő teljes megújítására és jelentős – akár 2000 ágyat is elérő – szállodafejlesztésre van szükség. A mezőgazdaságban ki kell használni az Egyetem tudományos bázisát, munkaigényes kultúrák és biogazdálkodás terjesztése biztosít további fejlődést az agrárágazatban. Mosonmagyaróvárt tudatos városfejlesztéssel a régió meghatározó központjává kell fejleszteni. Ez egyben azt is jelenti, hogy a város a kistérség ellátó központja is. Támogatni kell az új vállalkozások betelepülését. Mosonmagyaróvár földrajzi, közlekedési adottságai miatt az igény erre megvan, a Barátság úti ipari és logisztikai

park kialakításával kisvállalkozások juthatnak korszerű telephelyekhez. Növelni kell a város turisztikai vonzerejét. Ezt elsősorban a történelmi városmagok (Moson, Magyaróvár) fejlesztésével, színvonaluk emelésével, a termálfürdő rekonstrukciójával, Lucsony, a volt Flexum kertészet idegenforgalmi fejlesztésével lehet elérni. Mosonmagyaróvár idegenforgalmi vonzerejét szervesen össze kell kapcsolni a Szigetközzel. Mindenki számára a lehető legjobb életminőséget biztosítása, tiszta, rendezett, megfelelő környezet, színvonalas egészségügyi ellátottság, munkalehetőségek és szabad idős lehetőségek széles skálája álljon a város lakói rendelkezésére. A város lakosainak igényeit kiszolgáló közösségi szolgáltatások sokszínűek legyenek, a város lakosai legyenek a legfontosabb tényezők, és ez alapján működjön a város élete.

24. TÁRSADALOM

24.1. DEMOGRÁFIA ÉS KÖZEGÉSZSÉGÜGY

A város lélekszáma az elmúlt évtizedben lényegesen nem változott, az utóbbi években kicsit nőtt. A korösszetétel az idősebb korosztály javára tolódott el. A munkanélküliség 3,5 – 4 %-os aránya országos átlagban jó, az ipar és a mezőgazdaság évek óta munkaerő leadó, a szolgáltatások növekvő foglalkoztatottságúak. A társas és egyéni vállalkozók száma lényegesen nem változott, új, magas képzettségű munkaerőt igénylő munkahelyek nem jelentek meg. A jövőben a lélekszám növekedés – mintegy 10 %-ban várható- feltételeit kell biztosítani (lakóterültek, befektetési lehetőségek fogadása, egyetemi oktatás változásának városi támogatása, fiatal házasok támogatása). Kedvezményekkel a magasan kvalifikált munkaerőt foglalkoztató vállalkozásokat kell támogatni. A város és a városkörnyék nagy projektjei (idegenforgalom, szórakoztatás) várható munkaerőigényére és várható lélekszám növekedésére lehet felkészülni. A város mai egészségügyi ellátása alapfokon, a járó és fekvőbeteg ellátás szintjén az átalakulás stádiumában van. A háziorvosi szolgálat 1 orvos – 1 rendelő rendszere, a városrészenkénti rendelők kialakítása megoldott. A fekvő beteg ellátást szolgáló felújítás már lezárult. Pályázati forrás útján kerülhet sor további korszerűsítésre, fejlesztésre, és járóbeteg ellátást biztosító Rendelőintézet felújítására. Növekszik a magán-szakrendelők száma.

Háziorvosi támogatási rendszer kidolgozása, annak érdekében, hogy az elöregedett háziorvosok nyugdíjba vonulása esetén a praxisok betöltésre kerüljenek a lakosság ellátása akadálytalanul biztosított legyen.

Szakellátás (járó és fekvőbeteg ellátás): A jelenlegi ellátórendszer újragondolása aszerint, hogy a város és vonzáskörzete ellátására milyen szakellátások biztosítása szükséges és mely ellátás bővítésére van szükség. Az ellátások felülvizsgálatánál figyelembe kell venni, hogy a régióban két nagy ellátó rendszer is működik. A meglévő jelenleg kihasználatlan 10 ágy hasznosításra, megfelelő stratégia kidolgozása és üzleti partnerek felkutatása. A kommunikáció újragondolása és hatékony PR kidolgozása. Az ügyeleti rendszer átalakítása. Az egypontú ügyeleti rendszer kialakítása.

A folyamatban lévő egészségfejlesztési terv alapján megfelelő rövid, közép és hosszú távú koncepció kidolgozása szükséges a lakosság bevonásával. Az alap és a szakellátás bevonása a programok megvalósításában. A helyi döntéshozók felkészítése arra, hogy döntéseik meghozatalánál, koncepcióikban, rendeleteikben az egészségfejlesztési terv alapelvei tükröződjenek.

Az orvosi ellátás, a járó- és fekvőbeteg ellátás, a kórházi szolgáltatások, a szakorvosi és ápolói felkészültség mind alapját képezik egy magas színvonalú, a hazai összehasonlításban kiválónak minősített település egészségügyi ellátásának. A kórház jövőjét az általános ellátáson túl a gyógyturizmushoz kapcsolható rehabilitációs szakellátás határozhatja meg.

24.2. SZOCIÁLIS HELYZET

A jelenleg működő ellátórendszerek – akár intézményi, akár természetbeli – megfelelőnek ítélhetők. Minimális szervezeti módosítással az ellátórendszer áttekinthetőbbé, hatékonyabbá tehető. Gondoskodás nélkül ma egyetlen leszakadt csoport sem marad. A megfelelő szociális környezet is része a városlakók biztonságérzetének. Az prognosztizálható, hogy az ellátórendszerek megbízhatóak, kiszámíthatóak, biztonságosak lesznek, a rászorulók sem érzik kiszolgáltatva magukat. A segélyezési rendszer felülvizsgálatra szorul, de ez központi akarat nélkül nem valósítható meg. Az ellátó rendszer átszervezés, inkább kiszervezése megtörtént, hiszen a város önkormányzata működtetésre átadta az intézményeit a kistérségi társulásnak. Az ellátó rendszer jelenleg is kiszámítható és biztonságos, a várakozási idő

magas bizonyos ellátások esetében. Az idős ellátás helyzetének javítása férőhelybővítéssel lenne megoldható, de az idős személyek jelenlegi anyagi helyzete és az állami finanszírozás nem támogatja a magánszféra idősotthoni elképzeléseit. Ugyanakkor a meglévő intézményrendszer pedig nem képes kielégíteni a megnövekedett igényeket.

Idős ellátás:

Továbbra is folyamatosan fejleszteni kell az otthonközeli ellátási formákat, ennek nincs jelentős költség kihatása a fenntartó költségvetésére, normatív+kieg.+térítési díj finanszírozza.

A bentlakásos ellátási formák ésszerű bővítését meg kell kezdeni a nagyon magas igénylői létszám miatt, ennek egyik lépcsője az emelt színvonalú ellátás átminősítése. Pályázati forrás bevonásával ezt a jelenleg nem akadálymentes épületből a Soproni úti területre kell integrálni, ahol kialakulhatna egy korszerű bentlakásos ellátó komplexum. Az átmeneti ellátást biztosító Gondozóház komoly felújításra szorul, bár megjegyezzük, maga az „átmeneti" ellátás már teljesen okafogyott, tulajdonképpen 2-3 átmeneti férőhely elegendő lenne. Jelenleg csak „várószobaként" működik a tartós bentlakásos elhelyezés előtt, átminősítése ésszerű és gazdaságos lenne. (magasabb térítési díj folyna be, a jövedelem nem 60%-a, hanem 80%-a)

Hajléktalan ellátás:

A téli krízis idejére nincs elfogadható megoldás, szükséges egy krízisszálló kialakítása. (Korábban már elindult lakókonténer jó megoldásnak tűnt)

Fogyatékossággal élők ellátása:

Sokoldalú fejlesztési stratégiát igényel a megfelelő színvonalú ellátás biztosítása. A jelenlegi körülmények nyugodtan nevezhetőek „embertelennek", egy ellátottra alig jut 1,5 m2. Ilyen körülmények között csak nagy erőfeszítéssel oldható meg a nagy fontosságú foglalkoztatás.

A működési engedély 2012. dec. 31-ig szól, addigra meg kell oldani az egy telephelyen történő működtetést. Ebben az épületben nem megoldható. Továbbá sokan várnak a bekerülésre, a férőhelyszám is kevés.

Ugyanakkor a város nem teljesíti kötelező feladatát, a fogyatékossággal élők átmeneti otthonának működtetését. Erre valójában most jelentkezik az igény, hogy egyre többen jelentkeznek a kistérség más településeiről.

Hosszú távon megvalósításra vár az Integrált Foglakoztatási Központ ami a megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő lakosság foglalkoztatásában nagy előrelépést jelenthetne.

24.3. VALLÁSFELEKEZETEK

Lényeges a toleráns vallási lékkör megszilárdítása az előítéletektől és vallási idegenkedéstől mentes helyi társadalom kialakításáért. Közös vallási és jótékonysági programok révén a vallási felekezetek közötti kapcsolat erősítése, a város temetőinek rendbetétele, továbbá az önkormányzat és az egyházak közötti együttműködés is fontos szerepet kell kapjon.

24.4. A POLGÁRI TÁRSADALOM

Fontos Mosonmagyaróvár lakóinak identitása, erős mosonmagyaróvári kötődés, lokálpatriotizmus, a város értékeinek tudatos megismertetése, propagálása, ápolása. Továbbá a közös civil és szakmai gondolkodás, együttműködés a tervek előkészítésében, megvalósításában, jelentős egyéni szerepvállalás a közös célok elérésében.
Esélyegyenlőség, a kirekesztéstől tudatos elhatárolódás legyen meghatározó a város életében.
A jelenlegi állapot jónak mondható, de ez nem jelenthet helyben maradást. A közbiztonság, az emberek személy- és vagyonvédelme a környező országok és a hazai városok tapasztalatán alapul véve a következő években fokozottabban fog előtérbe kerülni. Folyamatosan emelni kell a személy- és vagyonvédelem szintjét, az arra illetékes állami és önkormányzati szervek, a civil szféra és a magánszemélyek bevonásával. Fontos, hogy mindenki biztonságban érezhesse magát a városban.

25. MÓDSZEREK

25.1. A LA21 megvalósítását segítő módszerek

25.1.1. Fórumok, partnerségi kapcsolatok

A LA21 tervezési folyamatában a partnerségi kapcsolatok olyan együttműködési formát jelentenek, amin keresztül a közösség minden fontos csoportja részt vehet a fenntarthatóság jegyében zajló tervezési és megvalósítási tevékenységben úgy, hogy kívánságaik, értékeik, ideáljaik és jövőképük megjelenjen a folyamatban.
Egy, a közösséget képviselő érintett csoportokból álló fórum vagy hasonló testület különösen hasznos lehet a közösség támogatásának megszerzésében, irányításában és mozgósításában és

az egész önkormányzati tervezési folyamatban hatékonyan részt vehet. A nagy érintett csoportokból létrehozott, egyes konkrét témákat megcélzó munkacsoportok különösen produktívak lehetnek.

25.1.2. Kollektív részvétel

A helyi társadalmak fenntarthatósága lényegében attól függ, hogy az érintett társadalmi csoportok milyen mértékben képesek konszenzusra jutni a fenntarthatóságot biztosító folyamatok irányításában. Ennek a konszenzusnak a megteremtését az alábbi feltételek érvényesítésével lehet elősegíteni:

- A lakosság bevonása a döntési folyamatokba és az érdekegyeztetési mechanizmusba.
- A helyi kezdeményezések, lehetőségek és szerveződések támogatása.
- Mozgósító erejű, nyitott és innovatív településpolitika folytatása.
- Hatékony és költségkímélő hatósági apparátus kialakítása.
- Biztonságérzetet garantáló, a szociális kockázatokat kezelni képes településpolitika.
- A település külső képét (pl. városkép) és az ott tartózkodás minőségi feltételeit folyamatosan javító törekvések (kultúra, szabadidő, pihenés, stb.).
- Aktív részvétel a fenntartható fejlődés település határain túli (regionális, országos, nemzetközi) akcióiban.
- A fenntartható településpolitika egyik legfőbb jellemzője a település biztonságos pénzügyi helyzete és alkotó együttműködés a helyi gazdasági szereplőkkel.

Ez az alábbi módon érhető el:

Állandó kommunikáció és összhang a település és a gazdálkodók között.

A környezetkímélő és szociálisan érzékeny gazdasági módszerek támogatása (környezeti menedzsment-rendszerek alkalmazása, ökohatékony programok).

A gazdaság készsége az externális költségek elismerésére (adó- és járulékpolitika).

Összhang a településfejlesztési politika és a finanszírozási lehetőségek között.

A munka (jövedelem) nélküliek tartós részvételének biztosítása a gazdasági folyamatokban a gazdálkodók hatékony támogatásával.

Egy település ökológiai fenntarthatósága megkívánja az erőforrások végességének, valamint az emberi élettér terhelhetőségi határainak figyelembe vételét.

Ennek biztosítékai:

A közösség példamutató, környezetkímélő magatartása (környezet orientált közbeszerzés, fenntartható területpolitika).

A környezeti szabályok-előírások körültekintő alkalmazása.

A környezeti állapot-kataszter és intézkedési terv folyamatos aktualizálása.

A környezeti problémák legteljesebb mértékű kezelése.

Célszerű kooperáció a többi településsel.

A helyi erőforrások és a többi település tapasztalatainak innovatív hasznosítása.

25.1.3. A szilárd partnerségi kapcsolatok szükségessége

A partnerségi kapcsolatokat az önkormányzati tervezési folyamat különböző szakaszaiban létre lehet hozni, bár valamilyen fórumot kifejezetten ajánlott már a lehető legkorábbi szakaszban életre hívni, hogy a település legaktívabb, legbefolyásosabb csoportjai a kezdetektől fogva bekapcsolódjanak a tervezésbe, így lehetőség nyílik a problémamegoldás alapjainak fejlesztésére már a folyamat legelején.

A létrehozott testület hatékony működése továbbá függ attól, hogy az érintettek tisztában vannak-e szerepükkel és feladataikkal, a folyamat céljával és kimenetével, elkötelezettek-e és rendelkezésre állnak-e megfelelő pénzügyi források.

Mindemellett, az érintett csoportoknak figyelembe kell venniük az erőforrásaikban és erejükben lévő különbségeket és kölcsönös tiszteleten és elszámoltathatóságon alapuló kompromisszumos együttműködésre kell törekedniük.

Az önkormányzati tervezési folyamat partnerségi kapcsolatai nem szükségszerűen járnak együtt az érintett csoportok közti kompromisszummal az elveket, célokat illetően. Az együttműködés nem jelenti azt sem, hogy a csoportoknak fel kell hagyniuk mindenféle kritikával és nyomásgyakorlással. Ezeknek a sikeres közösségi kooperáció integráns részét kell képezniük.

25.1.4. Kritikus lépések és ajánlások

Sokféle érintettet vonjunk be, akik társadalom minden csoportját képviselik. A partnerségi kapcsolatok konkrét testületi formát kapjanak, pl. érintettek fóruma. A polgármester és a képviselők határozott támogatásának megszerezése.

Az érintettek fórumának hatásköre legyen nyilvánvaló és tisztázott. Ki kell dolgozni a döntéshozatal és a konfliktus-feloldás módját. Kommunikációs és információs stratégia kialakítása.

Az érintett csoportok és a fórum számára biztos pénzügyi forrásokról és munkatársakról kell gondoskodni.

Fórumot létrehozása, ami rugalmasan alkalmazkodik a politikai változásokhoz.

A társadalmi erőforrások szintjén a népfogyatkozás erősödése prognosztizálható, egy időben a növekvő arányú roma népesség kölcsönös társadalmi kihívásaival.

A többségi és kisebbségi társadalmak viszonya egyre romlik és a kisebbségi társadalom egyre jobban leszakad a település lakosságától, mely egyre nagyobb fenntartásokkal van a cigánysággal szemben. Ez utóbbiban nagy szerepe van a közbiztonságnak, melynek javítása a két közösség egymással szembeni toleranciáját is növelné.

Az egyik legnagyobb probléma a kisebbség szervezetlensége és klánokra osztódása, a megoldás alapjait tehát alulról jövő szerveződésben kell keresni. Itt az első lépést a népcsoport etnikai öntudata kell fejlesztése. Ennek érdekében minden eszközt fel kell használni a közösségi érzet kialakításához és annak erősítéséhez.

Eddig még mindig a legnehezebb feladatok közé tartozott egy formális kisebbségi fórum megalakítása.

Az eddigi tapasztalatok alapján az alábbi két irányban lehet megpróbálni a kitörést:

A települési egyházközség aktív részvételével, a kisebbség erős, ha nem is mindig látható vallási elkötelezettségére alapozva kisebbségi búcsú - zarándoklat megszervezése. A kisebbségi önkormányzati vezetők és a települési egyházak vezetőinek a konkrét megvalósításon kell munkálkodni. Oktatási, továbbképzési, kulturális, foglalkoztatási és infrastrukturális pályázatokon való részvétel, annak érdekében, hogy biztosítani lehessen az anyagi feltételeket egy átfogó program megvalósításához. Ezeknek a programoknak a legfőbb célja egy közösségi kohézió alapjainak megteremtése és mindenek előtt a többségi és kisebbségi társadalmak egymással szembeni félelmének csökkentése, mint a megbékélés

alapja. Az oktatással, valamint a továbbképzéssel a hagyományos kultúra, képzőművészet és ipar kibontakozását kell elősegíteni a gazdasági fejlődés megalapozásának érdekében.

25.1.5. Oktatás, képzés

A fenntartható fejlődés folyamata lényegében a társadalom egészének és közösségeinek modernizációját jelenti. Ebben a folyamatban a természeti létfeltételek biztonságának a következetes garantálása, a gazdasági versenyképességnek a közösség által megfogalmazott szinten tartása és az életminőség munka- és jövedelembiztonságon alapuló fejlesztése mind egyenrangú célként jelennek meg. A célok megvalósításában jut döntő szerephez - a kutatás, a tudomány és a technológiák mellett - az oktatás-képzés. Az új tudományos eredmények és technológiai innovációk intelligens hasznosítása kulcsszerepet kap jelen évtizedeink ökológiai, gazdasági, társadalmi és kulturális kihívásainak megválaszolásában.
A fenntartható fejlődés központú oktatás módszereiben és tartalmában is integrálja a fenntarthatóság előzőekben említett lépéseit.

26. A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

26.1. PARTNERSÉGI KAPCSOLATOK

Szervezeti struktúra kialakítása, a szolgáltatások felhasználói és nyújtói a közös tervezésről partnerségi megállapodásokat kötnek.

Lehetséges partnerek azonosítása.

Az partnerkapcsolatok céljainak és feladatainak meghatározása.

A tervezés területének meghatározása.

A tervezésre létrejött partnerkapcsolatok hatáskörének körülírása.

A partnerkapcsolat-tervezés szervezeti kereteinek létrehozása.

26.2. KÖZÖSSÉGKÖZPONTÚ PROBLÉMAELEMZÉS

Közösségi prioritások kijelölése

A szolgáltatási igények és problémák felfedése és rangsorolása közösségi konzultációkon keresztül.

„Célközösségek" definiálása.

Konzultáció módszerének kiválasztása.

A közösségi ügyek felismerésének elősegítése.

Az ügyek konkretizálásának elősegítése: a problémák pontos meghatározása.

A közösségi prioritások kijelölésének elősegítése.

A folyamat dokumentálása és értékelése.

Helyzetfelmérés, auditálás

A kiemelt szolgáltatási igényekhez és problémákhoz kapcsolódó szolgáltató rendszerek felülvizsgálatának elvégzése.

A felülvizsgálat(ok) hatáskörének meghatározása.

A felülvizsgálandó szolgáltató rendszer jellemzőinek meghatározása.

A szolgáltató rendszer Térképének elkészítése.

Az adatszükséglet és források azonosítása.

Az adatfeldolgozás és elemzés normáinak megalkotása.

Adatgyűjtés és feldolgozás.

A már létező szolgáltató rendszer állapotának felülvizsgálata és a bázis adathalmaz létrehozása.

A kapacitás és teljesítmény határainak meghatározása az aktuális rendszerre vonatkozóan.

A rendszerteljesítmény és kapacitás trendjeinek meghatározása.

Felülvizsgálati jelentés készítése.

26.3. STRATÉGIAI AKCIÓTERVEZÉS

Az akciófeladatok és cselekvési lehetőségek meghatározása. Fejlesztési célok kijelölése a szolgáltató rendszer számára, partnerkapcsolatok és programok létrehozása a célok elérése érdekében. Korlátok kijelölése a rendszerfeltételeket illetően, amelyek további problémaelemzést és tervezést vonnak maguk után.

A közösségi prioritások és rendszer-felülvizsgálat áttekintése.

A fenntartható szolgáltató rendszer jövőképének megalkotása (vízió).

Akciófeladatok meghatározása.

Cselekvési lehetőségek felismerése.

Rendszerfejlesztési és - teljesítményben célok meghatározása.

A célok elérésére létrehozott partnerkapcsolatok és programok meghatározása.

Ösztönzés a jövőbeni elemzésre és tervezésre.

Az akciótervről szóló jelentés elkészítése.

26.4. MEGVALÓSÍTÁS ÉS MONITORING

A partnerkapcsolatok és programok beindítása, működtetése. A terv végrehajtása közben adatgyűjtés a folyó tevékenységekről és a szolgáltatásokban és a rendszerekben bekövetkezett változásokról.

Az erőforrásigények és források meghatározása.

Kivitelezési ütemterv.

Az önkormányzati költségvetés és az akcióterv közötti „híd" megteremtése.

A programok kivitelezése.

A tevékenységek és eredmények dokumentálása.

A sikerek és problémák felismerése, jelentéskészítés.

26.5. ÉRTÉKELÉS ÉS VISSZACSATOLÁS

Az előrehaladás és teljesítmény hagyományos értékelése célközpontú mutatók segítségével. A szolgáltatók és felhasználók tájékoztatása az eredményekről (feedback). A konzultáció, felülvizsgálat és/vagy tervezési folyamat megismétlése meghatározott trigger küszöböknél.
Értékelő csoportok létrehozása.
Értékelés időbeosztásának meghatározása (timetable).
Célokon alapuló mutatók kidolgozása.
A jelentés kereteinek definiálása.
Értékelés elvégzése. A partnerek tájékoztatása az értékelés eredményeiről.

26.6 ELVÉGEZENDŐ FELADATOK

A fentiekben Mosonmagyaróvár három területre kiterjedő - társadalmi, környezeti és gazdasági - egységes rendszerbe foglalásának helyzetelemezését végeztük el. A konkrét megvalósítandó feladatok megvalósítása a következőképpen történik. A feladatok egy része közvetlenül a megoldandó témára, mások viszont a fenntartható fejlődés programjának aktualizálásához járulnak hozzá.
A fenntarthatóság elve alapján a természeti környezeti értékeknek van elsőbbsége.

27. KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ FELADATOK

Ökológiai szempontból a helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával garantálja a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeit és sokféleségét.

Mosonmagyaróvár rendelkezik Települési Környezetvédelmi Programmal. A program megvalósításáért Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata a felelős a lakossággal együttműködve. (Mosonmagyaróvár város környezetvédelmi programja 2009-2014) A város rendelkezik hulladékgazdálkodási tervvel is, mely e területen tartalmazza a teendőket a megfelelő hulladék kezelés és fenntarthatóság területén.

Mosonmagyaróvár helyi Építési Szabályzata rendelkezik az épített környezet megóvásáról. Mosonmagyaróvár Integrált Városfejlesztési Stratégiája is megfogalmaz a témába illő feladatokat, irányokat.

A terveken, stratégiákon kívül helyi rendeletek is szabályozzák, előírják a környezet védelme érdekében szükséges tennivalókat, magatartási formákat. Helyi rendelet van az alábbi témákban: fák, fasorok védelméről, növények telepítési távolságáról, védett épületek támogatásáról, épített környezet és zöldfelületek helyi védelméről, köztisztaságról és hulladékgazdálkodásról, folyékony hulladék kezeléséről, közterület használatról. Az önkormányzat(hivatal, jegyző) részéről ezek betartatása fontos, előre mutató.

Fontos a pályázati lehetőségek, környezetvédelmi beruházások, fejlesztések figyelemmel kísérése. Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata felelős, a feladat folyamatos jellegű.

A környezeti szempontú fenntarthatóság biztosításához fontos a folyamatos állapotfelmérés. Kiemelt a természeti értékek, környezeti elemek védelme, megőrzése, javítása.

Kiemelt jelentőségű feladat a lakosság környezettudatos szemléletformálása. E nélkül nem lehet biztosítani a fenntarthatóságot, a lakosság részéről az intézkedések együttműködést igényelnek. Fontos megértetni, hogy őértük vannak az intézkedések
Óvodai, iskolai kezdeményezés a környezettudatos nevelés gyakorlása, terjesztése. Erre irányuló előadások, programok szervezése.
Felelős: Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata, Városi Oktatási Intézmények

Helyi civil szervezetekkel való kapcsolattartás, együttműködés. Segíthetik az önkormányzat munkáját javaslatokkal, a programok megvalósításával, legfőképp a szemlélet formálással.

Önkormányzati intézmények felülvizsgálata környezethatékonysági, energiatakarékossági szempontból. Pályázatok keresése, új energiahatékonysági fejlesztések, panel program folytatása. A feladat folyamatos.
Felelős: Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata

28. TÁRSADALMI SZEMPONTÚ FELADATOK

Társadalmi szempontból helyi konszenzus az alapértékekről, az egészséges életkörülményekről, a jelenlegi és a jövőgenerációk számára szükséges feltételek biztosításáról.
Lakosság és civil szervetek bevonása a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési folyamatokba.
Bizottsági üléseken civil szervezetek véleményezése.
Fórumok szervezése, a lakosság bevonása, kommunikáció erősítése.

Esélyegyenlőségi intézkedési terv 2008 program kétévenkénti felülvizsgálata, esélyegyenlőségi törekvések alkalmazása, alapelveinek integrálása iskolai oktatásba, nevelésbe.

Drogok elleni program indítása oktatási intézményekben, a helyi rendvédelmi szervek bevonásával.

Szabadidős lehetőségek megteremtése az ifjúság és családok számára.

Közcélú foglalkoztatás növelése(pl. közterületek tisztántartásában).
Szabadidős lehetőségek megteremtése az ifjúság és családok számára.

Közintézmények akadálymenetesítésének biztosítása.

Egészsége életmódra nevelés, a lakosság egészségtudatos szemléletének kialakítása. Előadások, szűrővizsgálatok, megszervezése, a gyermekeknek szakkörök, tanulmányi versenyek szervezése.

Önkormányzati alkalmazottak évenkénti Esélyegyenlőségi képzése.
Határidő: folyamatos
Felelős: Mosonmagyaróvár Polgármesteri Hivatal

Pályázati lehetőségek keresése, pályázás az egészségügyi, prevenciós, drog megelőzési, sportolási szabadidős tevékenységeket érintő témakörökben.

Lakossági felmérések végzése, visszacsatolás, kétévenkénti felülvizsgálat: Program fejlesztéséhez szükséges.

Határidő folyamatos a feladatoknál.
Felelős: Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata, civil szervezetek, lakosság, intézmények

29. GAZDASÁGI SZEMPONTÚ FELADATOK

Gazdasági szempontból jelentős mértékben támaszkodik az emberi munkaerőre, a megújuló erőforrásokra és a nemzetgazdaság egésze szempontjából optimális gazdálkodási formációkra. Új beruházásoknál figyelembe kell venni a fenntartható fejlődés szempontjait, valamint a fejlődési programba való illeszkedését. Fontos a „Zöld beszerzés" szempontok alkalmazása, melyet az önkormányzat már elfogadott.

Ipari parkok infrastrukturális fejlesztése.

Mosonmagyaróvár és Kistérsége közösségi közlekedésének felülvizsgálata és innovatív jellegű, egységes szemléletű korszerűsítése a gazdasági hatékonyság és a szolgáltatási színvonal javítása érdekében

Úthálózat, infrastruktúra fejlesztése. Járdák, utak kialakítása, felújítása.
Határidő:

Pályázati lehetőségek nyomon követése, megvalósítása. Pályázati lehetőségről való tájékoztatás információs szolgáltatás kialakítása.

Határidő: folyamatos
Felelős: Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata

30. A PROGRAM SZEMÉLYI, SZERVEZETI, JOGI, INFRASTRUKTÚRÁLIS HÁTTERE

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET BIZOTTSÁGAI

A képviselő-testület állandó bizottságai

a) Pénzügyi Bizottság
(a költségvetési-, zárszámadási-, hitelkérdésekkel kapcsolatos feladatokra)

b) Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság
(oktatási, ifjúsági, közművelődési, közgyűjteményi, tudományos és sport feladatokra, valamint a civil szervezetekkel való kapcsolattartásra)

c) Gazdasági Bizottság
(városfejlesztési, környezetvédelmi, kommunális, városfenntartási és üzemeltetési, valamint közútkezelői feladatokra, az önkormányzati vagyon hasznosításával, működtetésével, az Önkormányzat gazdasági társaságaival kapcsolatos alapítói, illetve tulajdonosi jogok gyakorlására vonatkozó döntések előkészítésére)

d) Szociális és Egészségügyi Bizottság
(szociális ellátással és az egészségüggyel kapcsolatos feladatokra)

e) Igazgatási és Ügyrendi Bizottság
(a képviselő-testület és hivatalának működésével, a képviselő-testület hatáskörébe tartozó személyi ügyekkel kapcsolatos előkészítő egyeztető feladatokra, a képviselők összeférhetetlenségének, a polgármester és az önkormányzati képviselők vagyonnyilatkozatának nyilvántartására, vizsgálatára és ellenőrzésére, szervezési, általános igazgatási és közbiztonsági feladatokra)

f) Mosoni Bizottság
(mosoni városrészhez kapcsolódó feladatokra)

Az állandó bizottságok működése:

A bizottság maga állapítja meg működésének részletes szabályait.
A bizottság szükség szerint, de évente legalább hat ülést tart.
A bizottsági ülést a bizottság elnöke, akadályoztatása esetén az elnökhelyettes, együttes akadályoztatásuk esetén a bizottság elnöke által felkért képviselő bizottsági tag hívja össze és vezeti. A képviselő-testületi ülést előkészítő bizottsági ülést lehetőség szerint úgy kell összehívni, hogy az a képviselő-testület ülését legalább nyolc nappal megelőzze.
A bizottság ülésére a meghívót és az írásbeli előterjesztéseket legkésőbb a bizottsági ülést megelőző harmadik napig meg kell küldeni a bizottság tagjai, a meghívottak és a Hivatal e célra kijelölt szervezeti egysége számára. A meghívó tartalmazza az ülés helyét és kezdési időpontját, továbbá a javasolt napirendi pontokat és azok előterjesztőit. Rendkívüli esetben a bizottság telefonon és elektronikus úton is összehívható.
A bizottság határozatait - a törvényben meghatározott kivételektől eltekintve - nyílt szavazással hozza. Nyílt szavazás esetén a szavazás kézfelemeléssel történik. Titkos szavazás esetén a szavazás borítékba helyezett, lebélyegzett szavazólapon, urna igénybevételével történik. A szavazás eredményét a bizottsági ülést vezető személy ismerteti a bizottsággal.

Eltérő rendelkezés hiányában a bizottsági ülésről készült jegyzőkönyvek esetében a képviselő-testületi ülés jegyzőkönyvére vonatkozó szabályok értelemszerűen irányadóak.
A bizottsági ülésről készült jegyzőkönyv egy példányát, valamint a jelenléti ívet a Hivatalban meg kell őrizni.
A bizottság választási ciklusonként egy alkalommal köteles a képviselő-testületnek írásban beszámolni tevékenységéről.
A bizottsági tag köteles a tudomására jutott titkot megőrizni. Titoktartási kötelezettsége bizottsági tagságának megszűnése után is fennáll

Eseti bizottság:
A képviselő-testület - az állandó bizottságokon túl - bármely kérdés megvizsgálására, továbbá a bizottságot létrehozó határozatban megjelölt ügyeknek a határozatban megállapított ideig történő intézésére eseti bizottságot alakíthat.
Az eseti bizottság feladatát, elnevezését, tagjainak számát és megbízatásának terjedelmét a képviselő-testület az eseti bizottság felállításakor határozza meg.
Az eseti bizottság működésének szabályaira - a képviselő-testület, vagy az eseti bizottság eltérő rendelkezése hiányában - az állandó bizottságok működésére vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

A tanácsnok:
A képviselő-testület az idegenforgalommal, turisztikával kapcsolatos feladatok felügyeletére tanácsnokot választ.

Civil szervezetek:
A képviselő-testület a lakosság önszerveződő közösségeivel és a városban működő társadalmi szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás és együttműködés céljából a képviselő-testületi üléseken tanácskozási jogot biztosít a lakosság széles körét átfogó és mozgósító szervezetek részére az alábbi tárgyú napirendek tárgyalásakor:
Mosonmagyaróvári Városvédő Egyesület:
– a város általános és részletes rendezési tervekkel;
– műemlékvédelemmel;
– zöldterület fenntartással;
– környezetvédelemmel;
– emlékműállítással;
– közterületek, településrészek elnevezésével
kapcsolatos előterjesztésekhez.
Ipartelepi Lakosok Egyesülete:
– a város általános és az ipartelep városrész részletes rendezési terveit,
– a város költségvetési koncepcióját és költségvetését,

– az ipartelepi városrész közlekedését, lakáshelyzetét, környezetvédelmét, kulturális életét, sportját, kereskedelmét, idegenforgalmát és vendéglátását
érintő előterjesztésekhez.

MOFÉM Környéki Lakosok Egyesülete:

– a város általános és a MOFÉM-telep városrész részletes rendezési terveit,

– a város költségvetési koncepcióját és költségvetését,

– a MOFÉM-telep városrész közlekedését, lakáshelyzetét, környezetvédelmét, kulturális életét, sportját, kereskedelmét, idegenforgalmát és vendéglátását
érintő előterjesztésekhez.

Mosoni Polgári Kör:

– a város általános és a mosoni városrész részletes rendezési terveit;

– a város költségvetési koncepcióját és költségvetését,

– mosoni városrész közlekedését, lakáshelyzetét, környezetvédelmét, rehabilitációját, kulturális életét, sportját, kereskedelmét, idegenforgalmát és vendéglátását
érintő előterjesztésekhez.

Majoroki Polgári Kör:

– a város általános és a majoroki városrész részletes rendezési terveit,

– a város költségvetési koncepcióját és költségvetését,

– a majoroki városrész közlekedését, lakáshelyzetét, környezetvédelmét, kulturális életét, sportját, kereskedelmét, idegenforgalmát és vendéglátását
érintő előterjesztésekhez.

Egyesület a Városközpontért:

– a város általános és a városközpont részletes rendezési tervét,

– a város költségvetési koncepcióját és költségvetését,

– a városközpont közlekedését, lakáshelyzetét, környezetvédelmét, kulturális életét, sportját, kereskedelmét, idegenforgalmát, vendéglátását, zöldterületeit
érintő előterjesztésekhez.

Széchenyi Polgári Kör:

Teljes körű tanácskozási jog.

Mosonmagyaróvári Vendéglátóipari és Kereskedelmi Vállalkozók Egyesülete:

– a város vendéglátásával, kereskedelmével, idegenforgalmával;

– tevékenységi körükben a helyi adózással;
– közterület-foglalási díjak megállapításával;
– vásár- és kiállítási feladatok ellátásával, programjával
foglalkozó előterjesztésekhez.
Lakástulajdonosok- és bérlők Egyesülete:
– közüzemi díjak megállapításával,
– lakbérek megállapításával;
– lakásgazdálkodással;
– önkormányzati lakásokkal kapcsolatos rendelet alkotással;
– helyi adók megállapításával
foglalkozó előterjesztésekhez.
Egyházak képviselői
– átfogó jellegű szociális és kulturális témákhoz kapcsolódó előterjesztésekhez
– egyházi iskolákat érintő előterjesztésekhez
Mosonmagyaróvári Környezetvédő Egyesület:
– a környezetvédelemmel,
– a zöldfelület gazdálkodással,
– hulladékkezeléssel, tárolással,
– vízfolyások kezelésével,
– közterületek és településrészek elnevezésével
foglalkozó előterjesztésekhez.
Mosonmagyaróvári Kulturális Egyesület:
– kulturális koncepciókkal, programokkal kapcsolatos előterjesztésekhez.
Nők a Városért Egyesület:
Teljes körű tanácskozási jog.

A program végrehajtásában elsősorban a Gazdasági Bizottság vesz részt, a többi érintett bizottsággal karöltve. A bizottságok ajánlásokat tesznek, a fenntarthatóság szempontjainak érvényesítéséről, melyet a képviselő testületnek kell megszavazni. A civil szervezetek bizottsági ülések keretén belül folyhatnak bele a döntési mechanizmusba.

31. ÉRTÉKELÉS

Mosonmagyaróvár település Helyi értékelés 21 jelentése

A városa/települése helyi fenntartható fejlődéssel kapcsolatos erőfeszítéseinek önértékelésére szolgáló első Helyi értékelés 21 program sikeresen véget ért(2010). Az oszlopdiagramok a 11 értékelési szempont alapján elért pontszám grafikus megjelenítésére szolgálnak.

*"A" diagram: A település által elért pontszám - összesítve és szempontonként
*"B" diagram: Az elért pontszám hasonló nagyságú városokkal összehasonlítva
*"C" diagram: Az elért pontszám az ország összes városa által elért átlagos pontszámmal

Mosonmagyaróvár település Helyi értékelés 21 jelentése

"A" diagram: Az elért pontszám

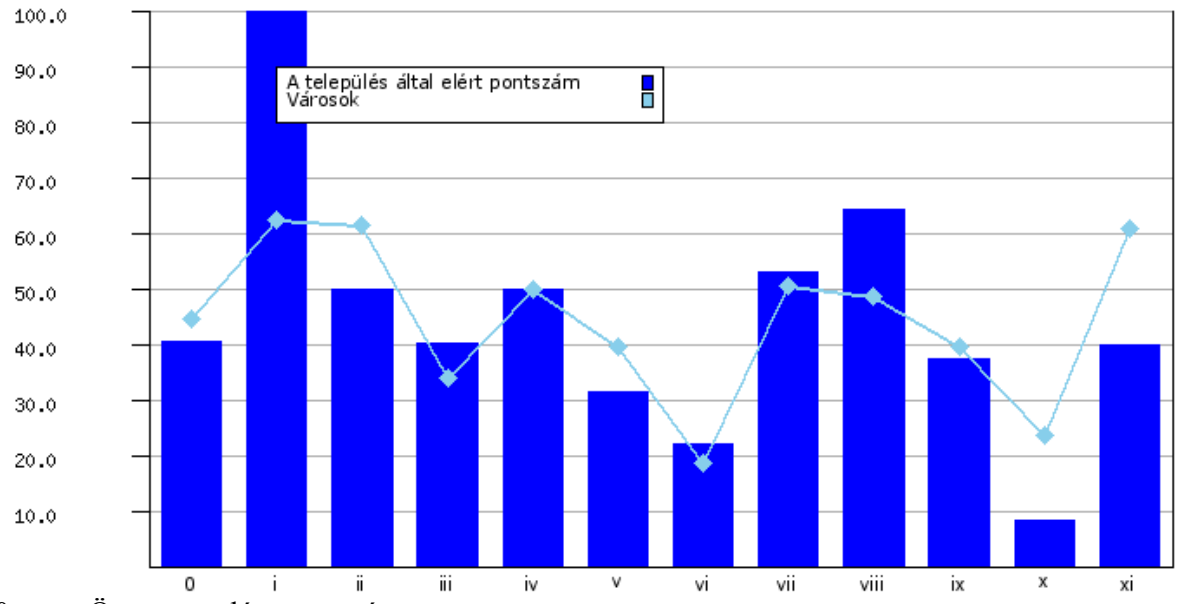

0	Összesen elért pontszám
i	Helyi jelentőség
ii	Politikai elkötelezettség
iii	Erőforrások
iv	Helyi akcióterv a fenntartható fejlődés érdekében
v	A megvalósítás irányítása
vi	Részvétel
vii	Partnerség
viii	Tudatosság növelése + képzés
ix	Stabilitás
x	Integrált megközelítés
xi	Haladás

Mosonmagyaróvár település Helyi értékelés 21 jelentése

"B" diagram: Összehasonlítás hasonló népességű városok átlagos

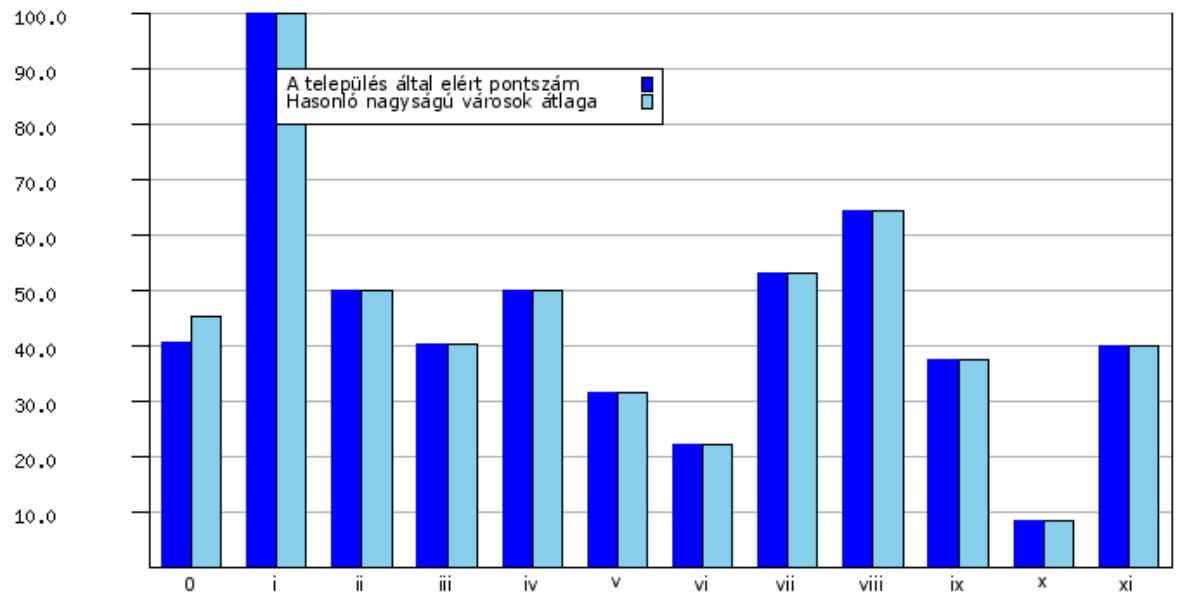

0	Összesen elért pontszám
i	Helyi jelentőség
ii	Politikai elkötelezettség
iii	Erőforrások
iv	Helyi akcióterv a fenntartható fejlődés érdekében
v	A megvalósítás irányítása
vi	Részvétel
vii	Partnerség
viii	Tudatosság növelése + képzés
ix	Stabilitás
x	Integrált megközelítés
xi	Haladás

Mosonmagyaróvár település Helyi értékelés 21 jelentése

"C" diagram: Összehasonlítás az ország összes városának átlagos Pontszámával

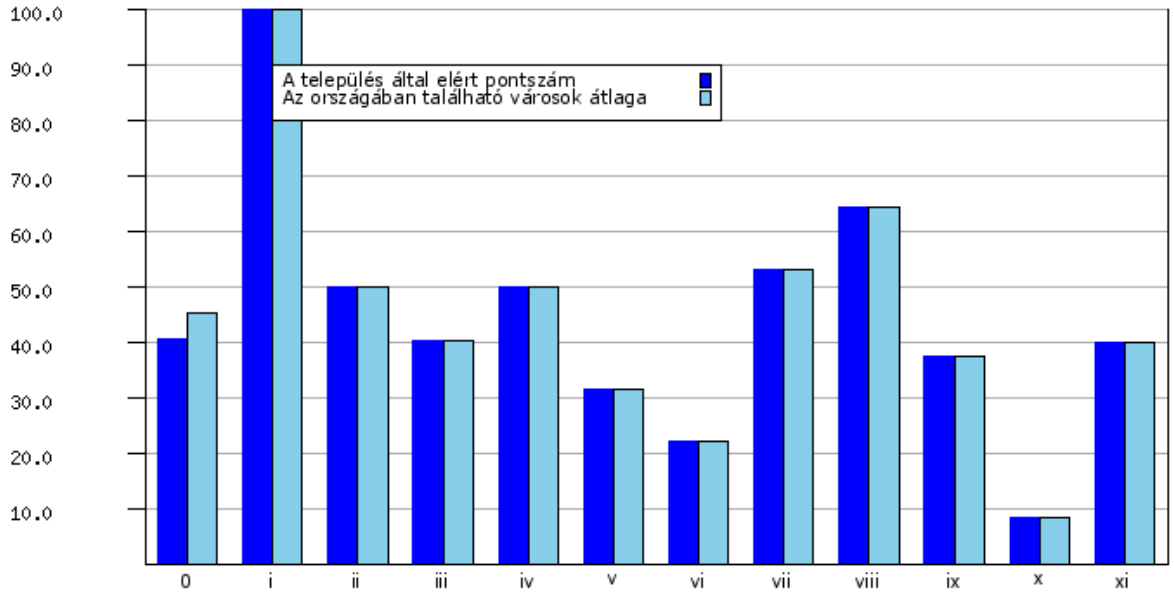

0	Összesen elért pontszám
i	Helyi jelentőség
ii	Politikai elkötelezettség
iii	Erőforrások
iv	Helyi akcióterv a fenntartható fejlődés érdekében
v	A megvalósítás irányítása
vi	Részvétel
vii	Partnerség
viii	Tudatosság növelése + képzés
ix	Stabilitás
x	Integrált megközelítés
xi	Haladás

Részletes visszajelzés

A következő szöveges értékelés a 11 értékelési szempont alapján elért eredményeket részletezi. Az értékelés az egyes szempontok rövid leírását, valamint a helyi önkormányzat által közölt adatok alapján a település eredményeivel kapcsolatos visszajelzéseket tartalmazza. A különböző érdekcsoportoktól kapott válaszok a jelentésben szempontonként összesítve jelennek meg (ne feledje: a megbízhatóság érdekében legalább 2 érdekcsoport válasza szükséges ahhoz, hogy véleményük szerepeljen a jelentésben). A Polgármesteri Hivatal, a Mosonmagyaróvári Környezetvédő Egyesület és a Táltos Családi Kör válaszolt a kérdésekre.

i - Helyi jelentőség

A fenntartható fejlődés helyi folyamatában a fenntartható megoldások előkészítésekor nagy jelentősége van a helyi problémák és körülmények felőli tudatosságnak. A közölt helyi értékelés részletes, figyelembe veszi a közösséget és várhatóan biztosítja a folyamat végeredményének a helyi szituációval kapcsolatos nagy jelentőségét. Ezen kívül a helyi intézkedési terv foglalkozik a helyi szempontból valószínűleg nagy prioritású kérdésekkel. Települése érdekcsoportjai szerint a település fenntartható fejlődésével kapcsolatban az öt főgond a következő:

1. helyi gazdaság
2. energia
3. globális klímavédelem
4. mobilitás
5. társadalmi kohézió

Úgy gondolják, hogy a helyi önkormányzat jelenleg kezd foglalkozni a település fenntartható fejlődéssel kapcsolatos fő gondjaival.

ii - Politikai elkötelezettség

A politikai szinten vállalt elkötelezettség kimutathatóan a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos helyi folyamatok sikerének kulcstényezője. Úgy tűnik, hogy a helyi tevékenységeket csak

hiányosan megfogalmazott politikai elkötelezettség kapcsolja össze a szélesebb körű, nemzetközi mozgalommal és a fenntartható fejlődés általánosan elfogadott alapszabályaival. Figyelmükbe ajánljuk, hogy a tanács támogatottsága nem elegendő a fenntartható fejlődés helyi gyakorlati megvalósításának biztosításához. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatban megállapított nagyfokú politikai felelősség biztosítja, hogy a fenntartható fejlődés továbbra is nagy figyelmet kapjon a helyi feladatok között. Az érdekcsoportok szerint a helyi önkormányzat erősen elkötelezett a fenntartható fejlődés helyi folyamata iránt.

iii - Erőforrások

A különböző típusú - humán, anyagi és pénzügyi erőforrások - nélkülözhetetlenek a széles körű és átfogó folyamatokban és a sikeres megvalósításban. Úgy tűnik, a helyi önkormányzat rendelkezik célzott erőforrásokkal a fenntartható fejlődés helyi folyamatának irányításához. Azonban fontolóra kellene venniük, hogy ezek megfelelőek-e. Úgy látszik, rendelkeznek erőforrásokkal az irányelvek és a tevékenységek megvalósításához. Gondoskodniuk kell a helyi önkormányzaton kívül igénybe vett külső erőforrások hosszú távú fenntartásáról, vagy azokat helyi ismeretekkel kell behelyettesíteniük. Az érdekcsoportok méltányolják a folyamatban való részvételükhöz a helyi önkormányzat által biztosított erőforrásokat, azonban véleményük szerint ezeket növelni lehetne. Ezen kívül az érdekcsoportok szerint a helyi önkormányzat elegendő erőforrást biztosít az intézkedési terv megvalósításához.

iv - Helyi akcióterv a fenntartható fejlődés érdekében

A helyi intézkedési tervben vázolt jövőkép, részletes célkitűzések és konkrét intézkedések meghatározó jelentőséggel bírnak a megvalósítás szempontjából, és a helyi fenntartható fejlődésre irányuló kezdeményezések alapjául szolgálnak. A helyi intézkedési tervnek tartalmaznia kell célkitűzéseket és mérőszámokat, valamint távlati elképzeléseket, hogy sikerrel terelhesse a helyi fenntartható fejlődés irányába a folyamatokat. Az érdekcsoportok válaszadói közül a legtöbben tudtak arról, hogy a település a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos helyi intézkedési tervet léptetett életbe. Általában egyetértettek a terv tartalmával.

v - A megvalósítás irányítása

Az értékelési mechanizmusok, a rendszeres visszajelzések és a mutatók rögzítése biztosítja a megvalósítás hatékony irányítását, valamint a kapott eredmények megjeleníthetőségét.
Rendszeres értékelési terv hiányában a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos helyi folyamat egyszeri tevékenységgé válhat, minimális hosszú távú hatásokkal. Ezen túlmenően az érdekcsoportok bevonásával elősegítik a megvalósítás és az értékelés folyamatának áttekinthetőségét, ezzel segítik a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos helyi intézkedési terv általános sikerét.
A település érdekcsoportjai szerint a helyi intézkedési terv csak részben valósul meg. Az érdekcsoportok válaszadóinak többsége úgy érzi, hogy bevonták őket a helyi intézkedési terv megvalósításába.

vi – Részvétel

A sikeres részvételi stratégia lehetőséget nyújt az érdekcsoportok számára a helyi tevékenységekben való részvételre illetve azok felvállalására. Ezért a hagyományos és az innovatív részvételi mechanizmusok egyaránt nélkülözhetetlenek. A kialakított széleskörű részvétel jó alapokat kínál a közös megvalósításhoz és a tudatosság növeléséhez az egész településen. Lehetséges, hogy fokozniuk kellene a formális mechanizmusok alkalmazását, gondoskodva arról, hogy a fenntartható fejlődés helyi folyamatának hatásai a helyi irányelvek kidolgozásának szerves részét képezzék. Ellenkező esetben előfordulhat, hogy a folyamat hitelét veszíti az érdekcsoportok és a közösség előtt. Az érdekcsoportok többnyire a következő módon vettek részt a folyamatban:
1. Érdekképviseleti fórumok
2. Közvélemény kutatások
3. Kerekasztalok/munkacsoportok

A módszerek közül egyiket sem érezték különösebben hatékonynak.

vii – Partnerség

A partnerség nem csupán más helyi résztvevők felé jelent informális kapcsolódási lehetőséget, hanem a fenntartható fejlődéshez szükséges formalizált együttműködést megalapozhatja. A partnerség ugyanis segíti a közös érdek meghatározását, kölcsönös előnyöket biztosít a résztvevők számára és támogatja a tevékenységek megvalósítását.
Partnerkapcsolataik hatékonysága függ a bevont partnerek számától, a formálisan vállalt kötelezettségek szintjétől és a rendelkezésre álló erőforrásoktól. Néhány érdekcsoport úgy érezte, hogy a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban valamilyen formális partnerkapcsolat részese. Úgy érzik, hogy ezek a partnerkapcsolatok hasznosak a szervezet céljainak elérésében.

viii - Tudatosság növelése + képzés

Ahhoz, hogy a fenntartható fejlődéssel, kapcsolatos ügyekkel foglalkozni lehessen, bizonyos szintű megértés és tudatosság szükséges, ez viszont jó kommunikációs stratégiákat és képzéseket feltételez. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos helyi folyamatok érintettjei számára széles körben nyújtanak képzést számos különböző módszerről, ezzel biztosítva a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kérdések magas szintű megértését. Nagyon változatos formában és széles körben alkalmaznak tudatosságnövelő tevékenységeket. Ez segíti a fenntartható fejlődés kérdéseivel és tevékenységeivel kapcsolatos nagyfokú tudatosság kialakulását az érdekcsoportok és a település polgárai körében. Az érdekcsoportok a tudatosság növelésére irányuló módszerek közül a következőket értékelték kifejezetten nagyra:

1. rendezvények célcsoportokkal (iskolák, üzlet)
2. helyi média
3. kreatív szemléletmódok (pld. művészetek, színház, reklámfogások)

ix – Stabilitás

A hosszú távú gondolkodás a helyi fenntartható fejlődés alapvető előfeltétele. A helyi folyamatokhoz biztosítani kell a megfelelő erőforrásokat és el kell érniük a megvalósítás szakaszát, csak ezután lehetnek sikeresek. A fenntartható fejlődés stabil folyamatának

előfeltételeit jelentik a hosszú távú elképzelések valamint az intézkedési tervből származó egyértelmű rövid távú hatások. Ezeket településükön még nem fogalmazták meg. Hosszú távon biztosított pénzügyi támogatottságuk garanciát jelent fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tevékenységeik stabilitására. Az érdekcsoportok a távlati elképzelés megvalósításához 1-3 éven belüli határidőt tartanak megfelelőnek, a fenntartható fejlődésre irányuló helyi intézkedési terv megvalósításánál ez a határidő 7-10 éven belül aktuális.

x - Integrált megközelítés

A távlati kilátások, ügyek és érdekek integrációja nagyon fontos. A fenntartható fejlődésnek a helyi önkormányzaton belüli döntéshozatal alapvető irányelvévé kell válnia. Az egyes részlegek közötti együttműködés nélkülözhetetlen a fenntartható fejlődés holisztikus jellegének visszaadásában. Úgy tűnik, a helyi önkormányzat csak korlátozottan értékeli, mennyiben képezi a fenntartható fejlődés a helyi tervek, stratégiák és tevékenységek szerves részét. Ennek eredményeként a fenntartható fejlődés nem nyújthat erős iránymutatást a helyi önkormányzat munkájához. A közigazgatás egyes részei közötti együttműködés alacsony szinten megvalósult, ezt azonban a helyi fenntartható fejlődés sikeres megvalósításához fokozni kell. Az érdekcsoportoknak az a benyomása, hogy a helyi önkormányzat különböző részlegei együttműködnek a fenntartható fejlődés megvalósításában.

xi – Haladás

A fenntartható fejlődés sikeres helyi folyamata többet jelent az Intézkedési Terv kinyomtatásánál - az abban foglalt intézkedéseket végre kell hajtani, a helyi irányelveket pedig meg kell változtatni ahhoz, hogy a folyamat hatékony legyen. A fenntartható fejlődés területeit a jelen eszköz kapcsán öt szempontra oszthatjuk:
Életképes gazdaság, szociális igazságosság, öko - hatékonyság, "gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan" és városigazgatás. A helyi önkormányzatnak tovább kell dolgoznia az inkább stratégiai jelentőségű változtatások és a közvetlenül kimutatható hatású intézkedések kiegyensúlyozott alkalmazásán, ellenkező esetben előfordulhat, hogy nem tudja megvalósítani a helyi fenntartható fejlődést. A helyi tevékenységek a fenntartható fejlődés valamennyi szempontjára részletesen kiterjednek és ez az integrált megközelítés kedvezően befolyásolja a

település jövőbeni fenntartható fejlődését. Irányelveik változásai egyetlen szempontra korlátozódnak, ennek eredményeként a településen egyenlőtlen fejlődés alakulhat ki. A településükön zajló tevékenységek szinte csak a legfontosabb gondokat érintik. Ezért lehet, hogy a lakosság nem tartja igazán fontosnak azokat. Az irányelv változtatások a település legfontosabb ügyei közül érintenek néhányat, azonban nem mindet, ezért lehetséges, hogy csak részben segítik a helyi problémák megoldását. Az érdekcsoportok meglátása szerint a helyi folyamat/megvalósítás csak néhány jelentős új intézkedést eredményezett a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban.

A Helyi értékelés 21 partner konzorcium reméli, hogy az értékelés hasznos segítséget nyújt munkájához. Kérjük, látogasson el a Helyi értékelés 21 program weboldalára a www.localevaluation21.org címen jövőre is, hogy nyomon követhesse települése további előrehaladását.

KÉRDŐÍV MOSONMAGYARÓVÁRRÓL és KIÉRTÉKELÉSE

1. Mivel közlekedik a városban leggyakrabban?

- Autó **41 %**
- Busz **10 %**
- Kerékpár **37 %**
- Gyalog **12 %**

A válaszadásból látszik, hogy autóval ill. kerékpárral közlekednek leginkább az emberek. Ezért ezen úthálózatok fejlesztésére hangsúlyt kell helyezni ill. növelni a környezetbarát közlekedési módok használatát(közösségi közlekedés erősítése, gépjárműforgalom csökkentése).

2. Kielégítőnek tartja-e az új buszközlekedést?

- Igen **8 %**
- Nem **30 %**
- nem használom **62 %**

A megkérdezettek 41 % a utazik autóval, valamivel kevesebb kerékpárral, ami bíztató adat. Az idősebb korosztály javarészt kerékpárral közlekedik. Meglepő, de 2 %-al megelőzi a buszközlekedést a „gyalogszer" is. Látható a 2. kérdéssel kiegészülve, hogy a város lakosai továbbra sem használják a buszokat utazásra (leszámítva a reggeli diákjáratokat és munkásjáratokat), ennek ellenére a megújult menetrendek átláthatóbbak és ésszerűbbek, mint voltak.

3. Állítsa fontossági sorrendbe számozással (1. a legfontosabb – 5. a legkevésbé)

- Kerékpár úthálózat kiépítése **50 pont**
- M1-es autópálya délkeleti csomópontjának megépítése **97 pont**
- A várost elkerülő út megépítése **65 pont**
- Városi úthálózat javítása **42 pont**
- Belső tehermentesítő út megépítése **76 pont**

A számokból egyértelműen látható, hogy a lakosság számára a legfontosabb a városban levő utak felújítása; valamint a kerékpárhálózat kiépítése. Számtalan út, útszakasz szorul mielőbbi átalakításra a városban. Ezek pályázása a jövőt illeti, de remélhetőleg, hogy rövid időn belül sok olyan utat láthatunk, mint a most felújított Barátság utca.

4. Igénybe vette már a közvetlen vonatközlekedést Budapestre?

- Igen, rendszeresen igénybe veszem **16 %**
- igen, utaztam már rajta **44 %**
- nem, de tervezem **4 %**
- nem, nem közlekedem vonattal **36 %**

A Salzburg (vagy Wien-Westbahnhoff) – Budapest Keleti között közlekedő RailJet EC 2 óránként való oda-vissza közlekedése rendkívül előnyös. Menetideje 1:40 , sebessége max. 160 km/h ezek a számok felveszik a versenyt az autóközlekedéssel. Figyelemre méltó, hogy a megkérdezettek 44 %-a már utazott rajta. A vonat kihasználtsága rendkívül jó mutatókkal bír.

5. Ön szerint, mely út, útszakasz szorul azonnali felújításra?

Ostermayer: 7
Erkel F. : 6
Árpád: 5
Liszt F.: 3
Határsor; Móvár-Kálnok közötti; Gyári: 2
Szekeres, Iványfi, Itató felé vezető, Kandó K., Móra F., Fertősor, Családsor, Wittmann A. Park; Mofém-telep: 1

6. Értékelje városunk tisztaságát 1-5-ig terjedő skálán! (1. a legrosszabb – 5. a legjobb)

   1 2 3 4 5

Eredmény: 3,12 A megkérdezettek közepesre értékelték.

7. Értékelje városunk közbiztonságát 1-5-ig terjedő skálán! (1. a legrosszabb – 5. a legjobb)

   1 2 3 4 5

Eredmény: 3,08 Közepesre értékelték. Moson, valamint Mofém-telep egyes részein a közbiztonság érzet alacsony.

8. Ha Ön turistaként érkezne a városba, mennyire lenne elégedett a szolgáltatások minőségével?

   Értékelje 1-5-ig terjedő skálán! (1. a legrosszabb – 5. a legjobb)

   1 2 3 4 5

Értékelés: 2,89 - közepes A város termálfürdője az ország egyik legdrágább ilyen létesítménye, amellett, hogy a kapott színvonal más fürdőkkel összehasonlítván az ár arányában elég alacsony. A város turisztikai látogatottsága az utóbbi évtizedben drasztikusan lecsökkent. Jó példa erre az „üres" Magyar-utca.

9. Véleménye szerint hol lenne megfelelő helyen a tervezett sportcsarnok?

- Városközpont **13 %**
- „Itató" melletti zöldterület **75 %**
- Egyéb **13 %**

A tervezett sportcsarnokot célszerű a város „tiszta", zöld övezetébe telepíteni. A városközpont az Itató melletti területtől alig pár száz méterre található. A központban csak a zsúfoltság érzetét keltené egy oda épülő csarnok látványa.

10. Támogatná-e Ön, ha a városban egy új szórakozó-bevásárlókomplexum épülne?

- Igen, fellendülést jelentene **30 %**
- Nem **70 %**

A kérdés csalóka. Sokan nem kívánnak a városba egy plázát, hiszen tőlünk 40 km-re Győrben található. Ennek ellenérve viszont a fiatal generáció városban tartására, előnyös dolog egy ilyen komplexum létesítése. A vélemények megoszlanak: 30-70 % ban, a nem javára.

11. Elégedett-e Ön az AD Flexum (Spar) bevásárlóközponttal?

- Igen **52 %**
- Nem **48 %**

Nagy beruházás, sokat ígérő riportok… Az új bevásárlóközpont sok városlakó ember számára nem az elképzelésük szerint valósult meg. Talán, ha visszatérünk a 10-es kérdésre, és az AD Flexum helyén egy szórakozó-bevásárló komplexum épül, akkor sok ember másképpen vélekedne.

12. Mely parkot, zöldövezetet kedveli a legjobban?

- Wittman park **26 %**
- Mosoni-Duna part (Engler és környéke) **48 %**
- Itató és környéke **26 %**
- Kiserdő **0 %**

Az igényesen kialakított Rudolf-liget (Engler és környéke) sokak számára kedvelt övezet a pihenés számára. Nem elhanyagolható nyáron az Itató szabadstrand, ahol a városban egyedüli területként használható legálisan fürdésre, strandolásra. A Wittmann park nemrégiben kapott egy kondicionáló játszóteret egy helyi bank támogatásával. A park fejlesztése a jövőben nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjon. A Kiserdő nem megfelelően kezelt zöldfelülete nem vonzó.

13. Elérhetők az Ön lakhelye közelében a szelektív hulladékgyűjtő edények?

- Igen **97 %**
- nem, messze lakom tőle (hol? ….....) **3 %**

A lakosság elégedett a szelektív hulladékgyűjtés módjával. Előfordul, hogy a gyűjtőedények ürítése nem elég gyakori.

14. Szétválogatja Ön otthonában a hulladékot?

- Igen **88 %**
- Nem **12 %**

Pozitív számadat. Fontos a fiatalok környezettudatos nevelése, valamint az idősebb korosztály folyamatos tájékoztatása a médián keresztül.

15. Hulladékgazdálkodás: Állítsa fontossági sorrendbe számozással (1. a legfontosabb – 5. a legkevésbé)

- Szelektív hulladékgyűjtő edények számának növelése **62 pont**
- Lakosság tájékoztatása; fiatalok „oktatása-ránevelése” **57 pont**
- Nagyobb szankciók bevezetése az illegális lerakások esetén **41 pont**
- Levél úti (régi) hulladéklerakó rekultivációja **81 pont**
- Információs hálózat kialakítása, hulladékok nyomon követése **89 pont**

A lakosok az illegális lerakókat bírságolnák meg a leginkább. Második helyen áll az előbbi pontban is szereplő fiatalok környezettudatos nevelése és a lakosok tájékoztatása. Többen növelnék a szelektív edények számát is. Bár az utolsó helyen áll, de a hulladékok nyomon követése nem elhanyagolható, természetesen ennek kialakítására hatalmas tőke bevonására lenne szükség.

Felhasznált források:

Szlávik J., Turchany G., Füle M. (szerk., 2002): Útmutató a Fenntartható Fejlődés Helyi Programjai (Local Agenda21) elkészítéséhez. Európai Atelier 70 Kft. és BME Környezet gazdaságtan Tsz., Budapest, 132 pp.

Az Európai Unió Fenntartható Fejlődés Stratégiája

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (2007)

„Közös Jövőnk" A Környezet és Fejlesztés Világbizottság Jelentése 1988

Mosonmagyaróvár Város Környezetvédelmi Programja

Mosonmagyaróvár Idegenforgalmi Stratégiája és Idegenforgalmi Operatív Programja 2008-2013

Mosonmagyaróvár Mosoni Belváros Funkcióbővítő Rehabilitációja Teljes Akcióterületi terve

Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Koncepciója

Mosonmagyaróvár Jövőképe

Mosonmagyaróvár Város Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Program Cselekvési Terve 2008.

ÁNTSZ beszámoló Jelentés Mosonmagyaróvár Lakosságának Egészségi Állapotáról 2009.

Mosonmagyaróvár Város Gazdasági Programja 2007-20101

Mosonmagyaróvár Város Helyi Hulladékgazdálkodási Tervének Felülvizsgálata, Végrehajtásáról Szóló Beszámoló

Karolina Kórház- Rendelőintézet Szakmai Beszámolója 2009-2010

Mosonmagyaróvár Város Anti-szegrációs terve 2008.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzatáról 6/2007. (III.30.) rendelete